

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА КРИМИНАЛОТ ОД ОМРАЗА

Во 2022
година

ЗЛОСТОРСТВА
ОД ОМРАЗА

Поддржано од

Организација за безбедност и
соработка во Европа
Мисија во Скопје

Содржината на ова издание не секогаш ги одразува погледите или ставовите на Мисијата на ОБСЕ во Скопје.

Издавач:

Хелсиншки комитет за човекови права претставуван од претседателката проф. д-р Неда Здравева

Уредник:

Уранија Пировска

Автор:

Наташа Петковска

Лектура:

Ивана Даниловска

Дизајн:

Полиестердеј

Печатење:

Полиестердеј

Скопје, 2023

Тираж:

100 примероци

CIP - Каталогизација во публикација

Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

343.3/.7:316.647.5(497.7)"2022"

ПЕТКОВСКА, Наташа

Годишен извештај за криминалот од омраза во 2022 година : злосторства од омраза / [автор Наташа Петковска ; përkthyer nga maqedonishtja në shqip Shenasi Jaji ; translated from Macedonian to English Robert Raman]. - Скопје : Хелсиншки комитет за човекови права, 2023. - 114 стр. : илустр. ; 27 см

Текст на мак., алб. и англ. јазик. - Фусноти кон текстот. - Содржи и: Raporti vjetor për krimet nga urrejtja në vitin 2022 : krime nga urrejtja ; Annual report on hate crime in 2022 : hate crimes. - Финансиер: Мисија на ОБСЕ, Поддршка на Северна Македонија во унапредување на владеењето на правото и човековите права II

ISBN 978-608-4977-15-5

а) Злосторства од омраза -- Македонија -- 2022 -- Извештаи

COBISS.MK-ID 61325061

**ХЕЛСИНШКИ
КОМИТЕТ
ЗА ЧОВЕКОВИ
ПРАВА**

ул. Наум Наумовски Борче 83
1000, Скопје
тел: +389 (0)2 3119 073
факс: +389 (0)2 3290 469
веб: www.mhc.org.mk
е-пошта: helkom@mhc.org.mk

СОДРЖИНА

1. ЗА ПРОЕКТОТ	4
2. МЕТОДОЛОГИЈА	5
2.1. Учење од минатите искуства и податоци	6
2.2. Одржување интерактивна веб-страница за пријавување злосторства од омраза	6
2.3. Мрежи за мониторинг и регистрирање на злосторства од омраза насочени кон специфични целни групи ..	6
2.4. Мониторинг на националните печатени и електронски медиуми	7
2.5. Пријавување и проверка на злосторствата/инцидентите од омраза со Мисијата на ОБСЕ во Скопје	7
3. РЕЗИМЕ НА ГЛАВНИТЕ НАОДИ	8
Контекст	8
3.1. Број на инциденти	8
3.2. Видови кривични дела	11
3.3. Инциденти според местото	11
3.4. Инциденти по месец	12
3.5. Инциденти според пристрасна мотивација	12
3.6. Жртви и сторители	13
4. АКТИВНОСТИ НА ПРОЕКТНИОТ ТИМ	14
4.1. Обезбедување правна помош на жртви на инциденти од омраза и мониторинг на судски процеси	14
4.2. Одржување веб-страница за пријавување злосторства од омраза	16
4.3. Мониторинг на печатени и електронски медиуми	16
4.4. Месечници за состојбата со злосторства од омраза	16
4.5. Годишен извештај за криминал од омраза во 2022 година	17
4.5.1. Инфографик со податоци за злосторства од омраза во 2022 година	17
4.5.2. Придонес за Годишниот извештај за злосторства од омраза и инциденти на ОДИХР во регионот на ОБСЕ за 2022 година	17
4.6. Одбележување на Денот на жртвите на злосторства од омраза (22 јули)	18
5. ЗАКЛУЧОЦИ	19
6. ПРЕПОРАКИ	21
АНЕКС - РЕГИСТРИРАНИ ИНЦИДЕНТИ ОД ОМРАЗА ЗА 2022 ГОДИНА	22

1. ЗА ПРОЕКТОТ

Овој извештај ги претставува наодите произлезени од исходот на проектот „Поддршка на Северна Македонија во унапредување на владеењето на правото и човековите права II“, кој е финансиски поддржан од Мисијата на ОБСЕ во Скопје и спроведен од Хелсиншкиот комитет за човекови права (МХК) во периодот од 1 април до 31 декември 2022 година. Во овој извештај е направен преглед на податоците за целата 2022 година, односно, почнувајќи од 1 јануари до 31 декември 2022 година. Целта на проектот е подобрување на имплементација на легислативата и одговорот на институциите во областа на човекови права и антидискриминација преку измени и дополнувања на политиките, примена на ефективни правни лекови и зајакнување на институциите. Една од целите беше и сè уште е да се подобри националниот одговор за злосторствата и говорот од омраза преку мониторинг, регистрирање и процесирање на злосторствата од омраза во согласност со изменетата законодавна рамка. Преку ваквите активности се очекува да се крене свесноста за штетните ефекти на говорот од омраза и нетолеранцијата.

Првиот чекор кон обезбедување ефикасен систем за заштита на жртвите на злосторствата од омраза е да се изградат капацитети на телата за кривична правда во областа на регистрирање на пристрасните инциденти. Поточно, целта на извештајот е да биде искористен како индикатор за обемот, природата и зачестеноста на инцидентите на злосторства од омраза извршени во земјата.

Во рамките на мандатот како партнер што го спроведува проектот, Хелсиншкиот комитет за човекови права во текот на 2022 година ги спроведе следните активности:

- 1.1.** Обезбедување правна помош за жртви на инциденти од омраза и мониторинг на судски процеси за одредени случаи на злосторства од омраза извршени на разни заштитени основи;
- 1.2.** Одржување, ажурирање и промовирање на веб-страницата www.zlostorstvaodomraza.com на македонски, албански и англиски јазик;
- 1.3.** Мониторинг и пријавување злосторства и инциденти од омраза, со особено внимание на политичкото, спортското, врничкото насилство и насилството извршено со пристрасна мотивација помеѓу младите;
- 1.4.** Составување и објавување месечни билтени за состојбата со злосторства од омраза во земјата врз основа на собраните и анализирани податоци од работата на Хелсиншкиот комитет и на двете мрежи – Мрежа за заштита од дискриминација и Национална мрежа против хомофобија и трансфобија;
- 1.5.** Подготовка, превод и издавање на извештајот од мониторингот во 2022 година на македонски, албански и англиски јазик;
 - 1.5.1. Подготовка, издавање, промоција и дистрибуција на инфографик кој ќе понуди краток преглед на податоци за злосторства од омраза регистрирани во 2022 година;
 - 1.5.2. Преглед на пријавените инциденти на злосторства од омраза и придонес за Годишниот извештај за злосторства од омраза и инциденти на ОДИХР во регионот на ОБСЕ за 2022 година;
- 1.6.** Одбележување на Денот на жртвите на злосторства од омраза (22 јули) преку организирање прес-конференција и настани.

2. МЕТОДОЛОГИЈА

Во Северна Македонија, како и на глобално ниво, злосторствата од омраза ретко се пријавуваат, под претпоставка дека жртвите не веруваат дека нивните пријави ќе добијат позитивна разрешница, или пак, од стравот од долгите судски процеси и трошоци. Затоа, секоја информација добиена во врска со превенција е од големо значење со цел да се воочи најчестиот вид инциденти, негативните трендови, местата на случување и односот меѓу жртвите и сторителите. Неопходно е да се истакне дека злосторствата од омраза не претставуваат феномен од кој се засегнати само малцинствата, напротив, тие се директен напад на демократското општество и принципи на кои се засноваат човековите права.

Инцидентите на злосторства од омраза не се случуваат случајно, тие се насилна манифестација на поделби, стереотипи и предрасуди. Насочени кон идентитетот на една личност, злосторствата од омраза предизвикуваат поголема штета и последици дури и од основните кривични дела. Непосредната жртва на злосторствата од омраза, како и луѓето во нејзиното блиско опкружување кои припаѓаат на истата група, претрпуваат голема траума и засилени чувства на несигурност како резултат на фактот дека токму тие се одбрани поради одредени карактеристики кои не можат да ги променат. Најдоброто решение за злосторствата од омраза, во случаи кога се извршени, е соодветно поведување на судска постапка и санкционирање. Со такво јавно препознавање, жртвите можат да бидат сигурни дека претрпеното искуство е целосно и соодветно препознаено, што понатаму ја зголемува довербата кај другите членови на заедницата дека злосторствата од омраза ќе бидат казнети.¹

Под „дело од омраза“ во извештајот се подразбира кривично дело против физичко или правно лице и со нив поврзани лица или имот кое е сторено во целост или делумно поради реална или претпоставена (замислена, вообразена) карактеристика или поврзаност на лицето што се однесува на раса, боја на кожа, националност, етничко потекло, религија или уверување, ментална или телесна попреченост, пол, родов идентитет, сексуална ориентација и политичко уверување.² Секој може да биде жртва на злосторство од омраза, иако најчестите жртви се членови на ранливите заедници. Злосторствата од омраза најчесто се насочени кон членови на различна етничка заедница, религиозни или свети објекти, Роми, сексуални малцинства и внатрешно раселени лица.

Така, методологијата за пријавување на злосторствата од омраза применета во извештајот се состои од учење од минатите искуства и податоци, одржување интерактивна веб-страница за пријавување злосторства од омраза, мониторинг на националните печатени и електронски медиуми, мониторинг на дневните билтени на Министерството за внатрешни работи, соработка со неформални мрежи за мониторинг и регистрирање на злосторства од омраза насочени кон специфични целни групи и пријавување и двојна проверка на злосторствата и инциденти од омраза со Мисијата на ОБСЕ во Скопје.

1 Шечич против Хрватска, бр. на апликација 40116/02 од 31.08.2007, п. 66-70.

2 Чл.122 ст.42 од Кривичниот законик („Службен весник на Република Македонија“ бр. 37/96, 80/99, 4/02, 43/03, 19/04, 81/05, 60/06, 73/06, 7/08, 139/08, 114/09, 51/11, 135/11, 185/11, 142/12, 166/12, 55/13, 82/13, 14/14, 27/14, 28/14, 41/14, 115/14, 132/14, 160/14, 199/14, 196/15, 226/15, 97/17 и 248/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.36/23).

2.1. Учење од минатите искуства и податоци

Со цел да се примени дијагностички пристап кон собирањето на злосторствата од омраза и стабилни системи за мониторинг, Хелсиншкиот комитет првично се потпира на минатите искуства и развива најдобри практики од кои се применуваат резултатите. Од друга страна, собирањето податоци е првиот чекор кон борба со злосторствата од омраза бидејќи сигурните информации и статистика се неопходни за развој на таргетираните политики и прилагодување на поддршката за жртвите. Оттука при пишување на извештајот беа земени предвид извештаите за работата во ова поле за минатите години.³

2.2. Одржување интерактивна веб-страница за пријавување злосторства од омраза

Веб-порталот – www.zlostorstvaodomraza.com, достапен од 2013 година, претставува интерактивна алатка за информирање на граѓаните за извршените злосторства од омраза и пријавување на инциденти од страна на неговите корисници. Содржи интерактивна мапа на која е прикажана точната или приближна локација каде што се случил инцидентот. Почетната страница нуди категории на злосторства од омраза и пристрасни мотиви, информации за начинот на кој граѓаните можат да ги пријават инцидентите, преку електронска апликација, електронска пошта и интернет формулари, а прикажани се и статистички графикони. Исто така, можат да се најдат табели за најчесто поставувани прашања, ресурси и поимник на веб-порталот во кои редовно се објавуваат информации за проектот, значењето и обемот на злосторствата од омраза, како и публикации поврзани со овој феномен. Во текот на 2022 година, проектниот тим ги ажурираше сите функционалности и дизајнот на веб-страницата. Сите материјали се достапни на македонски, албански и англиски јазик.

2.3. Мрежи за мониторинг и регистрирање на злосторства од омраза насочени кон специфични целни групи

Хелсиншкиот комитет за човекови права воспостави соработка со двете неформални мрежи – Мрежата за заштита од дискриминација и Националната мрежа против хомофобија и трансфобија со цел да се зголеми опфатот на мониторингот и регистрирањето на злосторства од омраза насочени кон специфични целни групи.

На овој начин, на дел од жртвите кои добија бесплатна правна помош (објаснето подолу во извештајот) Хелсиншкиот комитет им пристапи по добиени информации од Националната мрежа против хомофобија и трансфобија, и заедно беше одлучувано за соодветен одговор и пристап кон случајот. Хелсиншкиот комитет и Националната мрежа составија и јавно објавија заедничка

³ <https://zlostorstvaodomraza.com/izvestai/>

реакција⁴ за злосторства од омраза врз основа на (претпоставената) сексуална ориентација и родов идентитет на жртвите.

2.4. Мониторинг на националните печатени и електронски медиуми

Хелсиншкиот комитет и во 2022 година продолжи да го мониторира бројот на дневни весници со различни идеолошки погледи и политичка припадност. Мониторингот на електронските медиуми се врши на дневна база, преку двата најпопуларни интернет генератори на вести (www.time.mk и www.grid.mk), како и со употреба на напреднатите опции за пребарување во делот за „вести“ на www.google.com. Основната цел на мониторингот на медиумите е да се идентификуваат потенцијалните појави на инциденти од омраза и да се повикаат наводните жртви на интервју, како и да им се понуди можноста за правна помош или мониторинг на судскиот процес за нивниот случај.

2.5. Пријавување и проверка на злосторствата/инцидентите од омраза со Мисијата на ОБСЕ во Скопје

Деталите поврзани со инцидентите (што се случило, датум, време, место, извор на информации, инволвирани жртви, сторители, статус на случајот, одговор на локалните власти и влијание врз жртвите и заедницата) беа редовно пријавувани во Мисијата на ОБСЕ во Скопје. Следењето на случаите беше во голема мера олеснето со постојаното успешно функционирање на веб-платформата за мапирање злосторства од омраза. Покрај можноста да ги следат преку интернет инцидентите на злосторства од омраза по нивното случување, Мисијата на ОБСЕ во Скопје добиваше и привремен завршен извештај подготвен од Хелсиншкиот комитет. Наодите исто така беа споделени со ОБСЕ/ОДИХР за нивниот годишен извештај за злосторства од омраза во земјите учеснички на ОБСЕ.

Со спроведување на овие активности, Хелсиншкиот комитет регистрираше и објави 160 злосторства/инциденти од омраза за периодот од 1 јануари до 31 декември 2022 година, што претставува зголемување од 34% споредено со 2020 и 49% споредено со 2021 година. 26 од регистрираните случаи имаат јасни пристрасни индикатори, додека останатите инциденти имаа одредени индикатори, но Хелсиншкиот комитет не беше во состојба да потврди дали навистина станува збор за дела од омраза.

Резултатите се претставени во резимето на главните наоди, додека во извештајот исто така е приложен анекс во кој детално е разработен секој инцидент на злосторство од омраза објавен на веб-страницата www.zlostorstvaodomraza.com во 2022 година.

4 НМХТ: Итно да се пронајдат напаѓачите на Асани, институциите да не ги игнорираат делата од омраза (9 мај 2022): <https://mhc.org.mk/news/nmht-itno-da-se-pronajdat-napagachite-na-asani-instituciite-da-ne-gi-ignoriraat-delata-od-omraza/>. Бараме итно и уредно постапување врз напаѓачот на Бежим Асани! (9 август 2022): <https://www.facebook.com/MacedonianHelsinkiCommittee/posts/pfbid02fvVSBFg1XyUiXCCXTwD2W8Kd6HzpwjUcJDeodZhW3txZs6CtBkMBEENHi96TTkwwl>; Националната мрежа против хомофобија и трансфобија бара итна интервенција од СБР Струмица по информацијата за нови два напади врз припадници на ЛГБТИ+ заедницата во Струмица! (10 август 2022): <https://www.facebook.com/MacedonianHelsinkiCommittee/posts/pfbid022PAmCfXGdajbL1Zb3tAWUnEvfyYcSferRKunTPTqnpvyFVvw7JuGZeIUqrTqg8Rsl>.

3. ПРЕГЛЕД НА

ГЛАВНИТЕ НАОДИ

Контекст

Слично како и во 2019⁵, 2020⁶ и 2021⁷ година, Европската комисија (ЕК) во својот Извештај за напредок на земјата за 2022 година⁸ констатира дека собирањето податоци за говорот на омраза и злосторства од омраза не е систематско и дека Министерството за внатрешни работи одржува веб-страница за граѓаните да пријавуваат злосторства од омраза, говор на омраза и останати форми на насилство, но следењето на понатамошните активности не е целосно транспарентно. ЕК забележува дека граѓанските организации се оние кои во моментот собираат и анализираат податоци за злосторства од омраза што потоа ги претставуваат во извештаи. Дополнително, Европската комисија ја потенцира неопходноста од вложување напори за да се зголемат капацитетите на полицијата и правните професионалци за поефективно спречување на злосторствата од омраза и за спроведување судски процеси за сите инстанции на насилство, злосторства од омраза и говор на омраза.

Генералниот заклучок е дека соодветното и времево препознавање и регистрирање на злосторствата од омраза, говор на омраза како и генерално на криминалот од омраза во целина од страна на полициските службеници, органите на прогон и судските власти и понатаму останува на незадоволително ниво. Министерството за внатрешни работи до ОБСЕ/ОДИХР известило за 22 инциденти во 2021 година.⁹ Сепак, во годишниот извештај на Министерството за 2022 се бележи напредок во борбата против говорот на омраза и криминалот од омраза во целина, па така, во 2022 година регистрирани биле вкупно 54 кривични дела со елементи на омраза. По преземени мерки и активности расветлени биле 50 кривични дела, за кои биле поднесени 48 кривични пријави против 51 сторител.¹⁰

Овој извештај точно покажува чии права најмногу се повредени изминатиот период и каде се неопходни итни и ефективни интервенции за да се спречат идни штети. Оттука, извештајот може да претставува корисна алатка за понатамошни чекори на носителите на одлуки.

3.1. Број на инциденти

Во 2022 година, МХК регистрираше вкупно 160 инциденти на злосторства од омраза. Инцидентите беа регистрирани веднаш по нивното пријавување од страна на медиумите или

5 Европска комисија, Северна Македонија 2019 Извештај, Брисел, 29 мај 2019, стр. 20, 24, 30, 31.

6 Европска комисија, Северна Македонија 2020 Извештај, Брисел, 6 октомври 2020, стр. 32.

7 Европска комисија, Северна Македонија 2021 Извештај, Брисел, 19 октомври 2021, стр. 32.

8 Европска комисија, Северна Македонија 2022 Извештај, Брисел, 12 октомври 2022, стр. 32 – 35.

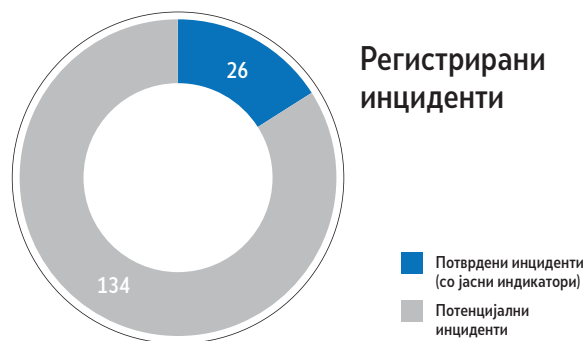
9 Види повеќе на: <http://hatecrime.osce.org/north-macedonia>.

10 Министерство за внатрешни работи, Годишен извештај 2022 година. Стр. 45-46. Достапно на: https://mvr.gov.mk/Upload/Editor_Upload/Godisen%20izvestaj/%D0%93%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%88%D0%B5%D0%BD%20%D0%B8%D0%B7%D0%B2%D0%B5%D1%88%D1%82%D0%B0%D1%98_2022_%D0%9C%D0%92%D0%A0.pdf.

Министерството за внатрешни работи во нивните дневните билтени. 26 од регистрираните случаи имаат јасни пристрасни индикатори,¹¹ додека останатите инциденти имаат одредени индикатори, но Хелсиншкиот комитет не беше во состојба да потврди дали навистина станува збор за дела од омраза. Потенцијалните инциденти се поврзани со ситуации каде според другите индикатори постои основа за верување дека овие инциденти се пристрасно мотивирани. Меѓу овие пристрасни индикатори се и:

- перцепција на жртва/сведок;
- коментирање на самото место;
- разликата меѓу жртвата и сторителот на етничка основа;
- модел/зачестеност на претходни инциденти;
- природа на насилството;
- отсуство на други мотиви; и
- место и време.

Поточно, потенцијалните инциденти се вклучени во овој извештај поради добиените информации за местото (пример: етнички мешана населба или училиште, автобуски линии користени од припадници на различни етнички заедници, места каде во минатото се случувале злосторства од омраза), видот (пример: поголема група на малолетници напаѓаат една или повеќе жртви без никаква провокација, групни пресметки, напади во автобуси или на автобуски постојки), времето (пример: по претходни пресметки како форма на одмазда, по училиште, за време или по спортски натпревар) и оштетениот имот за време на инцидентот (пример: места на религиозни обреди).

Етничката основа (134 инциденти, 83.75%) повторно го зазема најголемиот дел од основите за извршените злосторства од омраза во 2022 година. Во 7 злосторства од омраза целта се мигранти или бегалци како резултат на нивниот статус, мотивот во 6 инциденти претставува политичкото уверување и политичката определеност, 2 инциденти се случиле како резултат на религиозни уверувања, 2 инциденти се мотивирани од сексуална ориентација и 9 инциденти се случиле врз основа на некои други заштитени карактеристики.

Жртвите и сторителите најчесто се млади лица и припадници на различни етнички заедници, членови на навивачки клубови на спортски тимови или поддржувачи на политички партии. Често

¹¹ Инцидентите со јасни пристрасни индикатори се објавени на веб-страницата www.zlostorstvaodomraza.com.

се случува еден инцидент да ги исполнува критериумите за сомневање на постоење на две или повеќе кривични дела, па одовде бројот на кривични дела е поголем од бројот на инциденти.

Повеќето од наводните кривични дела вклучуваат: насилство (116), телесна и тешка телесна повреда (20), оштетување имот (14), разбојничка кражба (5), предизвикување национална, расна, верска омраза, раздор и нетрпеливост (6), сериозна закана (2), загрозување на сигурноста (2) и предизвикување општа опасност (2). Деталите од инцидентите, како што се краткиот опис, датум, време, место, извор на информации, инволвирани жртви, сторители, статус на случајот, одговор на властите, влијание врз жртвите и заедницата, се наоѓаат во Анексот на извештајот под наслов „Инциденти на злосторства од омраза за 2022 година“. Во Анексот, исто така, се наоѓа поле за „пристрасни индикатори“, инкорпорирано во секој одделен инцидент. Во ова поле се наведени податоци за: перцепција на жртвите/сведоците, коментирање на лице место, разлика меѓу жртвата и сторителот на основа на етничката припадност, модел/зачестеност на претходни инциденти, природа на насилството, отсуство на други мотиви и место и време.

Во јуни 2022 година МХК го испрати својот Годишен извештај за дела од омраза за 2021 година до ОБСЕ/ОДИХР¹² и сè уште е единствената невладина организација што систематски испраќа информации до ОБСЕ/ОДИХР за состојбата со злосторствата од омраза во земјата.

Со само 6 регистрирани инциденти извршени на основа на политичка припадност и убедување може да се каже дека бројот на инциденти со политичка пристрасност продолжува да се намалува и оваа година, како резултат на разрешувањето на бројните долгогодишни внатрешни и надворешни политички проблеми, за разлика од минатата година кога пред и за време на изборните процеси, бројот на инциденти од омраза врз основа на политичка определба значително се зголемуваше.¹³

Вториот најистакнат тренд се однесува на бројот на инциденти врз основа на македонското или албанското етничко потекло на сторителот/жртвата. Во 2013 година овие инциденти изнесуваа дури 84% од вкупните инциденти (98 од 116), додека во 2014 година тој процент беше 61% (53 од 87). Во текот на 2015 година само 36% од инцидентите (16 од 44) се случиле меѓу Македонци и Албанци, во 2016 процентот изнесувал 49% од сите инциденти (34 од 70), а во 2017 – 29 инциденти (41%). Во 2018 година бројот на регистрирани инциденти на злосторства од омраза врз основа на етничкото потекло се зголеми повторно на 64% (79 од 123) од сите регистрирани инциденти. Во 2019 година, 85% од сите регистрирани инциденти (135 од 159), во 2020 - 73% (76 од 104) и во 2021 – 36% (29 од 80)¹⁴.

Во 2022 година овој вид инциденти и понатаму беа најгорливата тема, дотолку повеќе ако се земе предвид дека големиот дел од жртвите и сторителите во овие инциденти се малолетници.

¹² Види: <http://hatecrime.osce.org/north-macedonia>.

¹³ Сите регистрирани инциденти по овој основ се регистрирани во октомври 2021 година за време на одржувањето на локалните избори. Кај повеќето инциденти извршени како резултат на политичка определеност или политичко убедување, жртвите не се луѓе, туку правни лица како резултат на фактот што мнозинството од овие инциденти се однесуваат на штета на имот и нанесување материјална штета. Види повеќе <https://mhc.org.mk/reports/godishen-izveshtaj-za-sostojbata-so-chovekovite-prava-vo-2021-godina/>.

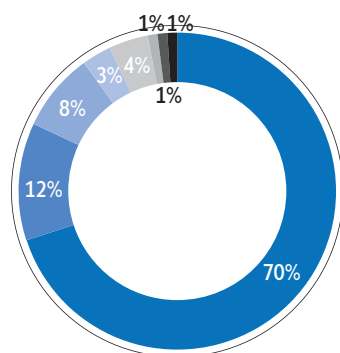
¹⁴ Во текот на 2021 година се регистрирани вкупно 80 инциденти, што е за 20 % помалку од 2020 година. Причината за намалениот број на регистрирани инциденти е тоа што во 2020 година МХК имаше порестриктивен пристап, а поради недостиг на повратни информации од МВР во врска со потенцијалните дела од омраза, ги регистриравме само оние дела за кои постоеја јасни индикатори дека се дела од омраза, додека за оние дела за коишто нема доволно индикатори, беше одлучено да не се објавуваат сè додека не се добие повратна информација од МВР. Види повеќе во <https://mhc.org.mk/reports/godishen-izveshtaj-za-sostojbata-so-chovekovite-prava-vo-2021-godina/>.

83,75% (134 инциденти) од вкупниот број инциденти се случиле врз основа на различното етничко потекло на сторителот и жртвата.

И оваа година продолжува трендот на зголемување на довербата на ЛГБТИ+ заедницата за сервисите на правна помош што ја нудат невладините организации на жртвите на злосторства од омраза. Оваа година регистриравме 2 инциденти мотивирани од сексуалната ориентација и/или родовиот индентитет на жртвата. И во двата случаи на жртвите им беше обезбедена соодветна правна помош и поддршка пред надлежните институции, притоа едниот од овие случаи заврши и со позитивна судска пресуда со која судот му одреди казна затвор на сторител на дело од омраза врз основа на сексуална ориентација.

3.2. Видови кривични дела

Поголемиот дел од инцидентите биле извршени од страна на млади луѓе, додека голем дел од сторителите се непознати. Жртвите и сторителите вообичаено се припадници на различни етнички заедници, додека пријавените инциденти се поврзани со одредени кривични дела од Кривичниот законик - насилство (116), телесна и тешка телесна повреда (20), оштетување имот (14), разбојничка кражба (5), предизвикување национална, расна, верска омраза, раздор и нетрпеливост (6), сериозна закана (2), загрозување на сигурноста (2) и предизвикување општа опасност (2). Многу често еден инцидент ги исполнува критериумите за две или повеќе кривични дела (пример: насилство и кражба), па одовде бројот на кривични дела понекогаш е поголем од бројот на инциденти во податоците.¹⁵

Видови кривични дела

- Насилство
- Телесна и тешка телесна повреда
- Оштетување имот
- Разбојничка кражба
- Предизвикување национална, расна, верска омраза, раздор и нетрпеливост
- Сериозна закана
- Загрозување на сигурноста
- Предизвикување на општа опасност

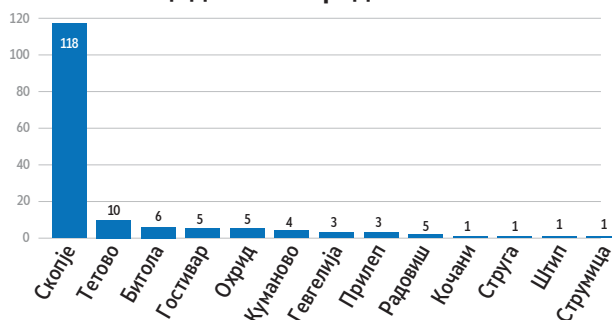
3.3. Инциденти според местото

Поголемиот број инциденти – 118 се случиле во Скопје и околните општини. Во Тетово се случиле 10 инциденти, 6 во Битола, по 5 во Гостивар и Охрид, во Куманово 4, по 3 во Гевгелија и Прилеп, 2 во Радовиш и по 1 инцидент во Кочани, Струга, Штип и Струмица.

¹⁵ Злосторствата од омраза се уредени со Кривичниот законик, додека инцидентите опфаќаат поголем обем случаи во кои се вбројуваат прекршоци како на пр. графити од омраза, националистичко скандирање и така натаму.

Повеќето градови се наоѓаат во региони населени од побројно етничко малцинство на етнички Албанци (Скопје, Куманово, Кичево и Струга), етнички Македонци (Тетово и Гостивар), или неколку малцинства кои заедно сочинуваат значителен дел од населението (Битола, Охрид, Струмица и Кочани). Дебар е меѓу ретките градови во кој живеат Македонци и Албанци, а каде и оваа година нема регистрирано ниту едно злосторство од омраза.

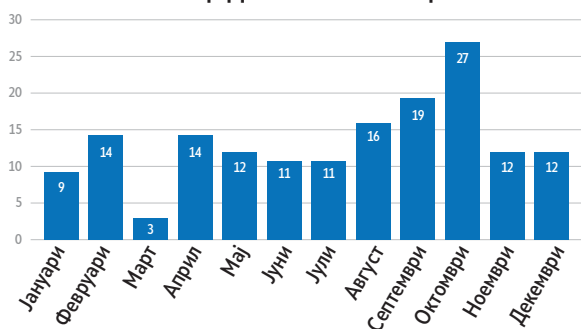
Инциденти според местото

3.4. Инциденти по месец

Најголемиот број инциденти се случиле во октомври (27) и во септември (19). Овие месеци беа регистрирани инциденти меѓу млади лица од етнички мешани населби и/или училишта, автобуски линии користени од припадници на различни етнички заедници. Во август се случиле 16 инциденти, 14 во февруари и во април, 12 во мај, во ноември и во декември, 11 во јуни и во јули, 9 во јануари и 3 во март.

Инциденти по месец

3.5. Инциденти според пристрасна мотивација

Етничката основа (134 инциденти, 83,75%) повторно го зазема најголемиот дел од основите за извршените злосторства од омраза во 2022 година. Во 7 злосторства од омраза целта се мигранти или бегалци како резултат на нивниот статус, мотивот во 6 инциденти претставува политичкото уверување и политичката определеност, 2 инциденти се случиле како резултат на религиозни

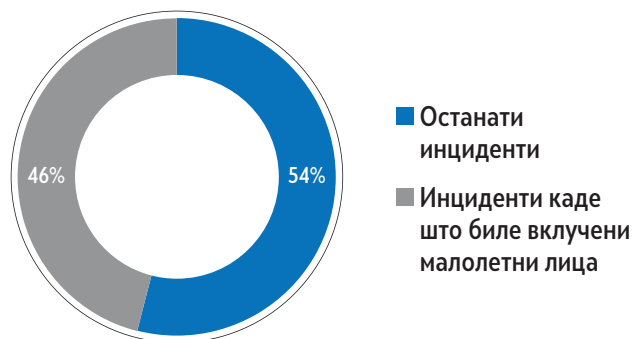
уверувања, 2 инциденти се мотивирани од сексуална ориентација и 9 инциденти се случиле врз основа на некои други заштитени карактеристики.

	Етничка припадност	134
	Политичко уверување или политичка определба	6
	Статус на мигрант/бегалец	7
	Религиозни уверувања	2
	Сексуална ориентација	2
	Други заштитени карактеристики	9

3.6. Жртви и сторители

Жртвите и сторителите најчесто се млади лица и припадници на различни етнички заедници, членови на навивачки клубови на спортски тимови или поддржувачи на политички партии. Во повеќе од половина од вкупниот број регистрирани инциденти (160) малолетници се јавуваат или како жртви (73 случаи) или како сторители (70 случаи). Во повеќе од 60% од вкупниот број случаи, се забележува повеќе од еден сторител. Точниот број на сторители не може да биде определен заради недостатокот од информации споделени од надлежните власти.

Вклученост на малолетници во инцидентите

4. АКТИВНОСТИ НА

ПРОЕКТИНОТ ТИМ

Активностите имаат за цел да понудат индикатори за обемот, природата и зачестеноста на злосторствата од омраза извршени во земјата. Целта е преку ваквиот пристап да се работи на спречување на злосторствата од омраза и говорот од омраза со подобрување на законите, зголемување на јавната свесност и со градење на капацитетите на телата за кривична правда и регистрирање на пристрасните инциденти.

4.1. Обезбедување правна помош на жртви на инциденти од омраза и мониторинг на судски процеси

Во 2022 година, Хелсиншкиот комитет за човекови права обезбеди бесплатна правна помош во четири случаи на злосторства од омраза – три инциденти беа сторени врз основа на сексуална ориентација и/или родов идентитет, еден врз основа на попреченост. Бесплатната правна помош подразбираше обезбедување правно советување и правни информации за заштитните механизми што им се на располагање на жртвите, комуникација со надлежните институции, составување и поднесување кривични пријави до јавните обвинителства и следење на судските постапки за злосторства од омраза.

Во еден од овие случаи стануваше збор за напад сторен на 8 август 2022 година во центарот на Струмица, кога активист од ЛГБТИ+ заедницата беше физички нападна за време на јавен настан каде што заедно со неколкумина волонтери ја промовирале работата на својата организација. Повозрасен маж почнал вербално да им се заканува и да ги навредува, а потоа и физички го нападнал активистот, нанесувајќи му телесни повреди. Волонтерите го напуштиле местото од страв дека и тие ќе бидат нападнати. Откако Националната мрежа за трансфобија и хомофобија ја сподели информацијата со Хелсиншкиот комитет, правниот тим го контактираше активистот и му обезбеди бесплатна правна помош. Потоа, Хелсиншкиот комитет побара СВР Струмица да спроведе соодветна истрага против сторителот, како и да преземе соодветни мерки и дејствија за заштита на жртвата. Кратко потоа, СВР Струмица поднесе кривична пријава до Основното јавно обвинителство во Струмица. По поднесено обвинение до Основниот суд во Струмица, судот донесе пресуда на 28 ноември 2022 година врз основа на вина со кое утврди дека со физичкиот напад врз ЛГБТИ+ активистот мотивиран од неговата сексуална ориентација, сторителот го сторил кривичното дело „Телесна повреда“ од член 130 став 3 од Кривичниот законик в.в. став 2 и став 1 од истиот член. Оттука, Судот правилно го квалификувал ова дело како злосторство од омраза и пристрасниот мотив го земал предвид при одредување на висината на казната. Сторителот беше осуден на казна затвор од шест месеци.

Во друг случај, бесплатна правна помош му беше обезбедена на геј маж кој се идентификува како квир, во мај 2022 година. Тој бил нападна од три малолетници на 26 јуни 2021 година, веднаш

по одржување на Парадата на гордоста. Го пријавил случајот во најблиската полициска станица, а за претрпените повреди поседувал и соодветна медицинска документација. Речиси една година подоцна, на 5 мај 2022 година бил повикан во Основното јавно обвинителство Скопје да даде исказ во својство на оштетен. Претставник од Хелсиншкиот комитет го придружуваше до ОЈО Скопје, но поради тајноста на истрагата јавниот обвинител не дозволи присуство на Хелсиншкиот комитет.

На жртвата ѝ стигна покана да се јави како оштетен на рочиштето закажано за 21 јуни 2022 година во Основниот кривичен суд Скопје, па претставник од ХК повторно го придружуваше на рочиштето, но судијата ја исклучи јавноста поради тоа што сторителите се малолетни лица. Жртвата сè уште нема информации за кое кривично дело се теретат сторителите, а воедно и поради тоа што ќе биде надвор од државата, Хелсиншкиот комитет ангажирал адвокат кој врз основа на специјално полномошно го побара записникот за одржаното рочиште директно од Основниот кривичен суд во Скопје. Судот сè уште нема одговорено на нашето барање.

Во мај 2022 година, ЛГБТИ+ активист во Тетово бил физички нападна и навредуван во присуство на неговата мајка од страна на неколку лица, а според жртвата нападот се случил поради неговата сексуална ориентација. По добиените сознанија за случајот, Хелсиншкиот комитет го контактираше активистот со цел да му понуди правна поддршка, психолошко советување и поддршка, како и сместување за него и неговата мајка во Сигурната куќа. Жртвата ги одби понудените услуги на ЛГБТИ Центарот за поддршка.

Хелсиншкиот комитет следи случај на злосторство од омраза сторено во ноември 2020 година во Битола, пријавен од родител на дете со аутизам. Имено, целото семејство трпело вознемирување и закани од страна на двајца соседи во станбената зграда во која живеат. Соседите, во неколку наврати со клоци и тупаници, удирале на вратата од станот на семејството, извикувајќи дека ќе ги убијат нив и нивното деветгодишно дете со аутизам, поради тоа што им сметала вревата наводно предизвикана од детето кое тие постојано го нарекувале „ментално“. Семејството го пријавило случајот во полициската станица, но сè завршило со полициски записник, по што не е забележана никаква реакција од институциите за вознемирувањето кон семејството и детето со интелектуална попреченост од страна на соседите. Имено, во 2018 година полицијата поднела кривична пријава за сторено кривично дело загрозување на сигурноста од член 144 од КЗ, која надлежното јавно обвинителство ја отфрлило поради тоа што конкретниот настан не ги исполнувало елементите на кривично дело што се гони по службена должност.

Во оваа смисла, мора да се напомене дека делата од омраза не се случуваат во вакум, тие се насилна манифестација на предрасуди која понатаму продира во пошироката заедница. Имајќи го ова предвид, кривичното дело загрозување на сигурноста на малолетното дете, поради неговата интелектуална попреченост, кое е очигледно мотивирано од нетолеранција и предрасуди кон припадниците на оваа ранлива група, може да се квалификува како дело од омраза. Основното јавно обвинителство неправилно ја отфрлило кривичната пријава со тоа што погрешно го квалификувало кривичното дело. Поради ова, Хелсиншкиот комитет поднесе кривична пријава против сторителите за сторено кривично дело загрозување на сигурноста, како дело сторено од омраза. Жртвата нè информираше дека основниот суд изрекол мерки против сторителите – условна осуда, но судот не го идентификувал делото како злосторство од омраза, целосно запоставувајќи го пристрасниот мотив во конкретниот случај при одредување на казната.

4.2. Одржување веб-страница за пријавување злосторства од омраза

Веб-порталот – www.zlostorstvaodomraza.com, достапен од 2013 година, претставува интерактивна алатка за информирање на граѓаните за извршените злосторства од омраза и пријавување на инциденти од страна на неговите корисници. Содржи интерактивна мапа на која е прикажана точната или приближна локација каде што се случил инцидентот. Почетната страница нуди категории на злосторства од омраза и пристрасни мотиви, информации за начинот на кој граѓаните можат да ги пријават инцидентите, преку електронска апликација, електронска пошта и интернет формулари, а прикажани се и статистички графикони. Исто така, можат да се најдат табели за најчесто поставувани прашања, ресурси и поимник на веб-порталот во кои редовно се објавуваат информации за проектот, значењето и обемот на злосторствата од омраза, како и публикации поврзани со овој феномен. Во текот на 2022 г. проектниот тим ги ажурираше сите функционалности и дизајнот на веб-страницата. Сите материјали се достапни на македонски, албански и англиски јазик.

4.3. Мониторинг на печатени и електронски медиуми

Хелсиншкиот комитет и во 2022 година продолжи да го мониторира бројот на дневни весници со различни идеолошки погледи и политичка припадност. Мониторингот на електронските медиуми се врши на дневна база, преку двата најпопуларни интернет генератори на вести (www.time.mk и www.grid.mk), како и со употреба на напреднатите опции за пребарување во делот за „вести“ на www.google.com. Основната цел на мониторингот на медиумите е да се идентификуваат потенцијалните појави на инциденти од омраза и да се повикаат наводните жртви на интервју, како и да им се понуди можноста за правна помош или мониторинг на судскиот процес за нивниот случај.

4.4. Месечници за состојбата со злосторства од омраза

Во текот на периодот на известување, Хелсиншкиот комитет состави 9 месечни билтени за секој месец, објавени на веб-страницата www.zlostorstvaodomraza.com. Поделбата на податоците по месеци е достапна на следните линкови:

1. Месечник за април, објавен на 10 мај 2022¹⁶
2. Месечник за мај, објавен на 10 јуни 2022¹⁷
3. Месечник за јуни, објавен на 10 јули 2022¹⁸
4. Месечник за јули, објавен на 10 август 2022¹⁹
5. Месечник за август, објавен на 10 септември 2022²⁰
6. Месечник за септември, објавен на 10 октомври 2022²¹

16 <https://zlostorstvaodomraza.com/wp-content/uploads/2022/11/Месечник-април-2022.pdf>

17 <https://zlostorstvaodomraza.com/wp-content/uploads/2022/12/Месечник-мај-2022.pdf>

18 <https://zlostorstvaodomraza.com/wp-content/uploads/2022/12/Месечник-јуни-2022.pdf>

19 <https://zlostorstvaodomraza.com/wp-content/uploads/2022/12/Месечник-јули-2022.pdf>

20 <https://zlostorstvaodomraza.com/wp-content/uploads/2022/12/Месечник-август-2022.pdf>

21 <https://zlostorstvaodomraza.com/wp-content/uploads/2022/12/Месечник-септември-2022.pdf>

7. Месечник за октомври, објавен на 10 ноември 2022²²

8. Месечник за ноември, објавен на 10 декември 2022²³

9. Месечник за декември, објавен на 31 декември 2022²⁴

Хелсиншкиот комитет за човекови права воспостави соработка со двете неформални мрежи – Мрежата за заштита од дискриминација и Националната мрежа против хомофобија и трансфобија со цел да се зголеми опфатот на мониторингот и регистрирањето на злосторства од омраза насочени кон специфични целни групи.

На овој начин, на дел од жртвите кои добија бесплатна правна помош (објаснето подолу во извештајот) Хелсиншкиот комитет им пристапи по добиени информации од Националната мрежа против хомофобија и трансфобија, и заедно беше одлучувано за соодветен одговор и пристап кон случајот. Хелсиншкиот комитет и Националната мрежа составија и јавно објавија заедничка реакција²⁵ за злосторства од омраза врз основа на (претпоставената) сексуална ориентација и родов идентитет на жртвите.

4.5. Годишен извештај за криминал од омраза во 2022 година

Годишниот извештај е изготвен, преведен и објавен на интернет на веб-страницата на Хелсиншкиот комитет и порталот www.zlostorstvaodomraza.com во јуни 2023 година. Копија од извештајот, исто како и минатите години, ќе биде испратена по пошта и електронски до сите релевантни институции, медиуми и организации.

4.5.1. Инфографик со податоци за злосторства од омраза во 2022 година;

Врз основа на податоците во годишниот извештај ќе биде изготвен, преведен и објавен инфографик со краток преглед на наодите и трендовите за злосторства од омраза регистрирани во 2022 година.

4.5.2. Придонес за Годишниот извештај за злосторства од омраза и инциденти на ОДИХР во регионот на ОБСЕ за 2022 година;

Во јуни 2022 година МХК го испрати својот Годишен извештај за дела од омраза за 2021 година до ОБСЕ/ОДИХР и сè уште е единствената невладина организација што систематски испраќа информации до ОБСЕ/ОДИХР за состојбата со злосторствата од омраза во земјата. Хелсиншкиот комитет редовно известува за регистрираните инциденти и злосторства од омраза, и во мај 2023 година го испрати до ОБСЕ/ОДИХР својот придонес со регистрирани инциденти за 2022 година.

22 <https://zlostorstvaodomraza.com/wp-content/uploads/2022/12/Mesecnik-oktomvri-2022.pdf>

23 <https://zlostorstvaodomraza.com/wp-content/uploads/2022/12/Mesecnik-noemvri-2022.pdf>

24 <https://zlostorstvaodomraza.com/wp-content/uploads/2023/01/Mesecnik-dekemvri-2022.pdf>

25 НМХТ: Итно да се пронајдат напаѓачите на Асани, институциите да не ги игнорираат делата од омраза (9 мај 2022): <https://mhc.org.mk/news/nmht-itno-da-se-pronajdat-napagachite-na-asani-instituciite-da-ne-gi-ignoriraat-delata-od-omraza/>; Бараме итно и уредно постапување врз напаѓачот на Беким Асани! (9 август 2022): <https://www.facebook.com/MacedonianHelsinkiCommittee/posts/pfbid02fvVSBFg1XyUiXCCXTwD2W8Kd6HzpwjUcJDeodZhW3txZs6CtBkMBEENHi96TTkwl/>; Националната мрежа против хомофобија и трансфобија бара итна интервенција од СБР Струмица по информацијата за нови два напади врз припадници на ЛГБТИ+ зедницата во Струмица! (10 август 2022): <https://www.facebook.com/MacedonianHelsinkiCommittee/posts/pfbid022PAmCfXGdajbL1Zb3tAWUnEvfyYcSferRKunTPTqnpvyFVvw7JuGZeIUqrTqg8Rsl>.

4.6. Одбележување на Денот на жртвите на злосторства од омраза (22 јули)

На 21 и 22 јули беше одржан настанот „Обединети во различноста“ за одбележување на денот посветен на жртвите на дела од омраза. Настанот го организираше Хелсиншкиот комитет за човекови права, како партнер на Мисијата на ОБСЕ во Скопје за мониторирање и евидентирање дела сторени од омраза и подигнување на свеста за ефектите на нетолеранцијата.

Во Паркот на франкофонијата (Монтажната галерија) беше одржана проекција на филм на 21 јули, по што следуваше дискусија, а на 22 јули младата актерка Сара Спиркоска одигра краток перформанс, режиран од Хана Миленковска за правно описменување за дела од омраза и споделување сведоштва.

На настанот присуствуваа вкупно 50 луѓе кои дебатираа и споделуваа свои искуства и видувања за злосторствата од омраза, со надеж дека разговорите за овие значајни прашања нè зближуваат во едно општество кое ги прифаќа сите луѓе со сите свои различности. Настанот придонесе за зголемување на свеста на јавноста за значењето на различностите во контекст на злосторствата од омраза, а воедно претставуваше и простор за слободно изразување на уметничките вештини и нивно вешто поврзување со чувствителна, но многу значајна појава како што се злосторствата од омраза.

5. ЗАКЛУЧОЦИ

Северна Македонија сè уште заостанува во преземање системски мерки за превенција на криминалот од омраза и за соодветно собирање податоци во оваа област. Злосторствата од омраза вообичаено не се пријавуваат, а кога ќе се пријават завршуваат како формални поплаки без притоа да се поведе соодветна истрага од страна на властите затоа што самите тие не се обучени да ги идентификуваат и одговорот на злосторствата од омраза. Младите се под најголемо влијание од сето ова, особено младите што припаѓаат на малцинска група како што се ЛГБТИ+ заедницата, кои се препуштени сами на себе без систематска поддршка на нивните идентитетски карактеристики.

Од извештајот може да се заклучи дека злосторствата од омраза вообичаено се случуваат во јавноста и дека голем број на инциденти се случуваат во автобуси, близу автобуски постојки, околу училишта и близу железнички станици. Голем број од злосторствата од омраза се извршуваат од одмазда или како последица на претходни инциденти меѓу млади етнички Македонци и етнички Албанци. Со оглед на многу малиот труд вложен во поглед на превентивни мерки, едукации за човековите права и подигање на јавната свесност, очекувано е подемот на негативните трендови да продолжи и понатаму сè додека институциите го игнорираат проблемот. Заклучоците од извештајот на кратко може да се претстават во неколку точки:

- Бројот на регистрирани инциденти и потенцијални злосторства од омраза во 2022 година се зголеми за 34% споредено со 2020 година, и 49% споредено со 2021 година;
- Инциденти што се случуваат врз основа на етничка припадност сè уште се најзастапени со 83,75% од вкупниот број регистрирани инциденти;
- Младите лица се сè уште најчесто вклучени во пристрано мотивирани инциденти, и како сторители и како жртви, што претставува 46% од вкупниот број регистрирани инциденти;
- И покрај тоа што се преземаат одредени чекори за зајакнување на заштитата на правата на ЛГБТИ+ заедницата, тие сè уште се наоѓаат во поголем ризик од пристрасно мотивирани дела, особено за време и по одржувањето на Парадата на гордоста. Сепак, одредени промени во општеството се забележуваат, на што укажува и фактот дека ЛГБТИ+ заедницата сè повеќе се охрабрени да ги контактираат невладините организации што работат во оваа област и да ги користат нивните услуги, како што е бесплатната правна помош и поддршка. Значајно влијание во зголемувањето на довербата кај ЛГБТИ+ заедницата е и позитивната судска пресуда со која на сторител на дело од омраза врз основа на сексуална ориентација, му беше одредена казна затвор од шест месеци.
- За пристрасно мотивираните инциденти сè уште не се води соодветна статистика од страна на надлежните органи. Иако Министерството за внатрешни работи води и објавува некаква статистика во своите годишни извештаи, сепак, се чини дека при известувањето не е направена јасна разлика помеѓу говорот на омраза и делата од омраза. Дополнително, изостануваат и информации во однос на преземените дејствија по поднесување на кривичните пријави од МВР до јавното обвинителство.

- Направени се многу мали напори за воведување превентивни мерки, вклучително и едукација за човековите права и кревање на јавната свесност, особено меѓу средношколците и младите, со оглед дека мнозинството од жртвите се малолетни или млади;
- Пристрасниот мотив наместо да биде пренесен од полицијата кон обвинителството и подоцна кон судовите, како клучен елемент во случаите на злосторства од омраза, тој „се губи“ во текот на целиот процес;
- Со оглед на фактот дека феноменот злосторство од омраза не се третира како засебно прашање, државата не нуди посебна заштита и поддршка за жртвите. Сепак, значаен напредок е постигнат со усвојувањето на Законот за исплата на паричен надоместок на жртви од кривични дела со насилство во ноември 2022 година.

6. ПРЕПОРАКИ

Јавното ангажирање ја зајакнува довербата во институциите. Јавните обвинители не мора да чекаат да се случи злосторство од омраза кое ќе привлече внимание и ќе биде покриено од медиумите за да почнат да создаваат контакти со заедницата. Редовните комуникација и консултација со групите од заедниците можат да дадат позитивни резултати кон поголема подготвеност на жртвите и сведоците да соработуваат со полицијата и да се зголеми нивното разбирање за тоа што се случува во заедницата. Преку таквите контакти ќе бидеме сигурни дека со оглед на сè, поголемите тензии меѓу заедниците, полицијата може подобро да ја смири ситуацијата и да знае кога треба да се зголеми полициската присутност за да се разрешат проблемите што ги засега заедницата. Оттука, ги даваме следните препораки:

- Навремена и ефективна истрага и покренување судски процеси за злосторствата од омраза со тоа што пристрасните мотиви ќе бидат земени предвид во текот на кривичната постапка;
- Преземање соодветни мерки со цел да се олесни пријавувањето на злосторствата од омраза од страна на жртвите, вклучително и мерки за зајакнување на довербата во полицијата и другите државни институции;
- Собирање и издавање сеопфатни и споредбени податоци за злосторствата од омраза, колку што е можно, како и бројот на овие инциденти пријавени од јавноста и регистрирани од полициските власти, бројот на пресуди, пристрасните мотиви зад овие кривични дела и изречените казни;
- Воспоставување и одржување на соработката меѓу државните власти и невладините организации за разни аспекти од работата за справување со злосторствата од омраза, како што се тренинзи, поддршка на жртвите и зголемување на пријавувањето;
- Оваа соработка да се заснова на споделување податоци и информации, заедничко дејствување во насока на откривање на пристрасните мотиви, соработување за развивање на насоки, правила и тренинзи за регистрирање инциденти од омраза, вклучително и споделување на експертизата за развивање, унапредување и ревидирање на пристрасните индикатори;
- Обезбедување поддршка и заштита на жртвите на злосторства од омраза;
- Подобрување на комуникацијата и координацијата меѓу сите надлежни органи и институции во областа на злосторствата од омраза;
- Спроведување на истражувања на национално ниво за мерките за справување со злосторствата од омраза, како клучен извор на информации за застапеноста на злосторствата од омраза во земјата;
- Промовирање обуки за релевантните институции што доаѓаат во контакт со жртвите на злосторство од омраза, со што ќе можат ефикасно да им помогнат; и
- Повеќе превентивни мерки, меѓу другото со навраќање на концептот за паметење во едукациите за човекови права, наставните програми по историја и релевантните обуки, преземање чекори за едуцирање на јавноста, особено малолетниците и младите за вредностите на културниот диверзитет и инклузијата, и настојување сите сектори од општеството да имаат улога во борбата со таквата нетолеранција.

АНЕКС РЕГИСТРИРАНИ ИНЦИДЕНТИ ОД ОМРАЗА ЗА 2022 ГОДИНА

1. Прекинат избирачки процес во с. Долно Српци

Инциденти сторени заради политичка припадност или политичко уверување

Што се случило: Претседавач на Комисија за избори во месната заедница во с. Долно Српци пријавил во СВР-Битола дека на 22.04.2022 година во 23:00 часот, во објект каде што се одвивал избирачки процес за советници во месната заедница, група од над 50 лица го прекинале избирачкиот процес, а притоа нему и на останатите членови на избирачката комисија им се заканувале и ги навредувале. За настанот бил информиран јавен обвинител.

Кус опис на инцидентот со пристрасни индикатори: Во овој инцидент пристрасниот мотив е политичка припадност, а пристрасните индикатори се:

Модел на претходни инциденти – честопати за време на избори се регистрираат инциденти од слична природа.

Влијание врз жртвите и заедницата: Инциденти од ваков вид ја доведуваат во прашање општата безбедносна и политичка состојба во државата.

Број на жртви - 5

Број на сторители - 15

Статус на случајот - нема информации

Вид на инцидент - физички напад

Име на локација - друга јавна локација

2. Физички нападнати и ограбени бегалци во с. Ваксинце, кумановско

Инциденти заради бегалски или мигрантски статус

Што се случило: С.М.(21) од Р.Сирија со статус на бегалец, при обид да ја премине државната граница кон Р. Србија заедно со групата со која бил, на 08 мај 2022 година, во атар на с. Ваксинце, кумановско, тој и неколку членови од групата биле физички нападнати од четири лица, кои им одзеле пари и мобилни телефони. Случајот го пријавиле во СВР Куманово, полициските службеници извршиле увид на местото и по насока на јавен обвинител С.М. бил пренесен во транзитен центар во с. Сопот, Кумановско.

Кус опис на инцидентот со пристрасни индикатори: Во овој инцидент, пристрасниот мотив е бегалскиот или мигрантскиот статус, а пристрасните индикатори се:

Бегалски или мигрантски статус – жртвите имаат бегалски статус

Локација – настанот се случил на место каде што поминува рутата на мигрантите и бегалците кои транзитираат преку државата

Влијание врз жртвите и заедницата: Инциденти од ваков вид ја доведуваат во прашање општата безбедносна состојба во земјата и соживотот помеѓу различните групи во општеството,

а особено безбедноста на бегалците и мигрантите кои транзитираат низ територијата на Република Северна Македонија.

Број на жртви - 1

Број на сторители - 4

Статус на случајот - нема информации

Вид на инцидент - физички напад, насилство

Дали имало слични инциденти/злосторства на иста локација? Да

3. Починат 24 годишен мигрант од Авганистан

Инциденти заради бегалски или мигрантски статус

Инциденти сторени поради етничка припадност

Што се случило: На 15.05.2022 во 22.15 часот во близина на железничкиот мост во Гевгелија било пронајдено починато машко лице со убодна рана од остар предмет на телото. Настанот бил пријавен во Полициската станица Гевгелија. Од извршениот преглед кај лицето биле пронајдени лични документи од кои било утврдено дека се работи за 24 годишен мигрант од Авганистан. Увид на местото бил извршен од Јавен обвинител од Основно јавно обвинителство Гевгелија и екипа на ОВР Гевгелија.

Кус опис на инцидентот со пристрасни индикатори: Во овој инцидент, пристрасниот мотив е мигрантскиот статус, а пристрасните индикатори се:

Бегалски или мигрантски статус – жртвата имала мигрантски статус

Етничкото потекло – жртвата и напаѓачите биле од различна етничка заедница

Локација – настанот се случил на место каде што поминува рутата на мигрантите кои транзитираат преку државата

Влијание врз жртвите и заедницата: Инциденти од ваков вид ја доведуваат во прашање општата безбедносна состојба во земјата и соживотот помеѓу различните групи во општеството, а особено безбедноста на бегалците и мигрантите кои транзитираат низ територијата на Република Северна Македонија.

Број на жртви - 1

Број на сторители - /

Статус на случајот - нема информации

Вид на инцидент - телесна повреда, физички напад, насилство

Дали имало слични инциденти/злосторства на иста локација? Да

4. Тепачка меѓу малолетници по одржување јавен собир организиран од политичка партија

Инциденти сторени заради политичка припадност или политичко уверување

Инциденти сторени поради етничка припадност

Што се случило: На 03.06.2022 година во Полициската станица Бит Пазар биле приведени три малолетни лица, од кои двајца од Арачиново на возраст од 15 и 16 години и едно лице на возраст од 17 години од Скопје, поради тоа што на плоштадот „Скендербег“ во Скопје околу 23.00 часот, каде се одржувал јавен собир организиран од политичката партија, пред завршување на настанот, го нарушиле јавниот ред и мир со физичката пресметка со друга група на лица, а биле употребени и остри предмети. Во Градската општа болница „Свети Наум Охридски“ биле донесени со повреди од остар предмет 15 годишник од с.Арачиново, Г.С.(20) од с.Танушевци и А.Н.(20) од с. Брест. Од малолетниците кои биле приведени биле одземени два ножа.

Кус опис на инцидентот со пристрасни индикатори: Во овој инцидент, пристрасниот мотив е претпоставеното етничко потекло и претпоставената политичка припадност, имајќи предвид дека настанот се случил меѓу две групи по одржување јавен собир организиран од политичка партија, а пристрасните индикатори се:

Политичка припадност – инволвираните имаат различни политички уверувања

Етничкото потекло – инволвираните биле од различна етничка заедница

Влијание врз жртвите и заедницата: Инциденти од ваков вид ја доведуваат во прашање општата безбедносна состојба во земјата и соживотот помеѓу различните етнички и јазични групи во општеството. Истовремено, ваквите инциденти влијаат на политичката поларизација што придонесува за дополнителни зголемувања на делата од омраза заради различна политичка припадност.

Број на жртви - 3

Број на сторители - 3

Статус на случајот - идентификувани сторители

Вид на инцидент - телесна повреда, физички напад, насилство

Дали имало слични инциденти/злосторства на иста локација? Да

5. Подметнат пожар на влезот на здружението Иван Михајлов во Битола

Предизвикување на национална, расна и верска омраза, раздор и нетрпеливост

Што се случило: На 04.06.2022 година бил запален клубот на културниот центар „Ванчо Михајлов“ во Битола и била опожарена влезната врата. Според информациите во медиумите, во внатрешниот дел не биле причинети никакви штети. Владата, Министерството за надворешни работи и Претседателот на Северна Македонија го осудија делото како провокација што ги уназадува односите со Бугарија.

Кус опис на инцидентот со пристрасни индикатори: Во овој инцидент, претпоставениот пристрасен мотив е етничка припадност, а пристрасните индикатори се:

Време на инцидентот – на истиот ден (04.06.2022 година) бил закажан состанок меѓу македонското и бугарското министерство за надворешни работи.

Локација – клубот на културниот центар „Ванчо Михајлов“ во Битола

Влијание врз жртвите и заедницата: Инциденти од ваков вид ја доведуваат во прашање општата безбедносна состојба во земјата и животот помеѓу различните национални, етнички и јазични групи во општеството.

Број на жртви – /

Број на сторители – 1

Статус на случајот – судска пресуда

Вид на инцидент – уништување имот

6. Починато лице со бегалски или мигрантски статус на граничен премин Богородица

Инциденти заради бегалски или мигрантски статус

Што се случило: На 09.06.2022 година во меѓупросторот на коловозната лента на Граничниот премин Богородица било забележано лице – мигрант или бегалец без знаци на живот. Лекар од Итна медицинска помош констатирал смрт, а увид на местото извршиле јавен обвинител и екипа од Полициската станица Гевгелија. По наредба на јавен обвинител телото на починатиот било предадено на обдукција.

Кус опис на инцидентот со пристрасни индикатори: Во овој инцидент, пристрасниот мотив е мигрантскиот или бегалскиот статус под претпоставка дека смртта настапила како резултат на повреда од друго лице, а пристрасните индикатори се:

Бегалски или мигрантски статус – жртвата имала мигрантски статус

Локација – настанот се случил на место каде што поминува рутата на мигрантите и бегалците кои транзитираат преку државата

Влијание врз жртвите и заедницата: Инциденти од ваков вид ја доведуваат во прашање општата безбедносна состојба во земјата, а особено безбедноста на бегалците и мигрантите кои транзитираат низ територијата на Република Северна Македонија.

Број на жртви - 1

Број на сторители - /

Статус на случајот - нема информации

Вид на инцидент - телесна повреда

Дали имало слични инциденти/злосторства на иста локација? Да

7. Физички напад врз основа на различно државјанство

Инциденти сторени заради религиозна припадност или верско убедување

Предизвикување на национална, расна и верска омраза, раздор и нетрпеливост

Што се случило: Малолетниот син на Ј.Х.Џ.Х.А.Т.(43) од Катар, кој тренирал фудбал на игралиште во Скопје, бил турнат од страна на тренерот М.К. на 29.06.2022 година. Против тренерот бил поднесен соодветен поднесок согласно Законот за прекршоци. По завршување на фудбалскиот тренинг, на излезот од игралиштето, претседателот на клубот пријавил дека бил физички нападен од страна на Ј.Х.Џ.Х.А.Т. од Катар. Од страна на Единицата за насилени криминали при СВР Скопје бил извршен увид, известен бил и Јавен обвинител и се работи на целосно расчистување на случајот.

Кус опис на инцидентот со пристрасни индикатори: Во овој инцидент, претпоставениот пристрасен мотив е припадноста на различна држава и тоа што засегнатите страни зборувале различен јазик, а пристрасните индикатори се:

Државјанство – инволвираните имаат различно државјанство

Јазик на зборување – засегнатите страни зборувале на различен јазик

Религиозна припадност или верско убедување – засегнатите страни припаѓаат на различна религија и имаат различно верско убедување

Влијание врз жртвите и заедницата: Инциденти од ваков вид ја доведуваат во прашање општата безбедносна состојба во земјата и соживотот помеѓу домашните и странските државјани, како и помеѓу различните религиски и јазични групи во општеството.

Број на жртви - 2

Број на сторители - 2

Статус на случајот - /

Вид на инцидент - физички напад

8. Одземено знамето на Руската Федерација во Конзулатот во Битола

Предизвикување на национална, расна и верска омраза, раздор и нетрпеливост

Што се случило: На 14.06.2022 година во 16.50 часот во СВР Битола, вработена во Конзулатот на Руската Федерација во Битола пријавила дека било одземено знамето на Руската Федерација, кое било закачено на зградата на конзулатот на улица „Маршал Тито“.

Кус опис на инцидентот со пристрасни индикатори: Во овој инцидент, претпоставениот пристрасен мотив е националната основа поради тоа што знамето било одземено од непознато лице во време кога постои конфликт меѓу Русија и Украина, а пристрасните индикатори се:

Време на инцидентот – настанот се случува во период додека трае конфликтот меѓу Русија и Украина

Национална основа – одземање знаме на конкретна држава

Локација – настанот се случил во конзулатот на Руската Федерација

Влијание врз жртвите и заедницата: Инциденти од ваков вид ја доведуваат во прашање општата безбедносна состојба во земјата и животот помеѓу различните национални, етнички и јазични групи во општеството.

Адреса - Ул. Маршал Тито во Битола каде што се наоѓа седиштето Конзулатот на Руската Федерација во Битола

Име на локација - Конзулат на Руската Федерација во Битола

Број на жртви - /

Број на сторители - /

Статус на случајот - нема информации

Вид на инцидент - уништување на имот

9. Физички напад над активист поради неговата сексуална ориентација

Инциденти сторени заради сексуална определба и/или родов идентитет

Што се случило: Во мај 2022 година во Тетово, активист бил физички нападнат и навредуван во присуство на неговата мајка од страна на неколку лица, а според жртвата нападот се случил поради неговата сексуална ориентација.

Кус опис на инцидентот со пристрасни индикатори: Во овој инцидент, пристрасниот мотив е сексуалната ориентација на жртвата, а пристрасните индикатори се:

Сексуална ориентација – жртвата е со различна сексуална ориентација

Модел на претходни инциденти – претходни напади кон лица од ЛГБТИ+ заедницата, а конкретно и претходни напади над жртвата поради неговата сексуална ориентација

Влијание врз жртвите и заедницата: Инциденти од ваков вид ја доведуваат во прашање општата безбедносна состојба во земјата, кохезијата помеѓу различните групи во општеството, а особено безбедноста и здравјето на ЛГБТИ+ луѓето.

Број на жртви - 2

Број на сторители - /

Поврзаност со друг инцидент - <https://zlostorstvaodomraza.com/нападнат-лгбт-активист-после-парадат/>

Статус на случајот - нема информации

Вид на инцидент - физички напад

10. Злосторство од омраза врз основа на сексуална ориентација и родов идентитет

Инциденти сторени заради сексуална определба и/или родов идентитет

Што се случило: Во мај 2022 година, до Хелсиншкиот комитет за човекови права со барање за бесплатна правна помош се обрати геј маж кој се идентификува како квир. Тој не известил дека на 26 јуни 2021 година, веднаш по завршувањето на Скопје Прајд 2021 година, на улицата Мирослав Крлежа во Скопје, бил физички нападнат од три малолетни лица. Настанот веднаш го пријавил во најблиската полициска станица, а за нанесените телесни повреди има соодветен медицински извештај.

Речиси една година подоцна, на 05 мај 2022 година бил повикан во Основното јавно обвинителство Скопје да даде исказ во својство на оштетен за настанот што се случил на 26 јуни 2021. Претставник од Хелсиншкиот комитет го придружуваше до ОЈО Скопје, но поради тајноста на истрагата јавниот обвинител не дозволи присуство на Хелсиншкиот комитет.

Претставник од Хелсиншкиот комитет го мониторираше рочиштето закажано за 21 јуни 2022 година во Основниот кривичен суд Скопје, каде што жртвата требаше да се јави како оштетена страна, но судијата не известил дека поради тоа што сторителите се малолетни лица ја исклучува јавноста. Претставникот на ХК реагираше на оваа околност, укажувајќи на член 92 став 3 од Законот за правда за децата, каде што е наведено дека судот може да дозволи на главниот претрес да присуствуваат и други лица кои се занимаваат со заштита и воспитување

на деца, лица за заштита на правата на децата при народниот правобранител, лица блиски на детето, претставници на организации за заштита на правата на децата, како и научни работници. На тоа, судијата предложи одложување на рочиштето за јули 2022 година, со цел Хелсиншкиот комитет писмено да го образложи своето барање и да го достави до судот. Сепак, поради тоа што во интерес на жртвата беше подготвителната постапка да заврши во текот на истиот ден, претставникот на ХК ја напушти судницата.

Поради тоа што жртвата сè уште нема информации за кое кривично дело се теретат сторителите, а воедно и поради тоа што ќе биде надвор од државата, Хелсиншкиот комитет ангажираше адвокат кој врз основа на специјално полномошно ќе го побара записникот за одржаното рочиште на 21 јуни директно од Основниот кривичен суд.

Кус опис на инцидентот со пристрасни индикатори: Во овој инцидент, пристрасниот мотив е сексуалната ориентација и родовиот идентитет на жртвата, а пристрасните индикатори се:

Сексуална ориентација и родов идентитет – жртвата е со различна сексуална ориентација и родов идентитет

Време – веднаш по одржувањето на Парадата на гордоста

Влијание врз жртвите и заедницата: Инциденти од ваков вид ја доведуваат во прашање општата безбедносна состојба во земјата, кохезијата помеѓу различните групи во општеството, а особено безбедноста и здравјето на ЛГБТИ+ луѓето. Дополнително, одолговлекувањето на истражните постапки во јавното обвинителство за гонење на вакви дела и пропуштањето тие соодветно да се квалификуваат како злосторства од омраза, ги обесхрабрува жртвите да ги пријавуваат овие дела и ја намалува нивната правна сигурност.

Број на жртви - 1

Број на сторители - 3

Статус на случајот - судски процес

Вид на инцидент - телесна повреда, насилство

Дали на местото на настанот биле оставени цртежи, знаци, симболи или графити? Да. Како што нè извести жртвата, малолетните лица што го нападнале носеле маици со националистички обележја – знамето на Виргина.

11. Физички нападнат ЛГБТИ+ активист во центарот на Струмица

Инциденти сторени заради сексуална определба и/или родов идентитет

Што се случило: На 8 август 2022 година во центарот на Струмица, ЛГБТИ+ активист бил физички нападнат, каде тој бил со волонтер(к)и на јавен настан за промоција на нивната организација. Едно возрасно машко лице почнало директно да му се заканува и да му дофрлува навредливи зборови, по што се упатило и му нанело телесни повреди, а групата на волонтер(к)и од страв избегала од местото на нападот. Дополнително, жртвата извести дека полицијата не дошла итно по нападот, иако за настанот биле известени навреме и од нив било побарано обезбедување – кое не го добиле. Во полициската станица каде што подоцна се упатил, бил мета на дискриминација и навреда од страна на вработените.

Хелсиншкиот комитет побара СВР Струмица да спроведе соодветна истрага против сторителот, како и да преземе соодветни мерки и дејствија за заштита на жртвата. Кратко потоа, СВР Струмица поднесе кривична пријава до Основното јавно обвинителство во Струмица. По поднесено обвинение до Основниот суд во Струмица, судот донесе пресуда на 28 ноември 2022 година врз основа на вина со кое утврди дека со физичкиот напад врз ЛГБТИ+ активистот мотивиран од неговата сексуална ориентација, сторителот го сторил кривичното дело „Телесна повреда“ од член 130 став 3 од Кривичниот законик в.в. став 2 и став 1 од истиот член. Оттука, Судот правилно го квалификувал ова дело како злосторство од омраза и пристрасниот мотив го земал предвид при одредување на висината на казната. Сторителот беше осуден на казна затвор од шест месеци.

Кус опис на инцидентот со пристрасни индикатори: Во овој инцидент, пристрасниот мотив е сексуалната ориентација на жртвата, а пристрасните индикатори се:

Сексуална ориентација – жртвата е со различна сексуална ориентација

Модел на претходни инциденти – претходни напади кон лица од ЛГБТИ+ заедницата, а конкретно и претходни напади над жртвата поради неговата сексуална ориентација

Влијание врз жртвите и заедницата: Инциденти од ваков вид ја доведуваат во прашање општата безбедносна состојба во земјата, кохезијата помеѓу различните групи во општеството, а особено безбедноста и здравјето на ЛГБТИ+ луѓето. Дискриминацијата и двојната виктимизација што ја претрпуваат ЛГБТИ+ жртвите од страна на полициските службеници ги обесхрабрува да ги пријавуваат ваквите напади.

Број на жртви - 1

Број на сторители - 1

Статус на случајот – судска пресуда

Вид на инцидент - телесна повреда, физички напад

12. Две ЛГБТИ+ лица физички и вербално нападнати поради нивната сексуална ориентација

Инциденти сторени заради сексуална определба и/или родов идентитет

Што се случило: На 9 август 2022 година во Струмица, едно лице физички и вербално нападнал уште две ЛГБТИ+ лица пред нивната локална канцеларија. Побарана е итна интервенција од СВР Струмица по информацијата за нови два напади врз припадници на ЛГБТИ+ заедницата во Струмица.

Кус опис на инцидентот со пристрасни индикатори: Во овој инцидент, пристрасниот мотив е сексуалната ориентација на жртвите, а пристрасните индикатори се:

Сексуална ориентација – жртвите се со различна сексуална ориентација

Модел на претходни инциденти – претходни напади кон лица од ЛГБТИ+ заедницата

Влијание врз жртвите и заедницата: Инциденти од ваков вид ја доведуваат во прашање општата безбедносна состојба во земјата, кохезијата помеѓу различните групи во општеството, а особено безбедноста и здравјето на ЛГБТИ+ луѓето.

Број на жртви - 2

Број на сторители - 1

Поврзаност со друг инцидент - <https://zlostorstvaodomraza.com/incident-mk/физички-нападнат-лгбти-активист-во-ст/>

Статус на случајот - нема информации

Вид на инцидент - физички напад, насилство

13. Навивачи на ФК Шкупи нападнале шведски државјани

Инциденти сторени поради етничка припадност, државјанство или јазик

Предизвикување на национална, расна и верска омраза, раздор и нетрпеливост

Што се случило: Група навивачи на ФК Шкупи физички нападнале осум државјани на Шведска кои дошле во Скопје да го проследат натпреварот помеѓу ФК Шкендија и ФК АИК, на 11 август. Полициски службеници од Единицата за интервентна полиција веднаш интервенирале и се преземаат мерки за расчистување на случајот.

Кус опис на инцидентот со пристрасни индикатори: Во овој инцидент кој се случил пред одржување на фудбалски натпревар, пристрасниот мотив е етничкото потекло, државјанство или јазик, а пристрасните индикатори се:

Модел на претходни инциденти – пресметки помеѓу навивачки групи

Време – инцидентот се случил пред одржување на фудбалскиот натпревар помеѓу ФК Шкендија и ФК АИК

Влијание врз жртвите и заедницата: Инциденти од ваков вид ја доведуваат во прашање општата безбедносна состојба во земјата, соживотот помеѓу различни групи во општеството и безбедноста на луѓето присутни на или во близина на спортски натпревари.

Број на жртви – 8

Број на сторители - /

Статус на случајот – нема информации

Вид на инцидент – насилство

14. Оштетен крст во двор на црква во с. Пресил

Инциденти сторени заради религиозна припадност или верско убедување

Предизвикување на национална, расна и верска омраза, раздор и нетрпеливост

Што се случило: Ноќта на 15 август 2022 година бил оштетен крстот во дворот на црквата „Св. Ѓорѓија“ во с. Пресил. Настанот веднаш бил пријавен во СВР Битола, полициски службеници излегле на местото на настанот и се преземаат мерки за расчистување на случајот.

Кус опис на инцидентот со пристрасни индикатори: Во овој инцидент пристрасниот мотив е верско уверување, а пристрасните индикатори се:

Целна локација – религиозен објект

Модел на претходни инциденти

Влијание врз жртвите и заедницата: Инциденти од ваков вид ја доведуваат во прашање општата безбедносна состојба во земјата.

Име на локација - Црква „Св.Горѓија“ во с. Пресил, битолско

Број на жртви - /

Број на сторители - /

Статус на случајот - нема информации

Вид на инцидент - уништување имот, уништување симболи

Локација - религиозен објект

15. Инцидент од омраза во близина на Железничката станица

Инциденти сторени поради етничка припадност

Што се случило: На 18.08.2022 година било пријавено дека Л.Г.(20) од Косово со повреди бил донесен во болницата Аџибадем Систина. Повредите настанале како резултат на физички напад од неколку лица кои употребиле тврди предмети, а нападот се случил во близина на Железничката станица.

Кус опис на инцидентот со пристрасни индикатори: Во овој инцидент пристрасниот мотив е етничкото потекло, а пристрасните индикатори се:

Претпоставена разлика во етничкото потекло – жртвата е жител на Косово

Влијание врз жртвите и заедницата: Инциденти од ваков вид ја доведуваат во прашање општата безбедносна состојба во земјата и соживотот помеѓу различните етнички групи во општеството.

Локација - железничка станица

Број на жртви - 1

Број на сторители - /

Статус на случајот - нема информации

Вид на инцидент - телесна повреда, физички напад

16. Загрозување на сигурноста на активист од ЛГБТИ+ заедницата

Инциденти сторени заради сексуална определба и/или родов идентитет

Што се случило: Во септември, нè контактираше активист од ЛГБТИ+ заедницата, којшто наведе дека е исплашен за својата сигурност и безбедност и бара заштита, откако бил физички нападнат за време на протест во август, поради неговата сексуална ориентација. Нападот бил соодветно пријавен, а на 21 септември бил повикан во Полициската станица Пролет на соочување и препознавање на сторителот во присуство на неколку инспектори и обвинителка. По идентификување на сторителот, активистот наведе дека е многу вознемирен и се плаши за неговата безбедност и сигурност поради сознанијата што ги има за напаѓачот. Нè извести дека се работи за профил на личност која јавно промовира анти-ЛГБТИ+ и анти-феминистички ставови и е следбеник на верски екстремизам. Активистот стравува дека неговото препознавање на сторителот повлекува голема опасност за него.

Поради ова, Хелсиншкиот комитет за човекови права се обрати до Полициска станица Центар и побара заштита за активистот кој веќе подолго време е мета на напади поради тоа што е дел од ЛГБТИ+ заедницата, а истовремено, напаѓачот е лице кое е јавно против ЛГБТИ+ заедницата.

Кус опис на инцидентот со пристрасни индикатори: Во овој инцидент пристрасниот мотив е сексуалната ориентација на жртвата, а пристрасните индикатори се:

Сексуална ориентација – жртвата е со различна сексуална ориентација

Модел на претходни инциденти – претходни напади кон лица од ЛГБТИ+ заедницата, а конкретно и претходни напади над жртвата поради неговата сексуална ориентација

Влијание врз жртвите и заедницата: Инциденти од ваков вид ја доведуваат во прашање општата безбедносна состојба во земјата, кохезијата помеѓу различните групи во општеството, а особено безбедноста и здравјето на ЛГБТИ+ луѓето.

Број на жртви - 1

Број на сторители - 1

Статус на случајот - идентификувани сторители

Вид на инцидент - сериозна закана

17. Физички нападнат малолетник во градски автобус во с. Сингелиќ

Инциденти сторени поради етничка припадност

Што се случило: На 15 септември 2022 година, 49-годишен родител пријавил дека во градски автобус на автобуска постојка во с. Сингелиќ две лица физички го нападнале неговиот малолетен син. СВР Скопје презема мерки за расчистување на случајот.

Кус опис на инцидентот со пристрасни индикатори: Во овој инцидент пристрасниот мотив е претпоставеното етничко потекло, а пристрасните индикатори се:

Етничко потекло – инволвираните припаѓаат на различни етнички заедници

Влијание врз жртвите и заедницата: Инциденти од ваков вид ја доведуваат во прашање општата безбедносна состојба во земјата и соживотот помеѓу различните етнички и јазични групи во општеството.

Адреса - ул. „Алија Авдовик“ Скопје

Име на локација - автобуска постојка во с. Сингелиќ

Број на жртви - 1

Број на сторители - 2

Статус на случајот - нема информации

Вид на инцидент - физички напад

18. Инциденти помеѓу навивачките групи на ФК Гостивар и ФК Воска Спорт од Охрид

Инциденти сторени на спортски натпревари

Што се случило: На 17 септември 2022 година во с.Голема Речица, тетовско, за време на одигрување на фудбалски натпревар во рамки на Втората македонска фудбалска лига помеѓу домашната екипа на ФК „Гостивар“ од Гостивар и гостинската екипа на ФК „Воска Спорт“ од Охрид, во два наврати бил нарушен јавниот ред и мир со недолично и агресивно однесување на навивачи од навивачки групи на двете екипи. Според кажување на спортскиот директор на гостинската екипа, тој бил физички нападат од едно лице.

Кус опис на инцидентот со пристрасни индикатори: Во овој инцидент пристрасниот мотив е етничкото потекло, а пристрасните индикатори се:

Етничко потекло – сторителот и жртвата се од различна етничка заедница

Локација – настанот се случил на место каде што и претходно се случувале вакви инциденти

Влијание врз жртвите и заедницата: Инциденти од ваков вид ја доведуваат во прашање општата безбедносна состојба во земјата и соживотот помеѓу различните етнички групи во општеството.

Име на локација - с. Голема Речица, тетовско

Број на жртви - 1

Број на сторители - 1

Статус на случајот – нема информации

Вид на инцидент - физички напад

19. Напад со остар предмет врз малолетник во автобус

Инциденти сторени поради етничка прсипадност

Што се случило: На 28 септември 2022 година, 17-годишен малолетник од с. Арачиново пријавил дека бил физички нападат од друг малолетник, во автобус на ЈСП во с. Сингелиќ, кој се обидел да го нападне и со остар предмет.

Кус опис на инцидентот со пристрасни индикатори: Во овој инцидент пристрасниот мотив е етничкото потекло, а пристрасните индикатори се:

Етничко потекло – инволвираните припаѓаат на различни етнички заедници

Модел на претходни инциденти – претходни напади меѓу малолетници во автобус

Влијание врз жртвите и заедницата: Инциденти од ваков вид ја доведуваат во прашање општата безбедносна состојба во земјата и соживотот помеѓу различните етнички и јазични групи во општеството.

Број на жртви - 1

Број на сторители - 1

Статус на случајот - под истрага

Вид на инцидент - физички напад

20. Државјанин на Хрватска нападат со остар предмет

Инциденти сторени поради етничка припадност

Што се случило: Надворешната канцеларија за криминалистички работи Гостивар, поднесе кривична пријава против А.С.(17) од с. Чегране, поради постоење основано сомнение за сторено кривично дело „загрозување со опасно орудие при тепачка или караница“. На 4 октомври во двор на средно училиште настанала физичка пресметка помеѓу пријавениот и С.Р.(18) од Р.Хрватска, со престој во с.Добридол, при што пријавениот со остар предмет се обидел да го повреди С.Р., но бил спречен.

Кус опис на инцидентот со пристрасни индикатори: Во овој инцидент, пристрасниот мотив е етничкото потекло, припадноста на различна држава и тоа што засегнатите страни зборувале различен јазик, а пристрасните индикатори се:

Етничко потекло – инволвираните припаѓаат на различни етнички заедници

Државјанство – инволвираните имаат различно државјанство

Јазик на зборување – засегнатите страни зборувале на различен јазик

Влијание врз жртвите и заедницата: Инциденти од ваков вид ја доведуваат во прашање општата безбедносна состојба во земјата и соживотот помеѓу домашните и странските државјани, како и помеѓу различните етнички заедници и јазични групи во општеството.

Број на жртви – 1

Број на сторители – 1

Статус на случајот – идентификувани сторители

Вид на инцидент – физички напад

21. Навивачи од Р. Грција физички нападнале две лица

Инциденти сторени на спортски натпревари

Што се случило: На 15 октомври полициски службеници од СВР Скопје ги лишиле од слобода Т.В.(30), К.С.К.(33), М.Е.(22) и Т.Р.(25), сите од Република Грција. Четворицата грчки државјани како дел од навивачка група физички ги нападнале Н.К.(41) и А.В.(42) од Скопје, на ул. „Македонија“. По преземени мерки било утврдено дека дел од лицата од навивачката група одзеле предмети од продажен објект на улицата. Напаѓачите биле приведени во полициска станица и во координација со јавен обвинител, против нив ќе биде поднесен соодветен поднесок.

Кус опис на инцидентот со пристрасни индикатори: Во овој инцидент пристрасниот мотив е припадноста на различна држава и тоа што засегнатите страни зборувале различен јазик, а пристрасните индикатори се:

Државјанство – инволвираните имаат различно државјанство

Јазик на зборување – засегнатите страни зборувале на различен јазик

Влијание врз жртвите и заедницата: Инциденти од ваков вид ја доведуваат во прашање општата безбедносна состојба во земјата и соживотот помеѓу домашните и странските државјани.

Адреса - ул. „Македонија“, Скопје

Број на жртви - 2

Број на сторители – 4

Статус на случајот – нема информации

Вид на инцидент - физички напад

22. Нападнат малолетник во градски автобус

Инциденти сторени поради етничка припадност

Што се случило: На 28 октомври 2022 година, во Полициската станица Гази Баба родител пријавил дека во автобус на ЈСП на автобуска постојка на подрачје на Гази Баба нејзиниот малолетен син бил физички нападнат од друг малолетник.

Кус опис на инцидентот со пристрасни индикатори: Во овој инцидент пристрасниот мотив е претпоставеното етничко потекло, а пристрасните индикатори се:

Етничко потекло – инволвираните припаѓаат на различни етнички заедници

Влијание врз жртвите и заедницата: Инциденти од ваков вид ја доведуваат во прашање општата безбедносна состојба во земјата и соживотот помеѓу различните етнички и јазични групи во општеството.

Број на жртви - 1

Број на сторители - 1

Статус на случајот – нема информации

Вид на инцидент – физички напад

23. Нападнат малолетник во автобус бр.65 во с. Сингелиќ

Инциденти сторени поради етничка припадност

Што се случило: На 04 ноември 2022 година, родител пријавил дека во с. Сингелиќ неговиот малолетен син бил физички нападнат од едно лице, во автобус бр.65. Се преземаат мерки за расчистување на случајот.

Кус опис на инцидентот со пристрасни индикатори: Во овој инцидент пристрасниот мотив е претпоставеното етничко потекло, а пристрасните индикатори се:

Етничко потекло – инволвираните припаѓаат на различни етнички заедници

Модел на претходни инциденти – претходни инциденти меѓу малолетници во автобуси на ова подрачје

Влијание врз жртвите и заедницата: Инциденти од ваков вид ја доведуваат во прашање општата безбедносна состојба во земјата и соживотот помеѓу различните етнички и јазични групи во општеството.

Број на жртви - 1

Број на сторители - 1

Статус на случајот – нема информации

Вид на инцидент - физички напад

24. Четворица малолетници нападнати на автобуска постојка во Чаир

Инциденти сторени поради етничка припадност

Што се случило: На 13 ноември 2022 година, полициски службеници од Единицата за интервентна полиција при СВР Скопје ги лишиле од слобода Л.Б.(18), Б.М.(19), В.Х.(19) и уште двајца малолетници, затоа што во автобус бр.57 физички нападнале четворица малолетници во Чаир, на автобуска постојка.

Кус опис на инцидентот со пристрасни индикатори: Во овој инцидент пристрасниот мотив е претпоставеното етничко потекло, а пристрасните индикатори се:

Етничко потекло – инволвираните припаѓаат на различни етнички заедници

Влијание врз жртвите и заедницата: Инциденти од ваков вид ја доведуваат во прашање општата безбедносна состојба во земјата и соживотот помеѓу различните етнички и јазични групи во општеството.

Број на жртви - 4

Број на сторители - 5

Статус на случајот - /

Вид на инцидент - физички напад, насилство

25. Оштетен излог на бугарско здружение на граѓани во Охрид

Предизвикување на национална, расна и верска омраза, раздор и нетрпеливост

Што се случило: На 21.11.2022 година во 02.05 часот во СВР Охрид било пријавено оштетување на стакло од излог на бугарското Здружение на граѓани „Цар Борис III“ лоцирано на булеварот „Македонски просветители“ во Охрид. Медиумите објавија информации дека кривичното дело го сторил 47 годишен охридѓанец кој сам се пријавил во полиција.

Кус опис на инцидентот со пристрасни индикатори: Во овој инцидент, претпоставениот пристрасен мотив е етничка припадност, а пристрасните индикатори се:

Време на инцидентот – амбивалентни односи меѓу Северна Македонија и Бугарија

Локација – Здружение на граѓани „Цар Борис III“ во Охрид

Модел на претходни инциденти - Неколку дена од отворањето на бугарскиот културен клуб „Цар Борис III“ во Охрид била искршена таблата на која било испишано името на здружението.

Влијание врз жртвите и заедницата: Инциденти од ваков вид ја доведуваат во прашање општата безбедносна состојба во земјата и животот помеѓу различните национални, етнички и јазични групи во општеството.

Број на жртви – /

Број на сторители – 1

Статус на случајот – нема информации

Вид на инцидент – уништување имот

26. Со огнено оружје оштетена надворешната врата и излогот на канцеларијата на бугарскиот клуб „Цар Борис III“ во Охрид

Предизвикување на национална, расна и верска омраза, раздор и нетрпеливост

Што се случило: На 23.11.2022 година во 19.12 часот во СВР Охрид било пријавено оштетување на стакло на канцеларијата на здружението „Цар Борис Трети“ лоцирана во трговски центар на бул. „Македонски Просветители“ во Охрид. Полициски екипи при СВР Охрид излегоа на местото на настанот, при што било утврдено дека на стаклото од надворешната врата и стаклото од излогот на канцеларијата има две оштетувања направени од оружје.

Кус опис на инцидентот со пристрасни индикатори: Во овој инцидент, претпоставениот пристрасен мотив е етничка припадност, а пристрасните индикатори се:

Време на инцидентот – амбивалентни односи меѓу Северна Македонија и Бугарија

Локација – Здружение на граѓани „Цар Борис III“ во Охрид

Модел на претходни инциденти - Неколку дена од отворањето на бугарскиот културен клуб „Цар Борис III“ во Охрид била искршена таблата на која било испишано името на здружението. Вториот напад се случил на 21.11.2022 година, кога со камен било оштетено стакло на клубот.

Влијание врз жртвите и заедницата: Инциденти од ваков вид ја доведуваат во прашање општата безбедносна состојба во земјата и животот помеѓу различните национални, етнички и јазични групи во општеството.

Број на жртви - /

Број на сторители - /

Статус на случајот – нема информации

Вид на инцидент – уништување имот, предизвикување општа опасност

RAPORTI VJETOR PËR KRIMET NGA URREJTJA

NË VITIN
2022

KRIMENGA
URREJTJA

osbe Organizata për Siguri dhe
Bashkëpunim në Evropë
Misioni në Shkup

Përmbajtja e këtij publikimi nuk përfaqëson medoemos këndvështrimet apo qëndrimet e Misionit të OSBE-së në Shkup.

Botues:

Komiteti i Helsinkit për të Drejtat e Njeriut i përfaqësuar nga kryetarja Prof. Dr. Neda Zdraveva

Redaktore:

Urani Pirovska

Autore:

Natasha Petkovska

Përkthyer nga maqedonishtja në shqip:

Shenasi Jaji

Lektor:

Isen Vllasaku

Dizajni:

Polyesterday

Shtypi:

Polyesterday

Shkup, 2023

**KOMITETI I
HELSINKIT PËR
TË DREJTAT E
NJERIUT**

Naum Naumovski Borçe 83
1000, Shkup
Tel: +389 (0)2 3119 073
Faks: +389 (0)2 3290 469
Web: www.mhc.org.mk
E-mail: helkom@mhc.org.mk

PËRMBAJTJA

1. RRETH PROJEKTIT	42
2. METODOLOGJIA	43
2.1. Të mësuarit nga përvojat dhe të dhënat nga e kaluara	44
2.2. Mirëmbajtja e faqes interaktive të internetit për raportimin e krimeve të urrejtjes	44
2.3. Rrjete për monitorimin dhe regjistrimin e krimeve të urrejtjes që synojnë grupe të synuara specifike	44
2.4. Monitorimi i mediave nacionale të shkruara dhe elektronike	45
2.5. Raportimi dhe kontrollimi i krimeve/incidenteve të urrejtjes me Misionin e OSBE-së në Shkup	45
3. PËRMBLEDHJE E GJETJEVE KRYESORE	46
Konteksti	46
3.1. Numri i incidenteve	46
3.2. Llojet e veprave penale	49
3.3. Incidente sipas vendndodhjes	49
3.4. Incidente sipas muajit	50
3.5. Incidente sipas motivimit të njëanshëm	50
3.6. Viktimat dhe autorët	51
4. AKTIVITETE TË EKIPIT TË PROJEKTIT	52
4.1. Ofrimi i ndihmës juridike viktimave të incidenteve të urrejtjes dhe monitorimi i proceseve gjyqësore	52
4.2. Mirëmbajtja e faqes së internetit për raportimin e krimeve të urrejtjes	53
4.3. Monitorimi i mediave të shkruara dhe elektronike	54
4.4. Buletinë mujorë për gjendjen e krimeve të urrejtjes	54
4.5. Raport vjetor për krimet e urrejtjes në vitin 2022	55
4.5.1. Infografik të dhënash për krimet e urrejtjes në vitin 2022	55
4.5.2. Kontributi për Raportin vjetor të ODIHR-it për vitin 2022 mbi krimet dhe incidentet e urrejtjes në rajonin e OSBE-së	55
4.6. Përkujtimi i Ditës së viktimave të krimeve të urrejtjes (22 korrik)	55
5. PËRFUNDIME	57
6. REKOMANDIME	59
ANEKS – INCIDENTE TË REGJISTRUARA TË URREJTJES NË VITIN 2022	60

1. RRETH PROJEKTIT

Ky raport paraqet gjetjet që dalin si rezultat i projektit "Mbështetja e Maqedonisë së Veriut në avancimin e sundimit të ligjit dhe të drejtave të njeriut II", i cili mbështetet financiarisht nga Misioni i OSBE-së në Shkup dhe zbatohet nga Komiteti i Helsinkit për të Drejtat e Njeriut (KMH) në periudhën nga 1 prilli deri më 31 dhjetor 2022. Ky raport ofron një pasqyrë të dhënash për gjithë vitin 2022, pra duke filluar nga data 1 janar deri më 31 dhjetor 2022. Qëllimi i projektit është përmirësimi i zbatimit të legjislacionit dhe reagimi i institucioneve në fushën e të drejtave të njeriut dhe kundër diskriminimit përmes ndryshimeve dhe plotësimeve të politikave, aplikimit të mjeteve efektive juridike dhe fuqizimit të institucioneve. Një nga synimet ishte dhe ende është përmirësimi i përgjigjes kombëtare ndaj krimeve dhe gjuhës së urrejtjes duke monitoruar, regjistruar dhe përpunuar krimet e urrejtjes në përputhje me kornizën e ndryshuar legjislative. Njëpërmjet aktiviteteve të tilla pritet që të rritet ndërgjegjësimi për efektet e dëmshme të gjuhës së urrejtjes dhe intolerancës.

Hapi i parë drejt ofrimit të një sistemi efektiv për mbrojtjen e viktimave të krimeve të urrejtjes është ndërtimi i kapaciteteve të organeve të drejtësisë penale në fushën e regjistrimit të incidenteve nga paragjykimi/njëanshmëria. Konkretisht, qëllimi i raportit është që të përdoret si tregues i vëllimit, natyrës dhe shpeshtësisë së incidenteve të krimeve të urrejtjes të kryera në vendin tonë.

Në kuadër të mandatit si partner implementues i projektit, Komiteti i Helsinkit për të Drejtat e Njeriut gjatë vitit 2022 ka realizuar këto aktivitete:

- 1.1.** Ofrimi i ndihmës juridike për viktimat e incidenteve të urrejtjes dhe monitorimi i proceseve gjyqësore për raste të caktuara të krimeve të urrejtjes të kryera mbi baza të ndryshme të mbrojtura;
- 1.2.** Mirëmbajtja, përditësimi dhe promovimi i faqes së internetit www.zlostorstvaodomraza.com në maqedonisht, shqip dhe anglisht;
- 1.3.** Monitorimi dhe raportimi i krimeve dhe incidenteve të urrejtjes, me vëmendje të veçantë ndaj dhunës politike, sportive, të bashkëmohatarëve dhe dhunës së motivuar nga paragjykimi midis të rinjve;
- 1.4.** Përpilimi dhe publikimi i buletinëve mujorë për situatën e krimeve të urrejtjes në vend bazuar në të dhënat e mbledhura dhe të analizuar nga puna e Komitetit të Helsinkit dhe të dy rrjeteve - Rrjeti për Mbrojtjen nga Diskriminimi dhe Rrjeti Kombëtar kundër Homofobisë dhe Transfobisë;
- 1.5.** Përgatitja, përkthimi dhe publikimi i raportit të monitorimit për vitin 2022 në maqedonisht, shqip dhe anglisht;
 - 1.5.1.** Përgatitja, publikimi, promovimi dhe shpërndarja e një infografiku që do të sigurojë një pasqyrë të të dhënave të krimeve të urrejtjes të regjistruara në vitin 2022;
 - 1.5.2.** Pasqyrë e incidenteve të raportuara të krimeve të urrejtjes dhe kontributi për Raportin vjetor të ODIHR-it mbi krimet dhe incidentet e urrejtjes në rajonin e OSBE-së në vitin 2022;
- 1.6.** Përkujtimi i Ditës së viktimave të krimeve të urrejtjes (22 Korrik) duke organizuar evente dhe një konferencë shtypi.

2. METODOLOGJIA

Në Maqedoninë e Veriut, si dhe në nivel global, krimet e urrejtjes raportohen rrallë, me supozimin se viktimat nuk besojnë se raportet e tyre do të marrin një zgjidhje pozitive, ose përndryshe, nga frika e kostove dhe proceseve të gjata gjyqësore. Prandaj, çdo informacion i marrë në lidhje me parandalimin është i një rëndësie të madhe për të perceptuar llojin më të zakonshëm të incidenteve, tendencat negative, vendet e ndodhjes dhe marrëdhëniet ndërmjet viktimave dhe autorëve. Është e nevojshme të theksohet se krimet e urrejtjes nuk janë një fenomen që prek vetëm pakicat, përkundrazi, ato janë një sulm i drejtpërdrejtë ndaj shoqërisë demokratike dhe parimeve mbi të cilat bazohen të drejtat e njeriut.

Incidentet e krimeve të urrejtjes nuk ndodhin rastësisht, ato janë një manifestim i dhunshëm i përçarjeve, stereotipeve dhe paragjyqimeve. Duke synuar identitetin e një personi, krimet e urrejtjes shkaktojnë më shumë dëme dhe pasoja, madje më shumë se veprat penale bazike. Viktima e drejtpërdrejtë e krimeve të urrejtjes, si dhe njerëzit në mjedisin e saj të afërt që i përkasin të njëjtit grup, pësojnë trauma të mëdha dhe ndjenja të shtuara të pasigurisë si pasojë e faktit se janë pikërisht ata që janë zgjedhur për shkak të disa karakteristikave që nuk mund t'i ndryshojnë. Zgjidhja më e mirë për krimet e urrejtjes, në rastet kur ato janë kryer, është fillimi i duhur i procedurave gjyqësore dhe sanksioneve. Me një njohje të tillë publike, viktimat mund të sigurohen se përvoja e tyre njihet plotësisht dhe në mënyrë të përshtatshme, gjë që rrit më tej besimin e anëtarëve të tjerë të komunitetit se krimet e urrejtjes do të ndëshkohen.¹

Me termin "vepër nga urrejtja" në këtë raport nënkuptohet një vepër penale kundër një personi fizik ose juridik dhe personave të lidhur ose pronës, e cila është kryer tërësisht ose pjesërisht për shkak të një karakteristike reale ose të supozuar (të imagjinuar, të paragjykuar) ose lidhjes së personit në lidhje me racën, ngjyrën e lëkurës, kombësinë, origjinën etnike, fenë ose besimin, paaftësinë mendore ose fizike, seksin, identitetin gjinor, orientimin seksual dhe bindjen politike.² Çdokush mund të jetë viktimë e një krimi të urrejtjes, edhe pse viktimat më të zakonshme janë anëtarë të komuniteteve të cenueshme. Krimet e urrejtjes kryesisht janë të drejtuara ndaj anëtarëve të një komuniteti të ndryshëm etnik, objekteve fetare ose të shenjta, romëve, pakicave seksuale dhe personave të zhvendosur brenda vendit.

Kështu, metodologjia e raportimit të krimeve të urrejtjes, që aplikohet në raport konsiston në mësimin nga përvojat dhe të dhënat nga e kaluara, mirëmbajtjen e një faqe interneti interaktive për raportimin e krimeve të urrejtjes, monitorimin e mediave nacionale të shkruara dhe elektronike, monitorimin e buletinëve ditorë të Ministrisë së Punëve të Brendshme, bashkëpunimin me rrjetet informale për monitorimin dhe regjistrimin e krimeve të urrejtjes që synojnë grupe specifike të synuara dhe raportimin dhe kontrollin e dyfishtë të krimeve dhe incidenteve nga urrejtja me Misionin e OSBE-së në Shkup.

1 Seçiç kundër Kroacisë, nr. i aplikimit 40116/02 datë 31.08.2007, f. 66-70.

2 Neni 122 fq.42 i Kodit Penal („Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë“ nr. 37/96, 80/99, 4/02, 43/03, 19/04, 81/05, 60/06, 73/06, 7/08, 139/08, 114/09, 51/11, 135/11, 185/11, 142/12, 166/12, 55/13, 82/13, 14/14, 27/14, 28/14, 41/14, 115/14, 132/14, 160/14, 199/14, 196/15, 226/15, 97/17 dhe 248/18 dhe „Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut“ nr.36/23).

2.1. Të mësuarit nga përvojat dhe të dhënat nga e kaluara

Për të aplikuar një qasje diagnostikuese për mbledhjen e krimeve të urrejtjes dhe sistemeve të fuqishme të monitorimit, Komiteti i Helsinkit për të Drejtat e Njeriut fillimisht bazohet në përvojat nga e kaluara dhe zhvillon praktikën më të mirë nga të cilat zbatohen rezultatet. Nga ana tjetër, mbledhja e të dhënave është hapi i parë drejt luftimit të krimeve të urrejtjes, sepse informacioni dhe statistikat e besueshme janë të nevojshme për zhvillimin e politikave të synuara dhe për përshtatjen e mbështetjes për viktimat. Prandaj, me rastin e shkrimit të raportit janë marrë parasysh raportet për punën në këtë fushë për vitet e kaluara.³

2.2. Mirëmbajtja e faqes interaktive të internetit për raportimin e krimeve të urrejtjes

Faqja e internetit – www.zlostorstvaodomraza.com, në dispozicion që nga viti 2013, është një vegël interaktive për informimin e qytetarëve për krimet e kryera nga urrejtja dhe raportimin e incidenteve nga ana e përdoruesve të tij. Përmban një hartë interaktive që tregon vendndodhjen e saktë ose të përafërt ku ka ndodhur incidenti. Faqja kryesore ofron kategori të krimeve të urrejtjes dhe motiveve të paragjykit, informacione se si qytetarët mund të raportojnë incidentet, përmes një aplikacioni elektronik, postës elektronike dhe formularëve online, gjithashtu janë të pranishëm edhe grafikët statistikorë. Tabelat e pyetjeve të shpeshta, burimet dhe fjalori mund të gjenden gjithashtu në portalin e internetit, i cili publikon rregullisht informacion për projektin, kuptimin dhe vëllimin e krimeve të urrejtjes, si dhe botime që lidhen me këtë fenomen. Gjatë vitit 2022 ekipi i projektit përditësoi të gjitha funksionalitetet dhe dizajnin e faqes së internetit. Të gjitha materialet janë të disponueshme në gjuhën maqedonase, shqipe dhe angleze.

2.3. Rrjete për monitorimin dhe regjistrimin e krimeve të urrejtjes që synojnë grupe të synuara specifike

Komiteti i Helsinkit për të Drejtat e Njeriut ka krijuar bashkëpunim me dy rrjetet joformale – Rrjetin për Mbrojtjen nga Diskriminimi dhe Rrjetin Kombëtar kundër Homofobisë dhe Transfobisë me qëllim të rritjes së shtrirjes së monitorimit dhe regjistrimit të krimeve të urrejtjes ndaj grupeve specifike të synuara.

Në këtë mënyrë, disa prej viktimave që kanë përfituar ndihmë juridike falas (shpjegohet më poshtë në raport) janë kontaktuar nga Komiteti i Helsinkit për të Drejtat e Njeriut pas marrjes së informacionit nga Rrjeti Kombëtar kundër Homofobisë dhe Transfobisë, dhe së bashku është vendosur për një përgjigje dhe qasje të duhur ndaj rastit. Komiteti i Helsinkit dhe Rrjeti Kombëtar përpiluan dhe publikuan një përgjigje të përbashkët ndaj krimeve të urrejtjes bazuar në orientimin (të supozuar) seksual dhe identitetin gjinor të viktimave.

³ <https://zlostorstvaodomraza.com/izvestai/>

2.4. Monitorimi i mediave nacionale të shkruara dhe elektronike

Edhe gjatë vitit 2022, Komiteti i Helsinkit ka vazhduar të monitorojë numrin e gazetave ditore me pikëpamje të ndryshme ideologjike dhe afilacion politik. Monitorimi i mediave elektronike është bërë në baza ditore, përmes dy gjeneratorëve më të njohur të lajmeve në internet (www.time.mk dhe www.grid.mk), si dhe duke përdorur opsionet e avancuara të kërkimit në pjesën e "lajmeve" në faqen www.google.com. Qëllimi kryesor i monitorimit të medias është të identifikojë dukuritë e mundshme të incidenteve të urrejtjes dhe të thërrasë viktimat e supozuara për intervistë, si dhe t'u ofrojë atyre mundësinë e ndihmës juridike ose monitorimit të procesit gjyqësor të çështjes së tyre.

2.5. Raportimi dhe kontrollimi i krimeve/incidenteve të urrejtjes me Misionin e OSBE-së në Shkup

Detajet në lidhje me incidentet (çfarë ndodhi, data, ora, vendi, burimi i informacionit, viktimat e përfshira, autorët, statusi i rastit, reagimi i autoriteteve lokale dhe ndikimi mbi viktimat dhe komunitetin) i raportoheshin rregullisht Misionit të OSBE-së në Shkup. Monitorimi i rasteve u lehtësua shumë nga funksionimi i vazhdueshëm i suksesshëm i platformës së hartës së krimeve të urrejtjes me bazë në internet. Përveç mundësisë për të përcjellë incidentet online të krimeve të urrejtjes pasi të kenë ndodhur ato, Misioni i OSBE-së në Shkup mori edhe një raport të përkohshëm përfundimtar të përgatitur nga Komiteti i Helsinkit. Gjetjet u ndanë gjithashtu me OSBE/ODIHR-in për raportin e tyre vjetor mbi krimet e urrejtjes në vendet pjesëmarrëse të OSBE-së.

Me zbatimin e këtyre aktiviteteve, Komiteti i Helsinkit regjistroi dhe raportoi 160 krime/incidente të urrejtjes për periudhën nga 1 janari deri më 31 dhjetor 2022, një rritje prej 34% krahasuar me vitin 2020 dhe 49% krahasuar me vitin 2021. 26 nga rastet e regjistruara kanë tregues të qartë të njëanshmërisë, ndërsa pjesa tjetër e incidenteve kishin tregues të caktuar, por Komiteti i Helsinkit për të Drejtat e Njeriut nuk ishte në gjendje të konfirmonte nëse ishin vërtet vepra nga urrejtja.

Rezultatet janë prezantuar në një përmbledhje të gjetjeve kryesore, ndërsa raporti përfshin gjithashtu një aneks që përshkruan hollësisht çdo incident të krimit të urrejtjes të raportuar në faqen e internetit www.zlostorstvaodomraza.com në vitin 2022.

3. PËRMBLEDHJE E

GJETJEVE KRYESORE

Konteksti

Ngjashëm me vitin 2019⁴, 2020⁵ dhe 2021⁶, Komisioni Evropian (KE) në Raportin e progresit të vendit për vitin 2022⁷ thekson se mbledhja e të dhënave për gjuhën e urrejtjes dhe krimet e urrejtjes nuk është sistematike dhe se Ministria e Punëve të Brendshme mirëmban një faqe interneti për qytetarët për të raportuar krimet e urrejtjes, gjuhën e urrejtjes dhe forma të tjera të dhunës, por monitorimi i aktiviteteve të mëtejshme nuk është plotësisht transparent. KE-ja vë në dukje se organizatat e shoqërisë civile janë ato që aktualisht mbledhin dhe analizojnë të dhënat për krimet e urrejtjes, të cilat ato më pas i paraqesin në raporte. Gjithashtu, Komisioni Evropian thekson domosdoshmërinë e përpjekjeve për të rritur kapacitetet e policisë dhe profesionistëve ligjorë për të parandaluar në mënyrë më efektive krimet e urrejtjes dhe për të kryer procese gjyqësore për të gjitha rastet e dhunës, krimeve të urrejtjes dhe gjuhës së urrejtjes.

Konkluzioni i përgjithshëm është se njohja dhe regjistrimi adekuat dhe në kohë i krimeve të urrejtjes nga punonjësit e policisë, autoritetet e zbatimit të ligjit dhe autoritetet gjyqësore mbetet në një nivel të pakënaqshëm sa i përket gjuhës së urrejtjes dhe krimeve të urrejtjes në përgjithësi. Ministria e Punëve të Brendshme raportoi në OSBE/ODIHR për 22 incidente në vitin 2021.⁸ Megjithatë, raporti vjetor i Ministrisë për vitin 2022 shënon progres në luftën kundër gjuhës së urrejtjes dhe krimet të urrejtjes në përgjithësi, kështu që në vitin 2022 janë regjistruar gjithsej 54 krime me elementë të urrejtjes. Pas masave dhe aktiviteteve të marra janë zbardhur 50 vepra penale, për të cilat janë ngritur 48 kallëzime penale për 51 autorë.⁹

Ky raport tregon saktësisht se të drejtat e kujt janë shkelur më shumë në periudhën e kaluar dhe ku nevojiten ndërhyrje të menjëhershme dhe efektive për të parandaluar dëmet në të ardhmen. Kështu, raporti mund të jetë një instrument i dobishëm për hapat e mëtejshëm për vendimmarrësit.

3.1. Numri i incidenteve

Në vitin 2022, Komiteti i Helsinkit regjistroi gjithsej 160 incidente të krimeve të urrejtjes. Incidentet janë regjistruar menjëherë pasi janë raportuar nga media apo Ministria e Punëve të Brendshme në buletinët e tyre ditorë. 26 nga rastet e regjistruara kanë tregues të qartë të njëanshmërisë,¹⁰ ndërsa pjesa tjetër e incidenteve kishin tregues të caktuar, por Komiteti i Helsinkit nuk ishte në gjendje të konfirmonte nëse ishin vërtet vepra nga urrejtja. Incidentet e mundshme lidhen me situata ku, sipas

4 Komisioni Evropian, Maqedonia e Veriut, Raporti 2019, Bruksel, 29 maj 2019, fq. 20, 24, 30, 31.

5 Komisioni Evropian, Maqedonia e Veriut, Raporti 2020, Bruksel, 6 tetor 2020, fq. 32.

6 Komisioni Evropian, Maqedonia e Veriut, Raporti 2021, Bruksel, 19 tetor 2021, fq. 32.

7 Komisioni Evropian, Maqedonia e Veriut, Raporti 2022, Bruksel, 12 tetor 2022, fq. 32 – 35.

8 Për më shumë në: <http://hatecrime.osce.org/north-macedonia>.

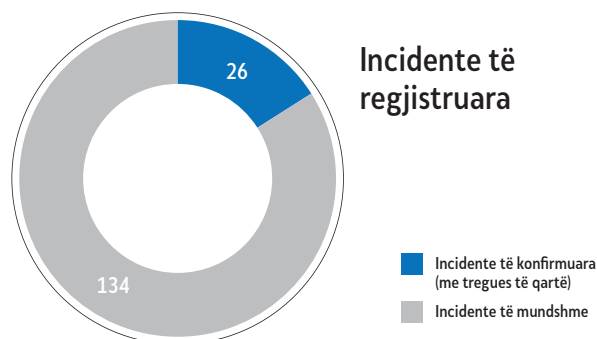
9 Ministria e Punëve të Brendshme, Raporti vjetor për vitin 2022, fq. 45-46. Disponueshëm në: https://mvr.gov.mk/Upload/Editor_Upload/Godisen%20izvestaj/%D0%93%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%88%D0%B5%D0%BD%20%D0%B8%D0%B7%D0%B2%D0%B5%D1%88%D1%82%D0%B0%D1%98_2022_%D0%9C%D0%92%D0%A0.pdf.

10 Incidentet me tregues të qartë të njëanshmërisë janë postuar në faqen e internetit www.zlostorstvaodomraza.com.

treguesve të tjerë, ekziston një arsye për të besuar se këto incidente janë me motive të njëanshme. Ndër këta tregues të njëanshëm janë:

- perceptimi i viktimës/dëshmitarit;
- komentimi në vendin e ngjarjes;
- dallimi midis viktimës dhe autorit në bazë etnike;
- modeli/shpeshtësia e incidenteve të mëparshme;
- nytara e dhunës;
- mungesa e motiveve të tjera; dhe
- vendi dhe koha.

Në mënyrë të veçantë, incidentet e mundshme janë përfshirë në këtë raport për shkak të informacionit të marrë për vendndodhjen (shembull: lagje ose shkolla etnikisht e përzier, linjat e autobusëve të përdorura nga anëtarë të komuniteteve të ndryshme etnike, vendet ku kanë ndodhur krime të urrejtjes në të kaluarën), lloji (shembull: grupi më i madh i të miturve sulmon një ose më shumë viktime pa asnjë provokim, konfrontime grupore, sulme në autobusë ose në stacionet e autobusëve), koha (shembull: pas konfrontimeve të mëparshme si formë hakmarrjeje, pas shkollës, gjatë ose pas një ndeshjeje sportive) dhe prona e dëmtuar gjatë incidentit (shembull: vendet e ceremonive fetare).

Përkatësia etnike (134 incidente, 83,75%) përsëri përbënte shumicën e arsyeve për krimet e urrejtjes të kryera në vitin 2022. Në 7 krime të urrejtjes objektiv ishin migrantët ose refugjatët si rezultat i statusit të tyre, motivi në 6 incidente ishte bindja politike dhe përcaktimi politik, 2 incidente kanë ndodhur si rezultat i bindjeve fetare, 2 incidente kanë qenë të motivuara nga orientimi seksual dhe 9 incidente kanë ndodhur në bazë të disa karakteristikave të tjera të mbrojtura.

Viktimat dhe autorët janë kryesisht të rinj dhe pjesëtarë të bashkësive të ndryshme etnike, anëtarë të klubeve të tifozëve të ekipeve sportive ose përkrahës të partive politike. Ndodh shpesh që një incident të plotësojë kriteret për të dyshuar për ekzistimin e dy ose më shumë krimeve, pra numri i krimeve është më i madh se numri i incidenteve.

Shumica e krimeve të supozuara përfshijnë: dhunë (116), lëndim trupor dhe lëndim i rëndë trupor (20), dëmtim i pronës (14), grabitje (5), nxitje e urrejtjes kombëtare, racore, fetare, përçarje dhe intolerancë (6), kërcënim serioz (2), kërcënim i sigurisë (2) dhe shkaktimi i rrezikut të përgjithshëm

(2). Detajet e incidenteve, si përshkrimi i shkurtër, data, ora, vendi, burimi i informacionit, viktimat e përfshira, autorët, statusi i rastit, reagimi i autoriteteve, ndikimi mbi viktimat dhe komunitetin, mund të gjenden në aneksin e raportit nën titulli "Incidentet e krimeve të urrejtjes për vitin 2022". Aneksi përmban gjithashtu një fushë mbi "treguesit e paragjykimet/të njëanshëm", që përfshihet në çdo incident individual. Kjo fushë liston të dhënat për: perceptimin e viktimës/dëshmitarit, komentimin në vendin e ngjarjes, dallimin ndërmjet viktimës dhe dhunuesit/autorit bazuar në përkatësinë etnike, modelin/frekuencën e incidenteve të mëparshme, natyrën e dhunës, mungesën e motiveve të tjera dhe vendin dhe kohën.

Në qershor të vitit 2022, Komiteti i Helsinkit i dërgoi OSBE/ODIHR-it¹¹ Raportin e tij vjetor për vitin 2021 mbi krimet e urrejtjes dhe është ende e vetmja organizatë e shoqërisë civile që i dërgon sistematikisht informacion OSBE/ODIHR-it për situatën e krimeve të urrejtjes në vend.

Me vetëm 6 incidente të regjistruara të kryera në bazë të përkatësisë dhe bindjeve politike, mund të thuhet se numri i incidenteve me paragjykimet politike vazhdon të ulet edhe këtë vit, si rezultat i zgjidhjes së shumë problemeve të kahershme politike të brendshme dhe të jashtme, për dallim nga viti i kaluar kur para dhe gjatë proceseve zgjedhore, numri i incidenteve të urrejtjes për shkak të përkatësisë politike ishte rritur në mënyrë të konsiderueshme.¹²

Tendenca e dytë më e spikatur ka të bëjë me numrin e incidenteve të bazuara në përkatësinë etnike maqedonase apo shqiptare të autorit/viktimës. Në vitin 2013, këto incidente përbënin 84% të numrit të përgjithshëm të incidenteve (98 nga 116), ndërsa në vitin 2014 kjo përqindje ishte 61% (53 nga 87). Gjatë vitit 2015, vetëm 36% e incidenteve (16 nga 44) kanë ndodhur ndërmjet maqedonasve dhe shqiptarëve, në vitin 2016 përqindja ishte 49% e të gjitha incidenteve (34 nga 70), dhe në vitin 2017 – 29 incidente (41%). Në vitin 2018, numri i incidenteve të regjistruara të krimeve të urrejtjes bazuar në origjinën etnike ishte rritur përsëri në 64% (79 nga 123) të të gjitha incidenteve të regjistruara. Në vitin 2019, 85% e të gjitha incidenteve të regjistruara (135 nga 159), në 2020 - 73% (76 nga 104) dhe në vitin 2021 - 36% (29 nga 80)¹³.

Në vitin 2022, këto lloj incidentesh vazhduan të jenë tema më e nxehtë, aq më tepër nëse merret parasysh se shumica e viktimave dhe autorëve të këtyre incidenteve janë persona të mitur. 83,75% (134 incidente) nga numri i përgjithshëm i incidenteve kanë ndodhur në bazë të origjinës së ndryshme etnike të autorit dhe viktimës.

Dhe këtë vit vazhdon trendi i rritjes së besimit të komunitetit LGBTI+ në shërbimet e ndihmës juridike të ofruara nga organizatat joqeveritare për viktimat e krimeve të urrejtjes. Këtë vit janë regjistruar 2 incidente të motivuara nga orientimi seksual dhe/ose identiteti gjinor i viktimës. Në të

11 Shih në: <http://hatecrime.osce.org/north-macedonia>.

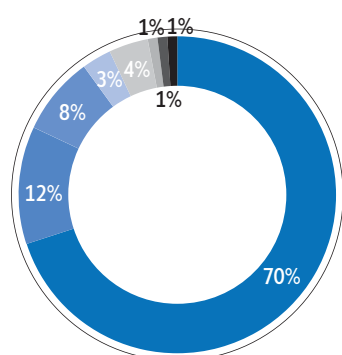
12 Të gjitha incidentet e regjistruara mbi këtë bazë janë regjistruar në tetor të vitit 2021 gjatë zgjedhjeve lokale. Në shumicën e incidenteve të kryera si pasojë e përcaktimit politik apo bindjeve politike, viktimat nuk janë persona, por persona juridikë, si pasojë e faktit se pjesa më e madhe e këtyre incidenteve kanë të bëjnë me dëme të pronës dhe dëme materiale. Më shumë në <https://mhc.org.mk/reports/godishen-izveshtaj-za-sostojbata-so-chovekovite-prava-vo-2021-godina/>.

13 Gjatë vitit 2021 janë regjistruar gjithsej 80 incidente, që është 20% më pak se në vitin 2020. Arsyeja për zvogëlimin e numrit të incidenteve të regjistruara është se në vitin 2020 Komiteti i Helsinkit kishte një qasje më kufizuese dhe për shkak të mungesës së reagimeve nga Ministria e Punëve të Brendshme në lidhje me aktet e mundshme të urrejtjes, ne regjistruam vetëm ato akte për të cilat kishte indikatorë të qartë se ishin akte urrejtjeje, ndërsa për ato vepra për të cilat nuk ka tregues të mjaftueshëm, u vendos që të mos publikohen derisa të merret reagimi nga MPB. Më shumë në <https://mhc.org.mk/reports/godishen-izveshtaj-za-sostojbata-so-chovekovite-prava-vo-2021-godina/>.

dyja rastet viktimave iu është ofruar ndihma dhe përkrahja adekuatë juridike pranë institucioneve kompetente, ndërsa njëri prej këtyre rasteve ka përfunduar me aktgjykim pozitiv gjyqësor, me të cilin gjykata ka shqiptuar dënim me burg për kryerësin e krimit të urrejtjes për shkak të orientimit seksual.

3.2. Llojet e veprave penale

Pjesa më e madhe e incidenteve janë kryer nga të rinjtë, ndërsa shumica e autorëve nuk dihen. Viktimat dhe autorët janë zakonisht pjesëtarë të bashkësive të ndryshme etnike, ndërsa incidentet e raportuara kanë të bëjnë me krime specifike nga Kodi Penal, dhunë (116), lëndime trupore dhe lëndime të rënda trupore (20), dëmtim të pronës (14), grabitje (5), shkaktimi i urrejtjes kombëtare, racore, fetare, përçarje dhe intolerancë (6), kërcënim serioz (2), rrezikim i sigurisë (2) dhe shkaktim i rrezikut të përgjithshëm (2). Shumë shpesh një incident plotëson kriteret për dy ose më shumë vepra penale (p.sh. dhuna dhe vjedhja), kështu që numri i veprave penale ndonjëherë është më i lartë se numri i incidenteve në të dhënat statistikore.¹⁴

Llojet e veprave penale

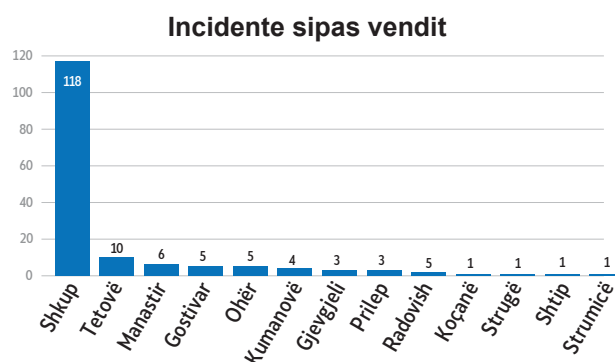
- Dhunë
- Lëndim trupor dhe lëndim i rëndë trupor
- Dëmtim i pronës
- Vjedhje me grabitje
- Nxitja e urrejtjes, përçarjes dhe intolerancës kombëtare, racore, fetare
- Kërcënim serioz
- Rrezikim i sigurisë
- Shkaktim i rrezikut të përgjithshëm

3.3. Incidente sipas vendit

Numri më i madh i incidenteve - 118 kanë ndodhur në Shkup dhe komunat përreth. Në Tetovë 10 incidente, 6 në Manastir, 5 në Gostivar dhe Ohër, 4 në Kumanovë, 3 në Gjevgjeli dhe Prilep, 2 në Radovish dhe 1 incident në Koçan, Strugë, Shtip dhe Strumicë.

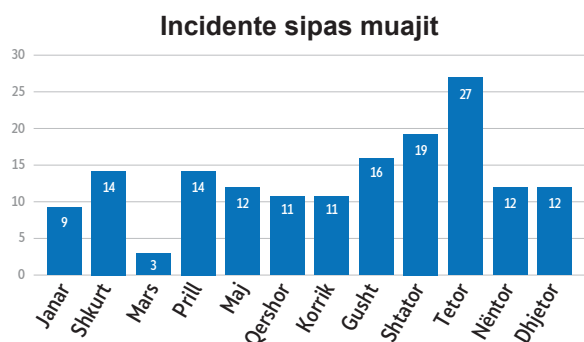
Shumica e qyteteve janë të vendosura në rajone të banuara nga një pakicë më e madhe etnike e shqiptarëve etnikë (Shkupi, Kumanova, Kërçova dhe Struga), maqedonasit etnik (Tetova dhe Gostivari), ose disa minoritete që së bashku përbëjnë një pjesë të konsiderueshme të popullsisë (Manastir, Ohër, Strumicë dhe Koçan). Dibra është një nga qytetet e pakta ku jetojnë maqedonas dhe shqiptarë dhe ku nuk është regjistruar asnjë krim i urrejtjes këtë vit.

¹⁴ Krimet e urrejtjes rregullohen me Kodin Penal, ndërsa incidentet mbulojnë një vëllim më të madh të rasteve që përfshijnë vepra si p.sh. mbishkrime me urrejtje, brohoritje nacionaliste e kështu me radhë.

3.4. Incidente sipas muajit

Numri më i madh i incidenteve ka ndodhur në tetor (27) dhe shtator (19). Këto muaj janë regjistruar incidente ndërmjet të rinjve nga lagjet etnikisht të përziera dhe/ose shkolla, linja autobusësh të përdorur nga pjesëtarë të bashkësive të ndryshme etnike. 16 incidente kanë ndodhur në gusht, 14 në shkurt dhe prill, 12 në maj, nëntor dhe dhjetor, 11 në qershor dhe korrik, 9 në janar dhe 3 në mars.

3.5. Incidente sipas motivimit të njëanshëm

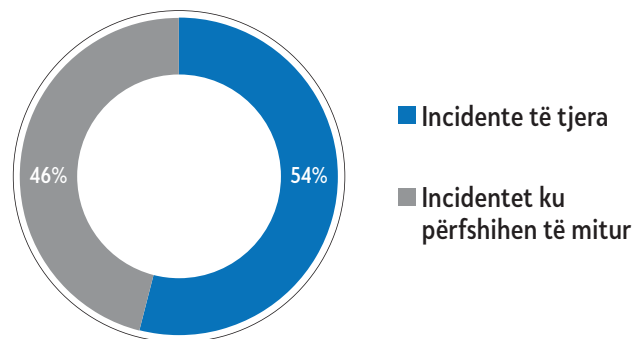
Përkatësia etnike (134 incidente, 83.75%) përsëri përbën pjesën më të madhe të krimeve të urrejtjes të kryera në vitin 2022. Në 7 krime të urrejtjes objektiv janë migrantët ose refugjatët si rezultat i statusit të tyre, motivi në 6 incidente është bindja politike dhe përcaktimi politik, 2 incidente kanë ndodhur si rezultat i bindjeve fetare, 2 incidente kanë qenë të motivuara nga orientimi seksual dhe 9 incidente kanë ndodhur në bazë të disa karakteristikave të tjera të mbrojtura.

	Përkatësia etnike	134
	Bindja politike dhe përcaktimi politik	6
	Statusi i migrantit ose refugjatit	7
	Bindjet fetare	2
	Orientimi seksual	2
	Karakteristikat e tjera të mbrojtura	9

3.6. Viktimat dhe autorët

Viktimat dhe autorët janë kryesisht të rinj dhe pjesëtarë të bashkësive të ndryshme etnike, anëtarë të klubeve të tifozëve të ekipeve sportive ose përkrahës të partive politike. Në më shumë se gjysmën e numrit të përgjithshëm të incidenteve të regjistruara (160), të miturit paraqiten ose si viktima (73 raste) ose si autorë (70 raste). Në më shumë se 60% të numrit të përgjithshëm të rasteve vihet re më shumë se një autor. Numri i saktë i autorëve nuk mund të përcaktohet për shkak të mungesës së informacionit të zërthyer nga autoritetet kompetente.

Përfshirja e të miturve në incidente

4. AKTIVITETE TË

EKIPIT TË PROJEKTIT

Aktivitetet synojnë të ofrojnë tregues të vëllimit, natyrës dhe shpeshtësisë së krimeve të urrejtjes të kryera në vend. Qëllimi është, përmes kësaj qasjeje, të punohet në parandalimin e krimeve të urrejtjes dhe gjuhës së urrejtjes duke përmirësuar ligjet, duke rritur ndërgjegjësimin e publikut dhe duke ndërtuar kapacitetet e organeve të drejtësisë penale dhe duke regjistruar incidentet me motive të njëanshme.

4.1. Ofrimi i ndihmës juridike viktimave të incidenteve të urrejtjes dhe monitorimi i proceseve gjyqësore

Në vitin 2022, Komiteti i Helsinkit për të Drejtat e Njeriut ofroi ndihmë juridike falas në katër raste të krimeve të urrejtjes – tre incidente u kryen në bazë të orientimit seksual dhe/ose identitetit gjinor, një në bazë të aftësisë së kufizuar. Ndhma juridike falas përfshinte dhënien e këshillave juridike dhe informacionit ligjor për mekanizmat mbrojtës në dispozicion të viktimave, komunikimin me institucionet kompetente, hartimin dhe paraqitjen e kallëzimeve penale në prokuroritë publike dhe monitorimin e procedurave gjyqësore për krimet e urrejtjes.

Në njërin prej këtyre rasteve, bëhej fjalë për një sulm të kryer më 8 gusht të vitit 2022 në qendër të Strumicës, kur një aktivist i komunitetit LGBTI+ ishte sulmuar fizikisht gjatë një ngjarjeje publike ku së bashku me disa vullnetarë po promovonin punën e organizatës së tyre. Një person i moshuar ka filluar t'i kërcënojë dhe ofendojë verbalisht, e më pas ka sulmuar fizikisht aktivistin duke i shkaktuar lëndime fizike. Vullnetarët ishin larguar nga vendi nga frika se edhe ata kishin mundësi të sulmoheshin. Pasi Rrjeti Kombëtar i Transfobisë dhe Homofobisë ndau informacionin me Komitetin e Helsinkit, ekipi ligjor kontaktoi aktivistin dhe i ofroi atij ndihmë juridike falas. Më pas, Komiteti i Helsinkit kërkoi nga SPB Strumicë që të kryejë hetime përkatëse kundër kryerësit, si dhe të ndërmerren masa dhe veprime për mbrojtjen e viktimës. Menjëherë pas kësaj, SPB Strumicë ka dorëzuar kallëzim penal në Prokurorinë Themelore Publike në Strumicë. Pas dorëzimit të aktakuzës në Gjykatën Themelore në Strumicë, gjykata më 28 nëntor 2022 ka nxjerrë aktgjykim në bazë të fajësisë, me të cilin është vërtetuar se me sulm fizik ndaj aktivistit të LGBTI+-së i motivuar nga orientimi i tij seksual, autori ka kryer veprën penale "Lëndim trupor" nga neni 130 paragrafi 3 i Kodit Penal, c.v. paragrafi 2 dhe paragrafi 1 i të njëjtit nen. Prandaj, Gjykata me të drejtë e cilësoi këtë veprë si krim të urrejtjes dhe kishte marrë parasysh motivin e njëanshëm gjatë përcaktimit të masës së dënimit. Autori është dënuar me gjashtë muaj burg.

Në një rast tjetër, ndihma juridike falas iu ofrua një personi homoseksual që identifikohet si queer në maj të vitit 2022. Ai ishte sulmuar nga tre të mitur më 26 qershor 2021, menjëherë pas mbajtjes së Paradës së Krenarisë. Rastin e ka denoncuar në stacionin më të afërt policor dhe ka pasur dokumentacion përkatës mjekësor për lëndimet që ka pësuar. Pothuajse një vit më vonë, më 5 maj 2022, ai thirret në Prokurorinë Themelore Publike në Shkup për të dhënë deklaratë në cilësinë e viktimës. Një përfaqësues

nga Komiteti i Helsinkit e ka shoqëruar në Prokurorinë Publike të Shkupit, por për shkak të fshehtësisë së hetimeve, prokurori publik nuk ka lejuar prezencën e Komitetit të Helsinkit.

Viktima ka marrë ftesë që të paraqitet në cilësinë e viktimës në seancën e caktuar për 21 qershor 2022 në Gjykatën Themelore Penale Shkup, kështu që në seancë përsëri e ka shoqëruar përfaqësuesi i Komitetit të Helsinkit, por gjyqtari ka përjashtuar publikun për shkak se autorët janë persona të mitur. Viktima ende nuk ka informacion se për cilin veprë akuzohen autorët, kryesisht për shkak të faktit se do të jetë jashtë vendit, Komiteti i Helsinkit ka angazhuar një avokat i cili në bazë të një prokure të posaçme ka kërkuar procesverbalin e seancës direkt nga Gjykata Themelore Penale në Shkup. Gjykata nuk i është përgjigjur ende kërkesës tonë.

Në maj të vitit 2022, një aktivist LGBTI+ në Tetovë është sulmuar fizikisht dhe fyer në prani të nënës së tij nga disa persona dhe sipas viktimës, sulmi ka ndodhur për shkak të orientimit të tij seksual. Pas marrjes së informacionit për rastin, Komiteti i Helsinkit kontaktoi aktivistin për t'i ofruar mbështetje ligjore, këshillim psikologjik dhe mbështetje, si dhe strehim për të dhe nënën e tij në Shtëpinë e Sigurt. Viktima kishte refuzuar shërbimet e ofruara të Qendrës për Mbështetje LGBTI+.

Komiteti i Helsinkit po ndjek një rast të krimit të urrejtjes të kryer në nëntor të vitit 2020 në Manastir, të raportuar nga një prind i një fëmije me autizëm. Përkatësisht, e gjithë familja ka përjetuar ngacmime/shqetësime dhe kërcënime nga dy fqinjët në pallatin ku ata banojnë. Fqinjët kanë goditur vazhdimisht me shqelma dhe grushta derën e banesës së familjes, duke bërë titur se do t'i vrisnin ata dhe fëmijën e tyre 9-vjeçar autik, për shkak të zhurmës që pretendonin se kishte shkaktuar fëmija, të cilin ata e quanin vazhdimisht "mendor". Familja ka denoncuar rastin në stacionin policor, por gjithçka ka përfunduar me një njoftim policor, pas së cilës nuk është vërejtur asnjë reagim nga institucionet lidhur me ngacmimin e familjes dhe fëmijës me aftësi të kufizuar intelektuale nga ana e fqinjëve. Përkatësisht, në vitin 2018, policia ka bërë kallëzim penal për veprën penale të rrezikimit të sigurisë nga neni 144 i Kodit Penal, e cila është refuzuar nga prokuroria publike kompetente për shkak se ngjarja konkrete nuk ka plotësuar elementet e veprës penale të hetuar sipas detyrës zyrtare.

Në këtë kuptim, duhet theksuar se aktet e urrejtjes nuk ndodhin në vakum, ato janë një manifestim i dhunshëm i paragjykit që përshkon më tej komunitetin e gjerë. Duke pasur parasysh këtë, krimi i rrezikimit të sigurisë së një fëmije të mitur, për shkak të paaftësisë së tij intelektuale, i cili është qartësisht i motivuar nga intoleranca dhe paragjykimi ndaj anëtarëve të këtij grupi vulnerabël, mund të cilësohet si krim i urrejtjes. Prokuroria themelore publike në mënyrë të parregullt e ka hedhur poshtë kallëzimin penal duke e klasifikuar gabimisht krimin. Për këtë, Komiteti i Helsinkit ka paraqitur kallëzim penal kundër autorëve për veprën penale të rrezikimit të sigurisë, si krim i urrejtjes. Viktima na informoi se gjykata themelore ndaj autorëve ka shqiptuar masa – dënim me kusht, por gjykata nuk e ka identifikuar veprën si krim urrejtjeje, duke injoruar plotësisht motivin e njëanshëm në rastin konkret me rastin e shqiptimit të dënimit.

4.2. Mirëmbajtja e faqes së internetit për raportimin e krimeve të urrejtjes

Portali i internetit – www.zlostorstvaodomraza.com, i disponueshëm që nga viti 2013, është një mjet ndërveprues për informimin e qytetarëve për krimet e kryera nga urrejtja dhe raportimin e incidenteve nga ana e përdoruesve të tij. Përmban një hartë interaktive që tregon vendndodhjen e

saktë ose të përafërt ku ka ndodhur incidenti. Faqja kryesore ofron kategori të krimeve të urrejtjes dhe motiveve të paragjykit, informacione se si qytetarët mund të raportojnë incidentet, përmes një aplikacioni elektronik, postës elektronike dhe formularëve online, gjithashtu shfaqen edhe grafikët statistikorë. Tabelat e pyetjeve të shpeshta, burimet dhe fjalori mund të gjenden gjithashtu në portalin e internetit, i cili publikon rregullisht informacione për projektin, kuptimin dhe vëllimin e krimeve të urrejtjes, si dhe botime që lidhen me këtë fenomen. Gjatë vitit 2022 ekipi i projektit përditësoi të gjitha funksionalitetet dhe dizajnin e faqes së internetit. Të gjitha materialet janë të disponueshme në gjuhën maqedonase, shqipe dhe angleze.

4.3. Monitorimi i mediave të shkruara dhe elektronike

Edhe gjatë vitit 2022, Komiteti i Helsinkit ka vazhduar të monitorojë numrin e gazetave ditore me pikëpamje të ndryshme ideologjike dhe përkatësi politike. Monitorimi i mediave elektronike është bërë në baza ditore, përmes dy gjeneratorëve më të njohur të lajmeve në internet (www.time.mk dhe www.grid.mk), si dhe duke përdorur opsionet e avancuara të kërkimit në pjesën e "lajmeve" në faqen www.google.com. Qëllimi kryesor i monitorimit të medias është të identifikojë dukuritë e mundshme të incidenteve të urrejtjes dhe të thërrasë viktimat e supozuara për intervistë, si dhe t'u ofrojë atyre mundësinë e ndihmës juridike ose monitorimit të procesit gjyqësor të çështjes së tyre.

4.4. Buletinë mujorë për gjendjen e krimeve të urrejtjes

Gjatë periudhës raportuese, Komiteti i Helsinkit për të Drejtat e Njeriut përpiloi 9 buletinë mujorë për çdo muaj, të publikuar në faqen e internetit www.zlostorstvaodomraza.com. Kategorizimi i dhënave sipas muajve është i disponueshëm në lidhjet e mëposhtme:

1. Buletin mujor për prill, botuar më 10 maj 2022¹⁵
2. Buletin mujor për maj, botuar më 10 qershor 2022¹⁶
3. Buletin mujor për qershor, botuar më 10 korrik 2022¹⁷
4. Buletin mujor për korrik, botuar më 10 gusht 2022¹⁸
5. Buletin mujor për gusht, botuar më 10 shtator 2022¹⁹
6. Buletin mujor për shtator, botuar më 10 tetor 2022²⁰
7. Buletin mujor për tetor, botuar më 10 nëntor 2022²¹
8. Buletin mujor për nëntor, botuar më 10 dhjetor 2022²²
9. Buletin mujor për dhjetor, botuar më 31 dhjetor 2022²³

15 <https://zlostorstvaodomraza.com/wp-content/uploads/2022/11/Mesecnik-april-2022.pdf>

16 <https://zlostorstvaodomraza.com/wp-content/uploads/2022/12/Mesecnik-maj-2022.pdf>

17 <https://zlostorstvaodomraza.com/wp-content/uploads/2022/12/Mesecnik-juni-2022.pdf>

18 <https://zlostorstvaodomraza.com/wp-content/uploads/2022/12/Mesecnik-juli-2022.pdf>

19 <https://zlostorstvaodomraza.com/wp-content/uploads/2022/12/Mesecnik-avgust-2022.pdf>

20 <https://zlostorstvaodomraza.com/wp-content/uploads/2022/12/Mesecnik-septemvri-2022.pdf>

21 <https://zlostorstvaodomraza.com/wp-content/uploads/2022/12/Mesecnik-oktomvri-2022.pdf>

22 <https://zlostorstvaodomraza.com/wp-content/uploads/2022/12/Mesecnik-noemvri-2022.pdf>

23 <https://zlostorstvaodomraza.com/wp-content/uploads/2023/01/Mesecnik-dekemvri-2022.pdf>

Komiteti i Helsinkit për të Drejtat e Njeriut ka themeluar bashkëpunim me dy rrjetet joformale - Rrjetin për Mbrojtjen nga Diskriminimi dhe Rrjetin Kombëtar kundër Homofobisë dhe Transfobisë me qëllim të rritjes së shtrirjes së monitorimit dhe regjistrimit të krimeve të urrejtjes ndaj grupeve specifike të synuara.

Në këtë mënyrë, disa prej viktimave që kanë marrë ndihmë juridike falas (shpjegohet më poshtë në raport) janë kontaktuar nga Komiteti i Helsinkit pasi kanë marrë informacion nga Rrjeti Kombëtar kundër Homofobisë dhe Transfobisë dhe së bashku kanë vendosur për një përgjigje dhe qasje të duhur në lidhje me rastin. Komiteti i Helsinkit për të Drejtat e Njeriut dhe Rrjeti Kombëtar përpiluan dhe publikuan një përgjigje të përbashkët²⁴ ndaj krimeve të urrejtjes bazuar në orientimin (të supozuar) seksual dhe identitetin gjinor të viktimave.

4.5. Raport vjetor për krimet e urrejtjes në vitin 2022

Raporti vjetor është përgatitur, përkthyer dhe publikuar online në faqen e internetit të Komitetit të Helsinkit dhe në portalin www.zlostorstvaodomraza.com në qershor të vitit 2023. Një kopje e raportit, si në vitet e kaluara, do t'u dërgohet me postë dhe në mënyrë elektronike të gjitha institucioneve, mediave dhe organizatave përkatëse.

4.5.1. Infografik të dhënash për krimet e urrejtjes në vitin 2022;

Bazuar në të dhënat në raportin vjetor, do të prodhohet, përkthehet dhe publikohet një infografik me një pasqyrë të shkurtër të gjetjeve dhe tendencave për krimet e urrejtjes të regjistruara në vitin 2022.

4.5.2. Kontributi për Raportin vjetor të ODIHR-it për vitin 2022 mbi krimet dhe incidentet e urrejtjes në rajonin e OSBE-së;

Në qershor të vitit 2022, Komiteti i Helsinkit i dërgoi OSBE/ODIHR-it Raportin e tij vjetor për vitin 2021 mbi krimet e urrejtjes dhe është ende e vetmja organizatë e shoqërisë civile që i dërgon sistematikisht informacion OSBE/ODIHR-it për situatën e krimeve të urrejtjes në vend. Komiteti i Helsinkit raporton rregullisht për incidentet e regjistruara dhe krimet e urrejtjes, dhe në maj të vitit 2023 i dërgoi OSBE/ODIHR-it raportin e tij për incidentet e regjistruara për vitin 2022.

4.6. Përkujtimi i Ditës së viktimave të krimeve të urrejtjes (22 korrik)

Më 21 dhe 22 korrik u mbajt manifestimi “Të Bashkuar në Diversitet” për të shënuar ditën kushtuar viktimave të krimeve të urrejtjes. Eventi u organizua nga Komiteti i Helsinkit për të Drejtat e Njeriut, si partner i Misionit të OSBE-së në Shkup për monitorimin dhe regjistrimin e krimeve të urrejtjes dhe ngritjen e vetëdijes për efektet e intolerancës.

²⁴ Rrjeti Kombëtar kundër Homofobisë dhe Transfobisë: Të gjenden urgjentisht sulmuesit e Asanit, institucionet të mos injorojnë aktet e urrejtjes (9 maj 2022): <https://mhc.org.mk/news/nmht-itno-da-se-pronajdat-napagachite-na-asani-instituciite-da-ne-gi-ignoriraat-delata-od-omraza/>; Kërkojmë veprim të menjëhershëm dhe adekuat ndaj sulmuesit të Bekim Asanit! (9 gusht 2022): <https://www.facebook.com/MacedonianHelsinkiCommittee/posts/pfbid02fvVSBFg1XyUiXCCXTwD2W8Kd6HzpwjUcJDeodZhW3txZs6CtBkMBEEHHI96TTkww/>; Rrjeti Nacional Kundër Homofobisë dhe Transfobisë kërkon ndërhyrje të menjëhershme nga SPB Strumicë pas informacionit për dy sulme të reja ndaj pjesëtarëve të komunitetit LGBTI+ në Strumicë! (10 gusht 2022): <https://www.facebook.com/MacedonianHelsinkiCommittee/posts/pfbid022PAmCFXGdajbL1Zb3tAWUnEvfyYcSferRKunTPQnpvyFVvw7JuGZeIUqrTqg8Rsl>.

Në Parkun e Frankofonisë (Galeria e Montazhit) më 21 korrik u mbajt një projeksion filmi, i ndjekur nga një diskutim, kurse më 22 korrik, aktorja e re Sara Spirkoska luajti një shfaqje të shkurtër, nën regjinë e Hana Milenkovska, rreth edukimit juridik mbi krimet e urrejtjes, madje duke ndarë edhe dëshmi me publikun.

Në këtë event morën pjesë gjithsej 50 persona të cilët debatuan dhe ndanë përvojat dhe pikëpamjet e tyre mbi krimet e urrejtjes, me shpresën që bisedat rreth këtyre çështjeve të rëndësishme të na bashkojnë në një shoqëri që pranon të gjithë njerëzit me të gjitha dallimet e tyre. Eventu kontribuoi në rritjen e ndërgjegjësimit të publikut për rëndësinë e diversitetit në kontekstin e krimeve të urrejtjes dhe gjithashtu përfaqësoi një hapësirë për shprehjen e lirë të aftësive artistike dhe lidhjen e tyre të shkathët me një fenomen të ndjeshëm por shumë domethënës siç janë krimet e urrejtjes.

5. PËRFUNDIME

Maqedonia e Veriut ende mbetet prapa në marrjen e masave sistematike për parandalimin e krimit të urrejtjes dhe për mbledhjen adekuate të të dhënave në këtë fushë. Krimet e urrejtjes zakonisht nuk raportohen dhe kur ndodhin, ato përfundojnë si ankesa formale pa hetim të duhur nga autoritetet, sepse ata vetë nuk janë të trajnuar për të identifikuar dhe për t'iu përgjigjur krimeve të urrejtjes. Të rinjtë janë më të prekur nga e gjithë kjo, veçanërisht të rinjtë që i përkasin një grupi pakicë siç është komuniteti LGBTI+, të cilët janë lënë të kujdesen për veten e tyre pa mbështetje sistematike për karakteristikat e tyre të identitetit.

Nga raporti mund të konkludohet se krimet e urrejtjes zakonisht ndodhin në publik dhe se një numër i madh i incidenteve ndodhin në autobusë, afër stacioneve të autobusëve, rreth shkollave dhe afër stacioneve hekurudhore. Një numër i madh i krimeve të urrejtjes janë kryer për hakmarrje ose si rezultat i incidenteve të mëparshme ndërmjet të rinjve maqedonas etnikë dhe shqiptarëve etnikë. Duke marrë parasysh përpjekjet e pakta të investuara në masat parandaluese, edukimin për të drejtat e njeriut dhe ndërgjegjësimin e publikut, pritet që rritja e tendencave negative të vazhdojë për aq kohë sa institucionet e shpërfillin problemin. Përfundimet e raportit mund të prezantohen shkurt në disa pika:

- Numri i incidenteve të raportuara dhe krimeve të mundshme të urrejtjes në vitin 2022 u rrit me 34% krahasuar me vitin 2020 dhe 49% krahasuar me vitin 2021;
- Incidentet sipas përkatësisë etnike janë akoma më të përhapurit me 83.75% të numrit të përgjithshëm të incidenteve të regjistruara;
- Të rinjtë janë ende më shpesh të përfshirë në incidente të motivuara nga paragjykimi, si autorë ashtu edhe si viktima, duke përfaqësuar 46% të numrit total të incidenteve të regjistruara;
- Megjithëse po ndërmerren hapa të caktuar për të forcuar mbrojtjen e të drejtave të komunitetit LGBTI+, ata janë ende në rrezik më të madh të akteve të motivuara nga paragjykimi, veçanërisht gjatë dhe pas zhvillimit të Paradës së Krenarisë. Megjithatë, po vërehen ndryshime të caktuara në shoqëri, siç tregohet nga fakti se komuniteti LGBTI+ inkurajohet gjithnjë e më shumë të kontaktojë organizatat joqeveritare që punojnë në këtë fushë dhe të përdorin shërbimet e tyre, si mbështetja dhe ndihma juridike falas. Një ndikim të rëndësishëm në rritjen e besimit tek komuniteti LGBTI+ është edhe vendimi pozitiv i gjykatës me të cilin një autor i krimit të urrejtjes bazuar në orientimin seksual u dënua me gjashtë muaj burg.
- Ende nuk mbahen statistika adekuate nga autoritetet kompetente për incidentet e motivuara nga njëanshmëria. Edhe pse Ministria e Punëve të Brendshme mban dhe publikon disa statistika në raportet e saj vjetore, megjithatë, duket se raportet nuk bëjnë një dallim të qartë ndërmjet gjuhës së urrejtjes dhe akteve të urrejtjes. Po ashtu, nuk ka informata lidhur me veprimet e ndërmarra pas dorëzimit të kallëzimit penal nga Ministria e Punëve të Brendshme në Prokurorinë Publike.
- Shumë pak përpjekje janë bërë për të futur masa parandaluese, përfshirë edukimin për të drejtat e njeriut dhe ngritjen e ndërgjegjësimin të publikut, veçanërisht te nxënësit e shkollave të mesme dhe të rinjtë, duke qenë se shumica e viktimave janë të mitur ose të rinj;

- Motivi i paragjyimit, në vend që të transferohet nga policia në prokurori dhe më pas në gjykata, si një element kyç në rastet e krimeve të urrejtjes, ky motiv "zhduket" gjatë gjithë procesit;
- Duke pasur parasysh faktin se fenomeni i krimit të urrejtjes nuk trajtohet si çështje më vete, shteti nuk ofron mbrojtje dhe mbështetje të veçantë për viktimat. Megjithatë, progres i dukshëm është arritur me miratimin e Ligjit për pagesën e kompensimit monetar për viktimat e krimeve të dhunshme në nëntor të vitit 2022.

6. REKOMANDIME

Angazhimi i publikut forcon besimin tek institucionet. Prokurorët nuk duhet të presin që të ndodhë një krim urrejtjeje i profilit të lartë që do të tërheqë vëmendje dhe do të mbulohet nga mediat për të filluar kontaktin me komunitetin. Komunikimi dhe konsultimi i rregullt me grupet e komunitetit mund të ketë rezultate pozitive drejt një gatishmërie më të madhe të viktimave dhe dëshmitarëve për të bashkëpunuar me policinë dhe për të kuptuar më mirë atë që po ndodh në komunitet. Nëpërmjet kontakteve të tilla ne do të sigurojmë që, duke pasur parasysh tensionet në rritje ndërmjet komuniteteve, policia mund të qetësojë më mirë situatën dhe të dijë se kur duhet të rrisë praninë e policisë për të zgjidhur problemet që prekin komunitetin. Për këtë arsye, ne bëjmë rekomandimet e mëposhtme:

- Hetimi dhe ndjekja efektive dhe në kohë e krimeve të urrejtjes, me motive të njëanshme që merren parasysh gjatë procedimit penal;
- Marrja e masave të duhura për të lehtësuar raportimin e krimeve të urrejtjes nga viktimat, duke përfshirë masat për të forcuar besimin në polici dhe institucionet e tjera shtetërore;
- Mbledhja dhe publikimi i të dhënave gjithëpërfshirëse dhe krahasuese për krimet e urrejtjes, për aq sa është e mundur, si dhe për numrin e këtyre incidenteve të raportuara nga publiku dhe të regjistruara nga autoritetet policore, numrin e dënimeve, motivet e njëanshme pas këtyre krimeve dhe dënimet e shqiptuara;
- Vendosja dhe vazhdimi i bashkëpunimit ndërmjet autoriteteve shtetërore dhe organizatave joqeveritare për aspekte të ndryshme të punës për t'u ballafaquar me krimet e urrejtjes, si trajnimi, mbështetja e viktimave dhe rritja e shkallës së raportimit;
- Ky bashkëpunim duhet të bazohet në shkëmbimin e të dhënave dhe informacionit, veprimin e përbashkët në drejtim të zbulimit të motiveve të njëanshme, bashkëpunimin për zhvillimin e udhëzimeve, rregullave dhe trajnimeve për regjistrimin e incidenteve të urrejtjes, duke përfshirë shkëmbimin e ekspertizës për zhvillimin, përmirësimin dhe rishikimin e treguesve të njëanshëm;
- Sigurimi i mbështetjes dhe mbrojtjes për viktimat e krimeve të urrejtjes;
- Përmirësimi i komunikimit dhe koordinimit ndërmjet të gjitha autoriteteve dhe institucioneve kompetente në fushën e krimeve të urrejtjes;
- Kryerja e hulumtimeve në nivel kombëtar të masave për trajtimin e krimeve të urrejtjes, si burim kyç informacioni për përfaqësimin e krimeve të urrejtjes në vend;
- Promovimi i trajnimeve për institucionet përkatëse që vijnë në kontakt me viktimat e krimet të urrejtjes, në mënyrë që ato t'i ndihmojnë në mënyrë efektive; dhe
- Më shumë masa parandaluese, ndër të tjera duke rikthyer konceptin e të mbajturit mend në edukimin për të drejtat e njeriut, kurrikulat e historisë dhe trajnimet përkatëse, duke ndërmarrë hapa për edukimin e publikut, veçanërisht të miturve dhe të rinjve për vlerat e diversitetit dhe përfshirjes kulturore, si dhe përpjekjet nga të gjithë sektorët nga shoqëria të kenë një rol në luftën kundër një intolerance të tillë.

ANEKS – INCIDENTE TË REGJISTRUARA TË URREJTJES PËR VITIN 2022

1. Ndërprerje e procesit zgjedhor në fshatin Srpc i Poshtëm

Incidentet e kryera për shkak të përkatësisë politike ose bindjeve politike

Çfarë ka ndodhur: Kryetari i Komisionit për Zgjedhje në Bashkësinë Lokale në fshatin Srpc i Poshtëm ka raportuar në SPB-Manastir se me datë 22.04.2022 në ora 23:00, në objektin ku është mbajtur procesi zgjedhor për këshilltarë në bashkësinë lokale, një grup prej mbi 50 personash e kanë ndërprerë procesin zgjedhor dhe në të njëjtën kohë e kanë kërcënuar dhe fyer atë dhe anëtarët e tjerë të komisionit zgjedhor. Për ngjarjen është njoftuar edhe prokurori publik.

Përshkrim i shkurtër i incidentit me indikatorë të njëanshëm: Në këtë incident, motivi i njëanshëm është përkatësia politike, ndërsa treguesit e njëanshëm janë:

Modeli i incidenteve të mëparshme – incidente të natyrës së ngjashme janë regjistruar shpesh gjatë zgjedhjeve.

Ndikimi mbi viktimat dhe komunitetin: Incidente të këtij lloji vënë në pikëpyetje situatën e përgjithshme të sigurisë dhe situatën politike në vend.

Numri i viktimave - 5

Numri i autorëve - 15

Statusi i rastit - nuk ka informacion

Lloji i incidentit - sulm fizik

Emërtimi i vendngjarjes – lokacion tjetër publik

2. Sulm fizik dhe grabitje e migrantëve në fshatin Vaksincë të Kumanovës

Incidentet për shkak të statusit të refugjatit ose emigrantit

Çfarë ka ndodhur: S.M.(21) nga Republika e Sirisë me status refugjati, në përpjekje për të kaluar kufirin shtetëror për në Republikën e Serbisë së bashku me grupin me të cilin ishte, më 08.05.2022 në fshatin Vaksincë të Kumanovës, ai dhe disa anëtarë të grupit janë sulmuar fizikisht nga katër persona, të cilët u kanë marrë para dhe celularë. Rasti është raportuar në SPB-në e Kumanovës, zyrtarët policorë kanë kontrolluar vendin dhe me urdhër të prokurorit publik S.M. është transferuar në një qendër tranzite në fshatin Sopot të Kumanovës.

Përshkrim i shkurtër i incidentit me indikatorë të njëanshëm: Në këtë incident, motivi i njëanshëm është statusi i refugjatit ose migrantit, ndërsa treguesit e njëanshëm janë:

Statusi i refugjatit ose migrantit – viktimat kanë status refugjati

Vendndodhja – ngjarja ka ndodhur në një vend ku kalon rruga e emigrantëve dhe refugjatëve që kalojnë tranzit nëpër vend

Ndikimi mbi viktimat dhe komunitetin: Incidentet e këtij lloji vënë në pikëpyetje gjendjen e përgjithshme të sigurisë në vend dhe bashkëjetesën mes grupeve të ndryshme në shoqëri, e

veçanërisht sigurinë e refugjatëve dhe emigrantëve që kalojnë tranzit nëpër territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Numri i viktimave - 1

Numri i autorëve - 4

Statusi i rastit - nuk ka informacion

Lloji i incidentit - sulm fizik, dhunë

A ka pasur incidente/krime të ngjashme në të njëjtin lokacion? Po

3. Vdekja e një migranti 24-vjeçar nga Afganistani

Incidentet për shkak të statusit të refugjatit ose migrantit

Incidentet e kryera për shkak të përkatësisë etnike

Çfarë ka ndodhur: Me datë 15.05.2022 në ora 22:15 në afërsi të urës hekurudhore në Gjevgjeli është gjetur personi i ndjerë me plagë thike nga një send i mprehtë në trup. Ngjarja është raportuar në stacionin policor të Gjevgjelisë. Nga këqyrja, personit iu gjetën dokumente personale, nga të cilat u konstatua se ai është një migrant 24-vjeçar nga Afganistani. Inspektim në vend është bërë nga prokurori publik nga Prokuroria Themelore Publike Gjevgjeli dhe ekipi i PTHP-së Gjevgjeli.

Përshkrim i shkurtër i incidentit me indikatorë të njëanshëm: Në këtë incident, motivi i njëanshëm është statusi i migrantit, ndërsa treguesit e njëanshëm janë:

Statusi i refugjatit ose migrantit – viktima ka pasur statusin e migrantit

Origjina etnike – viktima dhe sulmuesit ishin nga komunitete të ndryshme etnike

Vendndodhja – ngjarja ka ndodhur në një vend ku kalon rruga e emigrantëve dhe refugjatëve që kalojnë tranzit nëpër vend

Ndikimi mbi viktimat dhe komunitetin: Incidentet e këtij lloji vënë në pikëpyetje gjendjen e përgjithshme të sigurisë në vend dhe bashkëjetesën mes grupeve të ndryshme në shoqëri, e veçanërisht sigurinë e refugjatëve dhe emigrantëve që kalojnë tranzit nëpër territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Numri i viktimave - 1

Numri i autorëve - /

Statusi i rastit - nuk ka informacion

Lloji i incidentit - lëndim trupor, sulm fizik, dhunë

A ka pasur incidente/krime të ngjashme në të njëjtin lokacion? Po

4. Përleshje mes të miturve pas një takimi publik të organizuar nga një parti politike

Incidentet e kryera për shkak të përkatësisë politike ose bindjeve politike

Incidentet e kryera për shkak të përkatësisë etnike

Çfarë ka ndodhur: Me datë 03.06.2022 në Stacionin Policor Bit Pazar janë ndaluar tre të mitur, dy nga Haraçina, të moshës 15 dhe 16 vjeçare dhe një 17 vjeç nga Shkupi, për shkak se në sheshin

“Skënderbeu” në Shkup rreth orës 23:00, ku po mbahej një takim publik i organizuar nga partia politike, para përfundimit të ngjarjes, gjatë një konfrontimi fizik me një grup tjetër personash, kanë cenuar rendin dhe qetësinë publike, si dhe janë përdorur edhe sende të mprehta. Në Spitalin e Përgjithshëm të qytetit “Sveti Naum Ohridski” me lëndime nga objekti i mprehtë janë dërguar 15-vjeçari nga fshati Haraçinë, G.S.(20) nga fshati Tanushë dhe A.N.(20) nga fshati Brezë. Të miturve që ishin ndaluar iu morën dy thika.

Përshkrim i shkurtër i incidentit me indikatorë të njëanshëm: Në këtë incident, motivi i njëanshëm është origjina e supozuar etnike dhe përkatësia e supozuar politike, duke pasur parasysh se ngjarja ka ndodhur mes dy grupeve pas mbajtjes së një tubimi publik të organizuar nga një parti politike, ndërsa treguesit e njëanshëm janë:

Përkatësia politike – të përfshirët kanë bindje të ndryshme politike

Origjina etnike – të përfshirët janë të komuniteteve të ndryshme etnike

Ndikimi mbi viktimat dhe komunitetin: Incidentet e këtij lloji vënë në pikëpyetje gjendjen e përgjithshme të sigurisë në vend dhe bashkëjetesën ndërmjet grupeve të ndryshme etnike dhe gjuhësore në shoqëri. Në të njëjtën kohë, incidente të tilla ndikojnë në polarizimin politik, i cili kontribuon në rritjen e mëtejshme të krimeve të urrejtjes për shkak të përkatësive të ndryshme politike.

Numri i viktimave - 3

Numri i autorëve - 3

Statusi i rastit – autorë të identifikuar

Lloji i incidentit - lëndim trupor, sulm fizik, dhunë

A ka pasur incidente/krime të ngjashme në të njëjtin lokacion? Po

5. Zjarrvënie në hyrjen e shoqatës “Ivan Mihajlov” në Manastir

Nxitja e urrejtjes, përçarjes dhe intolerancës kombëtare, racore dhe fetare

Çfarë ka ndodhur: Më 4 qershor 2022, klubit të qendrës kulturore “Vanço Mihajlov” në Manastir i është vënë zjarri dhe i është djegur dera e hyrjes. Sipas informacioneve në media nuk janë shkaktuar dëme në ambientet e brendshme. Qeveria, Ministria e Punëve të Jashtme dhe Presidenti i Maqedonisë së Veriut e kanë dënuar aktin si një provokim që prishë marrëdhëniet me Bullgarinë.

Përshkrim i shkurtër i incidentit me indikatorë të njëanshëm: Në këtë incident, motivi i supozuar i njëanshëm është përkatësia etnike, ndërsa treguesit e njëanshëm janë:

Koha e incidentit – në të njëjtën ditë (4 qershor 2022) ishte caktuar takimi i ministrisë së jashtme të Maqedonisë së Veriut dhe të Bullgarisë.

Vendndodhja – klubi i qendrës kulturore “Vanço Mihajlov” në Manastir

Ndikimi mbi viktimat dhe komunitetin: Incidentet e këtij lloji vënë në pikëpyetje gjendjen e përgjithshme të sigurisë në vend dhe jetën ndërmjet grupeve të ndryshme kombëtare, etnike dhe gjuhësore në shoqëri.

Numri i viktimave – /

Numri i autorëve – 1

Statusi i rastit – vendim gjykatë

Lloji i incidentit – shkatërrim i pronës

6. Vdekja e një personi me status refugjati ose migranti në vendkalimin kufitar Bogorodicë

Incidentet për shkak të statusit të refugjatit ose emigrantit

Çfarë ka ndodhur: Më 9 qershor 2022, një person – migrant apo refugjat pa shenja jete – është vërejtur në hapësirën e rrugës në vendkalimin kufitar Bogorodicë. Një mjek nga Emergjencia mjekësore ka konstatuar vdekjen, ndërsa prokurori publik dhe ekipi i Stacionit Policor Gjevgjeli kanë bërë kontroll të vendit. Me urdhër të prokurorit publik, trupi i pajetë i të ndjerit është dorëzuar për obduksion.

Përshkrim i shkurtër i incidentit me indikatorë të njëanshëm: Në këtë incident, motivi i njëanshëm është statusi i migrantit ose refugjatit duke supozuar se vdekja ka ndodhur si rezultat i lëndimit nga një person tjetër, ndërsa treguesit e njëanshëm janë:

Statusi i refugjatit ose migrantit – viktima ka pasur statusin e migrantit

Vendndodhja – ngjarja ka ndodhur në një vend ku kalon rruga e emigrantëve dhe refugjatëve që kalojnë tranzit nëpër vend

Ndikimi mbi viktimat dhe komunitetin: Incidentet e këtij lloji vënë në pikëpyetje gjendjen e përgjithshme të sigurisë në vend, e veçanërisht sigurinë e refugjatëve dhe emigrantëve që kalojnë tranzit nëpër territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Numri i viktimave - 1

Numri i autorëve - /

Statusi i rastit - nuk ka informacion

Lloji i incidentit – lëndim trupor

A ka pasur incidente/krime të ngjashme në të njëjtin lokacion? Po

7. Sulm fizik i bazuar në kombësi të ndryshme

Incidentet e kryera për shkak të përkatësisë ose besimit fetar

Nxitja e urrejtjes, përçarjes dhe intolerancës kombëtare, racore dhe fetare

Çfarë ka ndodhur: Djali i mitur i J.H.XH.H.A.T.(43) nga Katari, i cili po stërvitte futboll në një kënd lojërash në Shkup, është shtyrë nga trajneri M.K. më 29 qershor të vitit 2022. Kundër trajnerit është parashtruar ankesë përkatëse në pajtim me Ligjin për Kundërvajtje. Pas stërvitjes së futbollit, në dalje nga këndi i lojërave, presidenti i klubit ka raportuar se është sulmuar fizikisht nga J.H.XH.H.A.T. nga Katari. Hetimi është kryer nga Njësia për krime të dhunshme pranë SPB Shkup, është njoftuar edhe prokurori publik dhe po punohet për zbardhjen e plotë të rastit.

Përshkrim i shkurtër i incidentit me indikatorë të njëanshëm: Në këtë incident, motivi i supozuar i njëanshëm është përkatësia e një vendi tjetër dhe se të përfshirët flisnin një gjuhë tjetër, ndërsa treguesit e njëanshëm janë:

Shtetësia – të përfshirët kanë shtetësi të ndryshme

Gjuha e folur – të përfshirët flasin gjuhë të ndryshme

Përkatësia ose besimi fetar – të përfshirët i përkasin feve të ndryshme dhe kanë besime të ndryshme fetare

Ndikimi mbi viktimat dhe komunitetin: Incidentet e këtij lloji vënë në pikëpyetje situatën e përgjithshme të sigurisë në vend dhe bashkëjetesën midis shtetasve vendas dhe të huaj, si dhe midis grupeve të ndryshme fetare dhe gjuhësore në shoqëri.

Numri i viktimave - 2

Numri i autorëve - 2

Statusi i rastit - /

Lloji i incidentit - sulm fizik

8. Konfiskimi i flamurit të Federatës Ruse në Konsullatën në Manastir

Nxitja e urrejtjes, përçarjes dhe intolerancës kombëtare, racore dhe fetare

Çfarë ka ndodhur: Më datë 14.06.2022 në ora 16:50 në SPB Manastir, një punonjës i Konsullatës së Federatës Ruse në Manastir ka raportuar se flamuri i Federatës Ruse, i cili ishte varur në objektin e konsullatës në rrugën "Marshall Tito", ishte konfiskuar.

Përshkrim i shkurtër i incidentit me indikatorë të njëanshëm: Në këtë incident, motivi i supozuar i njëanshëm është baza kombëtare, sepse flamuri është marrë nga një person i panjohur në një kohë kur ekziston një konflikt midis Rusisë dhe Ukrainës, ndërsa treguesit e njëanshëm janë:

Koha e incidentit – ngjarja ndodh gjatë konfliktit midis Rusisë dhe Ukrainës

Baza nacionale – marrja e flamurit të shtetit konkret

Vendndodhja – ngjarja ka ndodhur në Konsullatën e Federatës Ruse

Ndikimi mbi viktimat dhe komunitetin: Incidentet e këtij lloji vënë në pikëpyetje gjendjen e përgjithshme të sigurisë në vend dhe jetën ndërmjet grupeve të ndryshme kombëtare, etnike dhe gjuhësore në shoqëri.

Adresa - Rr. Marshall Tito në Manastir ku gjendet edhe selia e Konsullatës së Federatës Ruse në Manastir

Emërtimi i vendngjarjes - Konsullata e Federatës Ruse në Manastir

Numri i viktimave - /

Numri i autorëve - /

Statusi i rastit - nuk ka informacion

Lloji i incidentit – shkatërrim i pronës

9. Sulm fizik ndaj një aktivisti për shkak të orientimit të tij seksual

Incidentet e kryera për shkak të orientimit seksual dhe/ose identitetit gjinor

Çfarë ka ndodhur: Në maj të vitit 2022 në Tetovë një aktivist është sulmuar fizikisht dhe fyer në prani të nënës së tij nga disa persona dhe sipas viktimës sulmi ka ndodhur për shkak të orientimit të tij seksual.

Përshkrim i shkurtër i incidentit me indikatorë të njëanshëm: Në këtë incident, motivi i njëanshëm është orientimi seksual i viktimës, ndërsa treguesit e njëanshëm janë:

Orientimi seksual – viktima është me orientim të ndryshëm seksual

Modeli i incidenteve të mëparshme – sulmet e mëparshme kundër njerëzve nga komuniteti LGBTI+, dhe veçanërisht sulmet e mëparshme ndaj viktimës për shkak të orientimit të tij seksual

Ndikimi mbi viktimat dhe komunitetin: Incidentet e këtij lloji vënë në pikëpyetje situatën e përgjithshme të sigurisë në vend, kohezionin ndërmjet grupeve të ndryshme të shoqërisë dhe veçanërisht sigurinë dhe shëndetin e personave LGBTI+.

Numri i viktimave - 2

Numri i autorëve - /

Ndërlidhja me incidente të tjera - <https://zlostorstvaodomraza.com/нападнат-лгбт-активист-после-парадат/>

Statusi i rastit - nuk ka informacion

Lloji i incidentit - sulm fizik

10. Krim nga urrejtja bazuar në orientimin seksual dhe identitetin gjinor

Incidentet e kryera për shkak të orientimit seksual dhe/ose identitetit gjinor

Çfarë ka ndodhur: Në maj të vitit 2022, një homoseksual që identifikohet si queer iu drejtua Komitetit të Helsinkit për të Drejtat e Njeriut me një kërkesë për ndihmë juridike falas. Ai na informoi se më 26 qershor 2021, menjëherë pas përfundimit të Skopje Pride 2021, në rrugën Miroslav Krlezha në Shkup është sulmuar fizikisht nga tre persona të mitur. Ngjarjen i njëjti e ka lajmëruar menjëherë në stacionin më të afërt policor, ndërsa për lëndimet trupore ka raport përkatës mjekësor.

Pothuajse një vit më vonë, më 5 maj 2022, ai u thirr në Prokurorinë Themelore Publike Shkup për të dhënë deklaratë si viktimë e ngjarjes së ndodhur më 26 qershor 2021. Në Prokurorinë Themelore Publike Shkup e shoqëroi përfaqësues nga Komiteti i Helsinkit, por për shkak të fshehtësisë së hetimeve, prokurori publik nuk ka lejuar prezencën e Komitetit të Helsinkit.

Përfaqësuesi nga Komiteti i Helsinkit e ka monitoruar seancën e caktuar për 21 qershor 2022 në Gjykatën Themelore Penale të Shkupit, ku viktima është dashur të paraqitet si palë e dëmtuar, por gjyqtari na ka njoftuar se për shkak se autorët janë të mitur, ai përjashton publikun. Për këtë rrethanë ka reaguuar përfaqësuesi i Komitetit të Helsinkit, duke iu referuar nenit 92 paragrafi 3 i Ligjit për drejtësinë për fëmijët, ku thuhet se gjykata mund të lejojë persona të tjerë të përfshirë në mbrojtjen dhe edukimin e fëmijëve, personat për mbrojtjen e të drejtave të fëmijëve pranë Avokatit të Popullit, persona të afërt me fëmijën, përfaqësues të organizatave për mbrojtjen e të drejtave të fëmijëve,

si dhe punëtorë shkencorë. Në të njëjtën kohë, gjyqtari propozoi shtyrjen e seancës për në korrik të vitit 2022, me qëllim që Komiteti i Helsinkit ta sqarojë me shkrim kërkesën e tij dhe ta dorëzojë në gjykatë. Mirëpo, për faktin se ishte në interes të viktimës që procedura përgatitore të përfundonte në të njëjtën ditë, përfaqësuesi i Komitetit të Helsinkit u largua nga salla e gjyqit.

Për faktin se viktima ende nuk ka informacion se për cilin vepër akuzohen autorët, si dhe për faktin se do të jetë jashtë vendit, Komiteti i Helsinkit angazhoi një avokat, i cili në bazë të një prokure të veçantë, do të kërkojë procesverbalin e seancës së mbajtur më 21 qershor drejtpërdrejt nga Gjykata Themelore Penale.

Përshkrim i shkurtër i incidentit me indikatorë të njëanshëm: Në këtë incident, motivi i njëanshëm është orientimi seksual dhe identiteti gjinor i viktimës, ndërsa treguesit e njëanshëm janë:

Orientimi seksual dhe identiteti gjinor – viktima është me orientim seksual dhe identitet gjinor të ndryshëm

Koha – menjëherë pas mbajtjes së Paradës së Krenarisë.

Ndikimi mbi viktimat dhe komunitetin: Incidentet e këtij lloji vënë në pikëpyetje situatën e përgjithshme të sigurisë në vend, kohezionin ndërmjet grupeve të ndryshme të shoqërisë dhe veçanërisht sigurinë dhe shëndetin e personave LGBTI+. Gjithashtu, procedurat e stërzgjatura të hetimit në prokurorinë publike për ndjekjen penale të veprave të tilla dhe moskualifikimi i duhur i tyre si krime të urrejtjes i dekurajon viktimat të raportojnë këto akte dhe ulin sigurinë e tyre juridike.

Numri i viktimave - 1

Numri i autorëve - 3

Statusi i rastit – proces gjyqësor

Lloji i incidentit – lëndim trupor, dhunë

A kanë mbetur vizatime, shenja, simbole apo mbishkrime në vendngjarje? Po. Siç na informoi viktima, të miturit që e sulmuan kishin veshur bluza me simbole nacionaliste - flamuri i Verginës.

11. Sulm fizik ndaj një aktivisti të LGBTI+ në qendër të Strumicës

Incidentet e kryera për shkak të orientimit seksual dhe/ose identitetit gjinor

Çfarë ka ndodhur: Më 8 gusht 2022, në qendër të Strumicës është sulmuar fizikisht një aktivist LGBTI+, ku ndodhej me vullnetarë në një aktivitet publik për promovimin e organizatës së tyre. Një mashkull i rritur filloi ta kërcënonte drejtpërdrejt dhe t'i gjuante fjalë fyese, pas së cilës ai u nxitua dhe i shkaktoi lëndime fizike, kurse grupi i vullnetarëve (eve) nga frika u larguan nga vendi i ngjarjes. Gjithashtu, viktima ka raportuar se policia nuk ka ardhur menjëherë pas sulmit, ndonëse janë njoftuar me kohë për ngjarjen dhe iu është kërkuar siguria – gjë që nuk e kanë marrë. Në stacionin policor ku ka shkuar më pas ka qenë shënjestër e diskriminimit dhe ofendimit nga ana e punonjësve.

Komiteti i Helsinkit kërkoi që SPB Strumicë të bëjë hetime të duhura kundër kryerësit, si dhe të ndërmerr masa dhe veprime të duhura për mbrojtjen e viktimës. Menjëherë pas kësaj, SPB Strumicë ka dorëzuar kallëzim penal në Prokurorinë Themelore Publike në Strumicë. Pas dorëzimit të aktakuzës në Gjykatën Themelore në Strumicë, gjykata më 28 nëntor 2022 ka nxjerrë aktgjykim në

bazë të fajësisë, me të cilin është vërtetuar se me sulmin fizik ndaj aktivistit LGBTI+ i motivuar nga orientimi i tij seksual, autori ka kryer veprën penale të. i “Lëndimit trupor” nga neni 130 paragrafi 3 i Kodit Penal, c.v. paragrafi 2 dhe paragrafi 1 i të njëjtit nen. Prandaj, Gjykata me të drejtë e cilësoi këtë veprë si krim të urrejtjes dhe kishte marrë parasysh motivin e njëanshëm gjatë përcaktimit të masës së dënimit. Autori është dënuar me gjashtë muaj burg.

Përshkrim i shkurtër i incidentit me indikatorë të njëanshëm: Në këtë incident, motivi i njëanshëm është orientimi seksual i viktimës, ndërsa treguesit e njëanshëm janë:

Orientimi seksual – viktima është me orientim të ndryshëm seksual

Modeli i incidenteve të mëparshme – sulmet e mëparshme kundër njerëzve nga komuniteti LGBTI+, dhe veçanërisht sulmet e mëparshme ndaj viktimës për shkak të orientimit të tij seksual

Ndikimi mbi viktimat dhe komunitetin: Incidentet e këtij lloji vënë në pikëpyetje situatën e përgjithshme të sigurisë në vend, kohezionin ndërmjet grupeve të ndryshme të shoqërisë dhe veçanërisht sigurinë dhe shëndetin e personave LGBTI+. Diskriminimi dhe viktimizimi i dyfishtë me të cilin përballen viktimat LGBTI+ nga oficerët e policisë i dekurajon ata të raportojnë sulme të tilla.

Numri i viktimave - 1

Numri i autorëve - 1

Statusi i rastit – vendim gjykatë

Lloji i incidentit - lëndim trupor, sulm fizik

12. Sulm fizik dhe verbal ndaj dy personave LGBTI+ për shkak të orientimit të tyre seksual

Incidentet e kryera për shkak të orientimit seksual dhe/ose identitetit gjinor

Çfarë ka ndodhur: Më 9 gusht 2022 në Strumicë, një person ka sulmuar fizikisht dhe verbalisht dy persona të tjerë LGBTI+ para zyrës së tyre lokale. Është kërkuar intervenim urgjent nga SPB Strumicë pas informacioneve për dy sulme të reja ndaj pjesëtarëve të komunitetit LGBTI+ në Strumicë.

Përshkrim i shkurtër i incidentit me indikatorë të njëanshëm: Në këtë incident, motivi i njëanshëm është orientimi seksual i viktimave, ndërsa treguesit e njëanshëm janë:

Orientimi seksual – viktimat janë të orientimeve të ndryshme seksuale

Modeli i incidenteve të mëparshme – sulmet e mëparshme kundër njerëzve nga komuniteti LGBTI+

Ndikimi mbi viktimat dhe komunitetin: Incidentet e këtij lloji vënë në pikëpyetje situatën e përgjithshme të sigurisë në vend, kohezionin ndërmjet grupeve të ndryshme të shoqërisë dhe veçanërisht sigurinë dhe shëndetin e personave LGBTI.

Numri i viktimave - 2

Numri i autorëve - 1

Ndërlidhja me incidente të tjera - <https://zlostorstvaodomraza.com/incident-mk/физички-нападнат-лгбти-активист-во-ст/>

Statusi i rastit - nuk ka informacion

Lloji i incidentit - sulm fizik, dhunë

13. Sulm ndaj shtetasve suedezë nga ana e tifozëve të KF Shkupi

Incidentet e kryera për shkak të përkatësisë etnike, kombësisë ose gjuhës
Nxitja e urrejtjes, përçarjes dhe intolerancës kombëtare, racore dhe fetare

Çfarë ka ndodhur: Një grup tifozësh të KF Shkupit kanë sulmuar fizikisht tetë shtetas të Suedisë, të cilët kanë ardhur në Shkup për të ndjekur ndeshjen mes KF Shkendija dhe KF AIK më 11 gusht. Menjëherë kanë ndërhyrë efektivët e Policisë së Njësisë së Policisë për Ndërhyrje dhe po merren masa për zbardhjen e rastit.

Përshkrim i shkurtër i incidentit me indikatorë të njëanshëm: Në këtë incident, i cili ka ndodhur para një ndeshje futbolli, motivi i njëanshëm është origjina etnike, kombësia ose gjuha, ndërsa treguesit e njëanshëm janë:

Modeli i incidenteve të mëparshme – përplasje mes grupeve të tifozëve

Koha – incidenti ka ndodhur para ndeshjes së futbollit mes KF Shkendija dhe KF AIK

Ndikimi mbi viktimat dhe komunitetin: Incidente të këtij lloji vënë në pikëpyetje situatën e përgjithshme të sigurisë në vend, bashkëjetesën mes grupeve të ndryshme të shoqërisë dhe sigurinë e njerëzve të pranishëm në ose pranë ndeshjeve sportive.

Numri i viktimave – 8

Numri i autorëve - /

Statusi i rastit - nuk ka informacion

Lloji i incidentit - dhunë

14. Dëmtim kryqi në oborrin e kishës në fshatin Presil

Incidentet e kryera për shkak të përkatësisë ose besimit fetar
Nxitja e urrejtjes, përçarjes dhe intolerancës kombëtare, racore dhe fetare

Çfarë ka ndodhur: Natën e 15 gushtit 2022 është dëmtuar kryqi në oborrin e kishës “Shën Gjergji” në fshatin Presil. Ngjarja është raportuar menjëherë në SPB Manastir, në vendngjarje kanë dalë efektivë të policisë dhe po merren masa për zbardhjen e rastit.

Përshkrim i shkurtër i incidentit me indikatorë të njëanshëm: Në këtë incident motivi i njëanshëm është besimi fetar, ndërsa treguesit e njëanshëm janë:

Vendndodhja – objekt religjioz

Modeli i incidenteve të mëparshme

Ndikimi mbi viktimat dhe komunitetin: Incidentet e këtij lloji vënë në pikëpyetje situatën e përgjithshme të sigurisë në vend.

Emërtimi i vendngjarjes - Kisha „Sh.Gjergji “ në f. Presil, Manastir

Numri i viktimave - /

Numri i autorëve - /

Statusi i rastit - nuk ka informacion

Lloji i incidentit – shkatërimi i pronës, shkatërimi i simboleve

Vendndodhja – objekt religjioz

15. Incident nga urrejtja në afërsi të stacionit hekurudhor

Incidentet e kryera për shkak të përkatësisë etnike

Çfarë ka ndodhur: Më 18 gusht 2022 është raportuar se L.G. (20) nga Kosova është sjellë me lëndime në Spitalin Acibadem Sistina. Lëndimet kanë ndodhur si pasojë e një sulmi fizik nga disa persona të cilët kanë përdorur sende të forta. Sulmi ka ndodhur në afërsi të stacionit hekurudhor.

Përshkrim i shkurtër i incidentit me indikatorë të njëanshëm: Në këtë incident, motivi i njëanshëm është origjina etnike, ndërsa treguesit e njëanshëm janë:

Dallimi i supozuar i origjinës etnike – viktima është banor i Kosovës

Ndikimi mbi viktimat dhe komunitetin: Incidentet e këtij lloji vënë në pikëpyetje gjendjen e përgjithshme të sigurisë në vend dhe bashkëjetesën ndërmjet grupeve të ndryshme etnike në shoqëri.

Vendndodhja – stacioni hekurudhor

Numri i viktimave - 1

Numri i autorëve - /

Statusi i rastit - nuk ka informacion

Lloji i incidentit - lëndim trupor, sulm fizik

16. Kërcënim i sigurisë së një aktivisti nga komuniteti LGBTI+

Incidentet e kryera për shkak të orientimit seksual dhe/ose identitetit gjinor

Çfarë ka ndodhur: Në shtator, ne u kontaktuam nga një aktivist i komunitetit LGBTI+, i cili deklaroi se kishte frikë për sigurinë e tij dhe kërkoi mbrojtje pasi ishte sulmuar fizikisht gjatë një proteste në muajin gusht për shkak të orientimit të tij seksual. Sulmi u raportua në mënyrë të rregullt dhe më 21 shtator ai u thirr në Stacionin policor Prolet për t'u përballur dhe identifikuar autorin në prani të disa hetuesve dhe një prokurori. Pas identifikimit të autorit, aktivisti deklaroi se është shumë i shqetësuar dhe ka frikë për sigurinë dhe mbrojtjen e tij për shkak të njohurive që ka për sulmuesin. Na informoi se është një profil i një personi që promovon publikisht pikëpamje anti-LGBTI+ dhe antifeministe dhe është ndjekës i ekstremizmit fetar. Aktivisti frikësohet se identifikimi i autorit nga ana e tij sjell rrezik të madh për të.

Për këtë arsye, Komiteti i Helsinkit për të Drejtat e Njeriut iu drejtua Stacionit policor Qendër dhe kërkoi mbrojtje për aktivistin i cili ka qenë shënjestër e sulmeve për një kohë të gjatë sepse është pjesë e komunitetit LGBTI+ dhe njëkohësisht, sulmuesi është një person që është publikisht kundër komunitetit LGBTI+.

Përshkrim i shkurtër i incidentit me indikatorë të njëanshëm: Në këtë incident, motivi i njëanshëm është orientimi seksual i viktimës, ndërsa treguesit e njëanshëm janë:

Orientimi seksual – viktima është me orientim të ndryshëm seksual

Modeli i incidenteve të mëparshme – sulmet e mëparshme kundër njerëzve nga komuniteti LGBTI+, dhe veçanërisht sulmet e mëparshme ndaj viktimës për shkak të orientimit të tij seksual

Ndikimi mbi viktimat dhe komunitetin: Incidentet e këtij lloji vënë në pikëpyetje situatën e përgjithshme të sigurisë në vend, kohezionin ndërmjet grupeve të ndryshme të shoqërisë dhe veçanërisht sigurinë dhe shëndetin e personave LGBTI+.

Numri i viktimave - 1

Numri i autorëve - 1

Statusi i rastit – autorë të identifikuar

Lloji i incidentit – kërcënim serioz

17. Sulm fizik ndaj një të mituri në një autobus urban në fshatin Singeliç/Hasanbeg

Incidentet e kryera për shkak të përkatësisë etnike

Çfarë ka ndodhur: Më 15 shtator 2022, një prind 49-vjeçar ka raportuar se dy persona kanë sulmuar fizikisht djalin e tij të mitur në një autobus urban në një stacion autobusi në fshatin Singeliç/Hasanbeg. SPB Shkup merr masa për zbardhjen e rastit.

Përshkrim i shkurtër i incidentit me indikatorë të njëanshëm: Në këtë incident, motivi i njëanshëm është origjina e supozuar etnike, ndërsa treguesit e njëanshëm janë:

Origjina etnike – të përfshirët i përkasin komuniteteve të ndryshme etnike

Ndikimi mbi viktimat dhe komunitetin: Incidentet e këtij lloji vënë në pikëpyetje gjendjen e përgjithshme të sigurisë në vend dhe bashkëjetesën ndërmjet grupeve të ndryshme etnike dhe gjuhësore në shoqëri.

Adresa - rr. „Alija Avdoviç“ Shkup

Emërtimi i vendngjarjes – stacioni i autobusit në f. Singeliç

Numri i viktimave - 1

Numri i autorëve - 2

Statusi i rastit - nuk ka informacion

Lloji i incidentit - sulm fizik

18. Incidente në mes të tifozëve të KF Gostivari dhe KF Voska Sport nga Ohri

Incidentet e kryera në ndeshje sportive

Çfarë ka ndodhur: Më 17.09.2022, në fshatin Reçicë e Madhe, Tetovë, gjatë një ndeshje futbollit në kuadër të Ligës së Dytë të Futbollit të Maqedonisë në mes të skuadrës vendase të KF “Gostivari” nga Gostivari dhe ekipit vizitor të KF “Voska Sport” nga Ohri, në dy raste, rendi dhe qetësia publike u prishën nga sjellja e papërshtatshme dhe agresive e tifozëve të grupeve të tifozëve të të dyja skuadrave. Sipas drejtorit sportiv të ekipit vizitor, ai është sulmuar fizikisht nga një person.

Përshkrim i shkurtër i incidentit me indikatorë të njëanshëm: Në këtë incident, motivi i njëanshëm është origjina etnike, ndërsa treguesit e njëanshëm janë:

Origjina etnike – autori dhe viktimat janë nga bashkësi të ndryshme etnike

Vendndodhja – ngjarja ka ndodhur në një vend ku ngjarje të ngjashme kanë ndodhur edhe më parë

Ndikimi mbi viktimat dhe komunitetin: Incidentet e këtij lloji vënë në pikëpyetje gjendjen e përgjithshme të sigurisë në vend dhe bashkëjetesën ndërmjet grupeve të ndryshme etnike në shoqëri..

Emërtimi i vendngjarjes - f. Reçicë e Madhe, Tetovë

Numri i viktimave - 1

Numri i autorëve - 1

Statusi i rastit - nuk ka informacion

Lloji i incidentit - sulm fizik

19. Sulm me objekt të mprehtë ndaj një të mituri në autobus

Incidentet e kryera për shkak të përkatësisë etnike

Çfarë ka ndodhur: Më 28.09.2022, një i mitur 17 vjeçar nga fshati Haraçinë ka raportuar se është sulmuar fizikisht nga një i mitur tjetër, në autobusin e NQP-së në fshatin Singeliç, i cili ka tentuar ta sulmojë edhe me objekt të mprehtë.

Përshkrim i shkurtër i incidentit me indikatorë të njëanshëm: Në këtë incident, motivi i njëanshëm është origjina etnike, ndërsa treguesit e njëanshëm janë:

Origjina etnike – të përfshirët i përkasin komuniteteve të ndryshme etnike

Modeli i incidenteve të mëparshme – sulme të mëparshme mes të miturve në autobus

Ndikimi mbi viktimat dhe komunitetin: Incidentet e këtij lloji vënë në pikëpyetje gjendjen e përgjithshme të sigurisë në vend dhe bashkëjetesën ndërmjet grupeve të ndryshme etnike dhe gjuhësore në shoqëri.

Numri i viktimave - 1

Numri i autorëve - 1

Statusi i rastit – në hetim

Lloji i incidentit - sulm fizik

20. Sulm fizik me objekt të mprehtë ndaj një shtetasi të Kroacisë

Incidentet e kryera për shkak të përkatësisë etnike

Çfarë ka ndodhur: Zyra e jashtme për çështje kriminale Gostivar ka parashtruar kallëzim penal kundër A.S.(17) nga fshati Çegran, për shkak të dyshimit të bazuar për veprën penale “kanosje me armë të rrezikshme gjatë zënkës apo përlëshjes”. Me datën 4 tetor në oborrin e një shkolle të mesme ka ndodhur një përlëshje fizike në mes të akuzuarit dhe S.R.(18) nga Republika e Kroacisë, me banim në fshatin Dobridol, gjatë së cilës i akuzuari ka tentuar me sende të mprehta ta lëndojë S.R., por ishte penguar.

Përshkrim i shkurtër i incidentit me indikatorë të njëanshëm: Në këtë incident, motivi i njëanshëm është origjina etnike, përkatësia e një vendi tjetër dhe se personat e përfshirë flisnin një gjuhë tjetër, ndërsa treguesit e njëanshëm janë:

Origjina etnike – të përfshirët i përkasin komuniteteve të ndryshme etnike

Shtetësia – të përfshirët kanë shtetësi të ndryshme

Gjuha e folur – personat e përfshirë flisnin gjuhë të ndryshme

Ndikimi mbi viktimat dhe komunitetin: Incidentet e këtij lloji vënë në pikëpyetje situatën e përgjithshme të sigurisë në vend dhe bashkëjetesën ndërmjet shtetasve vendas dhe të huaj, si dhe ndërmjet bashkësive të ndryshme etnike dhe grupeve gjuhësore në shoqëri.

Numri i viktimave – 1

Numri i autorëve – 1

Statusi i rastit – autorë të identifikuar

Lloji i incidentit - sulm fizik

21. Tifozë nga Republika e Greqisë kanë sulmuar fizikisht dy persona

Incidentet e kryera në ndeshje sportive

Çfarë ka ndodhur: Më 15 tetor, zyrtarë policorë nga SPB Shkup kanë privuar nga liria T.V.(30), K.S.K.(33), M.E.(22) dhe T.R.(25), të gjithë nga Republika e Greqisë. Katër shtetasit grekë në kuadër të një grupi tifozësh kanë sulmuar fizikisht N.K.(41) dhe A.V.(42) nga Shkupi, në rrugën "Maqedonia". Pas marrjes së masave është konstatuar se disa nga personat e grupit të tifozëve kanë marrë sende nga një lokal shitjeje në rrugë. Sulmuesit janë ndaluar në stacionin policor dhe në koordinim me prokurorin publik kundër tyre do të bëhet kallëzim përkatës.

Përshkrim i shkurtër i incidentit me indikatorë të njëanshëm: Në këtë incident, motivi i njëanshëm është se i përket një vendi tjetër dhe se personat e përfshirë flisnin një gjuhë tjetër, ndërsa treguesit e njëanshëm janë:

Shtetësia – të përfshirët kanë shtetësi të ndryshme

Gjuha e folur – të përfshirët flisnin gjuhë të ndryshme

Ndikimi mbi viktimat dhe komunitetin: Incidentet e këtij lloji vënë në pikëpyetje situatën e përgjithshme të sigurisë në vend dhe bashkëjetesën mes shtetasve vendas dhe të huaj.

Adresa - rr. "Maqedonia", Shkup

Numri i viktimave - 2

Numri i autorëve – 4

Statusi i rastit - nuk ka informacion

Lloji i incidentit - sulm fizik

22. Sulm ndaj një të mituri në autobus urban

Incidentet e kryera për shkak të përkatësisë etnike

Çfarë ka ndodhur: Më datë 28.10.2022, në Stacionin policor Gazi Babë, një prind ka denoncuar se djali i saj i mitur është sulmuar fizikisht nga një tjetër i mitur në një autobus të NPQ-së në një stacion autobusi në zonën e Gazi Babës.

Përshkrim i shkurtër i incidentit me indikatorë të njëanshëm: Në këtë incident, motivi i njëanshëm është origjina e supozuar etnike, ndërsa treguesit e njëanshëm janë:

Origjina etnike – të përfshirët i përkasin komuniteteve të ndryshme etnike

Ndikimi mbi viktimat dhe komunitetin: Incidentet e këtij lloji vënë në pikëpyetje gjendjen e përgjithshme të sigurisë në vend dhe bashkëjetesën ndërmjet grupeve të ndryshme etnike dhe gjuhësore në shoqëri.

Numri i viktimave - 1

Numri i autorëve - 1

Statusi i rastit - nuk ka informacion

Lloji i incidentit - sulm fizik

23. Sulm ndaj një të mituri në autobusin nr. 65 në Singeliç/Hasanbeg

Incidentet e kryera për shkak të përkatësisë etnike

Çfarë ka ndodhur: Më 04.11.2022, një prind ka raportuar se në fshatin Singeliç/Hasanbeg, djali i tij i mitur është sulmuar fizikisht nga një person, në autobusin nr.65. Po merren masa për zbardhjen e rastit.

Përshkrim i shkurtër i incidentit me indikatorë të njëanshëm: Në këtë incident, motivi i njëanshëm është origjina e supozuar etnike, ndërsa treguesit e njëanshëm janë:

Origjina etnike – të përfshirët i përkasin komuniteteve të ndryshme etnike

Modeli i incidenteve të mëparshme – incidente të mëparshme mes të miturve në autobusë në këtë zonë

Ndikimi mbi viktimat dhe komunitetin: Incidentet e këtij lloji vënë në pikëpyetje gjendjen e përgjithshme të sigurisë në vend dhe bashkëjetesën ndërmjet grupeve të ndryshme etnike dhe gjuhësore në shoqëri.

Numri i viktimave - 1

Numri i autorëve - 1

Statusi i rastit - nuk ka informacion

Lloji i incidentit – sulm fizik

24. Sulm ndaj katër personave të mitur në një stacion autobusi në Çair

Incidentet e kryera për shkak të përkatësisë etnike

Çfarë ka ndodhur: Më 13.11.2022, zyrtarë policorë nga Njësiti policor për intervenim në SPB Shkup, i kanë privuar nga liria personat LB (18), BM (19), V.H. (19) dhe dy të mitur të tjerë, pasi në autobusin nr.57 kanë sulmuar fizikisht katër të mitur, në një stacion autobusi në Çair.

Përshkrim i shkurtër i incidentit me indikatorë të njëanshëm: Në këtë incident, motivi i njëanshëm është origjina e supozuar etnike, ndërsa treguesit e njëanshëm janë:

Origjina etnike – të përfshirët i perkasin komuniteteve të ndryshme etnike

Ndikimi mbi viktimat dhe komunitetin: Incidentet e këtij lloji vënë në pikëpyetje gjendjen e përgjithshme të sigurisë në vend dhe bashkëjetesën ndërmjet grupeve të ndryshme etnike dhe gjuhësore në shoqëri.

Numri i viktimave - 4

Numri i autorëve - 5

Statusi i rastit - /

Lloji i incidentit - sulm fizik, dhunë

25. Dëmtim i vitrinës së një shoqate bullgare qytetarësh në Ohër

Nxitja e urrejtjes, përçarjes dhe intolerancës kombëtare, racore dhe fetare

Çfarë ka ndodhur: Më datë 21.11.2022 në ora 02.05, në SPB Ohër është lajmëruar dëmtimi i xhamit të vitrinës së Shoqatës Bullgare të Qytetarëve “Car Boris III” në bulevardin Makedonski Prosvetiteli në Ohër. Mediat publikuan informacione se krimin e ka kryer një 47-vjeçar nga Ohri i cili është paraqitur vetë në polici.

Përshkrim i shkurtër i incidentit me indikatorë të njëanshëm: Në këtë incident, motivi i supozuar i njëanshëm është përkatësia etnike, ndërsa treguesit e njëanshëm janë:

Koha e incidentit – marrëdhëniet ambivalente midis Maqedonisë së Veriut dhe Bullgarisë

Vendndodhja – Shoqata e qytetarëve “Car Boris III” në Ohër

Modeli i incidenteve të mëparshme - Pak ditë pas hapjes së klubit kulturor bullgar “Car Boris III” në Ohër, pllaka ku ishte shkruar emri i shoqatës është thyer.

Ndikimi mbi viktimat dhe komunitetin: Incidentet e këtij lloji vënë në pikëpyetje gjendjen e përgjithshme të sigurisë në vend dhe jetën ndërmjet grupeve të ndryshme kombëtare, etnike dhe gjuhësore në shoqëri.

Numri i viktimave – /

Numri i autorëve – 1

Statusi i rastit - nuk ka informacion

Lloji i incidentit - shkatërrim i pronës

26. Nga armët e zjarrit janë dëmtuar dera e jashtme dhe dritarja e zyrës së klubit bullgar “Car Boris III” në Ohër

Nxitja e urrejtjes, përçarjes dhe intolerancës kombëtare, racore dhe fetare

Çfarë ka ndodhur: Më datë 23.11.2022 në ora 19.12 në SPB Ohër është raportuar dëmtim i xhamit të zyrës së shoqatës “Car Boris III” që gjendet në një qendër tregtare në Bul. “Makedonski Prosveteiteli” në Ohër. Në vendngjarje kanë shkuar ekipet policore nga SPB Ohër, ku është konstatuar se xhami i derës së jashtme dhe xhami i dritares së zyrës kanë dy dëmtime të shkaktuara nga armët.

Përshkrim i shkurtër i incidentit me indikatorë të njëanshëm: Në këtë incident, motivi i supozuar i njëanshëm është përkatësia etnike, ndërsa treguesit e njëanshëm janë:

Koha e incidentit – marrëdhëniet ambivalente midis Maqedonisë së Veriut dhe Bullgarisë

Vendndodhja – Shoqata e qytetarëve “Car Boris III” në Ohër

Modeli i incidenteve të mëparshme - Pak ditë pas hapjes së klubit kulturor bullgar “Car Boris III” në Ohër, pllaka ku ishte shkruar emri i shoqatës është thyer. Sulmi i dytë ka ndodhur më 21.11.2022, kur një gur ka dëmtuar xhamin e klubit.

Ndikimi mbi viktimat dhe komunitetin: Incidentet e këtij lloji vënë në pikëpyetje gjendjen e përgjithshme të sigurisë në vend dhe jetën ndërmjet grupeve të ndryshme kombëtare, etnike dhe gjuhësore në shoqëri.

Numri i viktimave - /

Numri i autorëve - /

Statusi i rastit - nuk ka informacion

Lloji i incidentit - shkatërimi i pronës, duke shkaktuar rrezik të përgjithshëm

ANNUAL REPORT ON HATE CRIMES

in 2022

HATE
CRIMES

Supported by

Organization for Security and
Co-operation in Europe
Mission to Skopje

The content of this publication does not necessarily represent the views or the position of the OSCE Mission to Skopje.

Publisher:

Helsinki Committee for Human Rights represented by
President Prof. Neda Zdraveva, PhD

Editor:

Uranija Pirovska, LL.B.

Author:

Natasha Petkovska, LL.M.

Translated from Macedonian to English:

Robert Raman, B.A.

Proofreading:

Aynur Kaso, M.A.

Design:

Polyesterday

Print:

Polyesterday

Skopje, 2023

**HELSINKI
COMMITTEE
FOR HUMAN
RIGHTS**

Naum Naumovski Borsche 83
1000, Skopje
Tel: +389 (0)2 3119 073
Fax: +389 (0)2 3290 469
Web: www.mhc.org.mk
E-mail: helkom@mhc.org.mk

CONTENTS

1. PROJECT BACKGROUND	80
2. METHODOLOGY	81
2.1. Learning from previous experiences and data	81
2.2. Maintaining an interactive website for hate crime reporting	82
2.3. Networks for monitoring and registering hate crimes against specific target groups	82
2.4. Monitoring national printed and electronic media	82
2.5. Reporting and double-checking hate crimes and hate incidents with the OSCE Mission to Skopje	83
3. SUMMARY OF THE MAIN FINDINGS	94
Context	84
3.1. Number of incidents.....	84
3.2. Types of crimes	86
3.3. Incidents by location	87
3.4. Incidents by month.....	88
3.5. Incidents by bias motivation	88
3.6. Victims and perpetrators.....	89
4. ACTIVITIES OF THE PROJECT TEAM	90
4.1. Providing free legal aid to victims of hate crimes and monitoring trials of selected hate crime cases	90
4.2. Maintaining an interactive website for hate crime reporting	92
4.3. Media monitoring of hate incidents	92
4.4. Monthly bulletins on the hate crime situation in the country	93
4.5. Final report on hate crimes issues in 2022	94
4.5.1. Final report and infographic with summarized data on the situation with hate crimes	94
4.5.2. Contributing to the ODIHR Annual Report on hate crimes and incidents in the OSCE Region for 2022 ..	94
4.6. Marking the Day of Victims of Hate Crimes (22 July)	94
5. CONCLUSIONS	96
6. RECOMMENDATIONS	98
ANNEX – REGISTERED HATE CRIME INCIDENTS IN 2022	99

1. PROJECT BACKGROUND

These findings are the outcome of the “Strengthening the Rule of Law and Human Rights in North Macedonia II” project, which was financially supported by the OSCE Mission to Skopje and implemented by the Helsinki Committee for Human Rights (MHC) in the period from 1 April to 31 December 2022. This report includes data from the time period between 1 January and 31 December 2022. The project aimed to improve legislation and institutional responses in the areas of human rights and anti-discrimination through legislative and policy amendments, the use of effective legal remedies, and by strengthening institutions. One of the goals was and still is to improve national responses to hate crime and hate speech through monitoring, registering, and processing of hate crimes in line with the amended legislative framework, as well as awareness raising on the detrimental effects of hate speech and intolerance. These activities were expected to raise awareness of the detrimental effects of hate speech and intolerance.

The first step to ensure an efficient system that works to protect the victims of hate crimes is to build the capacities of criminal justice agencies to register bias incidents. More specifically, this report is designed to serve as an indicator of the scope, nature, and frequency of hate incidents perpetrated in the country.

Within its mandate as an implementing partner, in 2022, the Helsinki Committee for Human Rights conducted the following activities:

- 1.1.** Providing free legal aid to victims of hate crimes and monitoring trials of selected cases of hate crimes on different protected characteristics;
- 1.2.** Maintaining and updating the platform <https://zlostorstvaodomraza.com/> in Macedonian, Albanian, and English;
- 1.3.** Monitoring and registering hate crimes and incidents with special attention to political violence, sports, peer, and violence with bias motivation among young people;
- 1.4.** Publishing of monthly bulletins on the situation with hate crimes in the country representing the gathered data from MHC’s work and the Networks’ (Network for Protection against Discrimination and National Network against Homophobia and Transphobia) input;
- 1.5.** Preparing, translating, and publishing a final report on hate crimes issues in 2022;
 - 1.5.1. Preparation of a final report, publishing and distributing an infographic with summarized data on the situation with hate crimes based on the report;
 - 1.5.2. Reviewing reported hate crime cases and contributing to the ODIHR Annual Report on hate crimes and incidents in the OSCE Region for 2022;
- 1.6.** Marking the Day of Victims of Hate Crimes (22 July) by organizing a press conference and public events.

2. METHODOLOGY

In North Macedonia, and globally, the majority of hate crimes go unreported under the presumption that the victims do not trust the authorities to take action or they fear lengthy procedures and costs. Therefore, any information that can be obtained in the direction of prevention is very important in order to understand the most common types of incidents, negative trends, places where they occur, and the ratio between victims and perpetrators. Consequently, it is important to note that hate crimes are not a phenomenon affecting only minorities, but rather a direct attack on democratic societies and the principles on which human rights are based.

Hate incidents do not happen randomly, they are a violent manifestation of divisions, stereotypes, and prejudices; phenomena that further penetrate and poison our societies. By targeting a person's identity, hate crimes cause even more damage and consequences than basic crimes. The immediate victim of hate crimes, as well as people in the immediate vicinity who belong to the same group, may experience great trauma and increased feelings of insecurity due to having been chosen because of certain characteristics they cannot change. The best solution for hate crimes, when they have already happened, is proper prosecution and sanctioning. Such public recognition assures the victim that their experience is fully and correctly recognized, which further instills confidence among other members of the community that hate crimes will not go unpunished.¹

The term 'hate crime' under this report is understood to be the crime against a natural person or a legal entity and associated persons thereto or a property which is committed wholly or partially due to a real or speculative (imaginary, assumptive) characteristic or association of the person and relates to the race, skin color, nationality, ethnic origin, religion or conviction, mental or bodily disability, sex, gender identity, sexual orientation and political conviction.² Therefore, anyone can be a victim of hate crime, even though members of vulnerable communities are the most frequent victims. Hate crimes are often directed against members of different ethnic communities, religious and sacred buildings, Roma people, sexual minorities, and internally displaced persons.

Accordingly, the methodology for reporting hate crimes under this report consists of learning from previous experiences and data, maintaining an interactive website for hate crime reporting, monitoring national printed and electronic media and reporting, monitoring the Ministry of Interior's daily bulletins and double-checking hate crimes, and hate incidents to the OSCE Mission to Skopje.

2.1. Learning from previous experiences and data

For a diagnostic approach to be applied to hate crime data collection and robust monitoring systems, the Helsinki Committee primarily relies on previous experiences out of which we develop best practices to utilize the results. Data collection is the first step towards combating hate crime,

¹ Šečić v. Croatia, Application No. 40116/02, 31.08.2017 p.66-70.

² Article 122(42) of the Criminal Code of North Macedonia ("Official Gazette of the Republic of Macedonia" No. 37/96, 80/99, 4/02, 43/03, 19/04, 81/05, 60/06, 73/06, 7/08, 139/08, 114/09, 51/11, 135/11, 185/11, 142/12, 166/12, 55/13, 82/13, 14/14, 27/14, 28/14, 41/14, 115/14, 132/14, 160/14, 199/14, 196/15, 226/15, 97/17 and 248/18 и "Official Gazette of the Republic of North Macedonia" No.36/23).

as reliable information and statistics are needed to develop targeted policies and customize support for victims. It is therefore essential that we build upon the years of work in the field, and thus, the reports for previous years³ were all consulted prior to the writing of this report.

2.2. Maintaining an interactive website for hate crime reporting

The web portal – www.zlostorstvaodomraza.com, available since 2013, is an interactive tool that informs citizens about hate crimes and allows users to report incidents. It contains an interactive map showing the exact or approximate location of the incidents. The home page lists the categories of hate crimes and bias motivations, provides information as to how citizens can report incidents, via e-applications, e-mail, and online forms, and displays statistical graphics. There are also tabs for FAQ, Resources, and Glossary on the web portal, under which information regarding the project, the meaning and scope of hate crimes, and publications on hate crimes are regularly published. Throughout 2022, the project team updated all of the functionalities and the design of the website. All of the materials are available in Macedonian, Albanian, and English.

2.3. Networks for monitoring and registering hate crimes against specific target groups

MHC established cooperation in this area with two national networks where the Committee is an active member – the Network for Protection against Discrimination and the National Network against Homophobia and Transphobia (NNHT). This cooperation broadened the scope of the monitoring, as well as the access to potential victims of hate crimes and incidents from specific target groups.

So far, several of the victims that received free legal aid as described in this report were approached by MHC through information gathered by the National Network against Homophobia and Transphobia, and MHC together with the Network coordinated their adequate response. MHC and the NNHT drafted and published joint reactions for the hate-motivated incidents due to the sexual orientation and gender identity of the victims.⁴

2.4. Monitoring national printed and electronic media

The Helsinki Committee in 2022 continued to monitor a number of daily newspapers with different ideological leanings and political affiliations. Monitoring of electronic media was done on a daily basis, through the two most popular internet news generators (www.time.mk and www.grid.mk), as well as by using the advanced search options under the 'News' section at www.google.com. The main objective of media monitoring is to identify potential occurrences of hate incidents and

³ <https://zlostorstvaodomraza.com/izvestaj/>

⁴ НМХТ: Итно да се пронајдат напаѓачите на Асани, институциите да не ги игнорираат делата од омраза (9 мај 2022): <https://mhc.org.mk/news/nmht-itno-da-se-pronajdat-napagachite-na-asani-instituciite-da-ne-gi-ignoriraat-delata-od-omraza/>; Бараме итно и уредно постапување врз напаѓачот на Бежим Асани! (9 август 2022): <https://www.facebook.com/MacedonianHelsinkiCommittee/posts/pfbid02fvVSBFg1XyUjXCCXTwD2W8Kd6HzpwjUcJDeodZhW3txZs6CtBkMBEENHi96TTkwI>; Националната мрежа против хомофобија и трансфобија бара итна интервенција од СВП Струмица по информацијата за нови два напади врз припадници на ЛГБТИ+ заедницата во Струмица! (10 август 2022): <https://www.facebook.com/MacedonianHelsinkiCommittee/posts/pfbid022PAmCfXGdajbL1Zb3tAWUnEvfyYcSferRKunTPTqnpvyFVvw7JuGZeIUqrTg8Rsl>.

to contact alleged victims for an interview, and offer them possible legal aid or trial monitoring in their case.

2.5. Reporting and double-checking hate crimes and hate incidents with the OSCE Mission to Skopje

Details regarding the incidents (brief description, date, time, location, source of information, victim(s) involved, perpetrator(s), status of the case, response by authorities, and impact on the victim(s) and the community) were regularly reported to the OSCE Mission to Skopje. The tracking of the cases was largely facilitated by the continual successful functioning of the web platform for the mapping of hate crimes. Apart from being able to follow hate crime incidents online after they occurred, the OSCE Mission to Skopje received interim and final reports prepared by the Helsinki Committee. These findings were shared with OSCE/ODIHR for their annual reports on hate crimes in participating states of the OSCE.

By conducting these activities, the Helsinki Committee registered 160 hate crimes/incidents for the period between 1 January to 31 December 2022, which represents a 34% increase compared to 2020, and 49% compared to 2021. 26 out of the total registered incidents had clear bias indicators, while the rest are potential incidents with unclear bias indicators and the Helsinki Committee was not able to confirm the bias motivation in those cases.

The results are presented in the summary of the main findings, while the report also includes an Annex, which elaborates on each hate crime incident published on the website www.zlostorstvaodomraza.com in 2022.

3. SUMMARY OF THE MAIN FINDINGS

Context

As in 2019⁵, 2020⁶ and 2021⁷, the European Commission's Progress report for the country in 2022⁸ again states that data collection on the reporting, investigation, and prosecution of hate crime is not yet systematic, and even though the Ministry of Interior manages a website for citizens to report hate crime, hate speech and other forms of violence, the follow-up actions are not fully transparent. The European Commission notes that hate crime cases are registered in the civil society database leading to reports. Additionally, the Commission emphasizes that efforts are needed to increase the capacity of law enforcement officers and legal professionals to prevent and prosecute all instances of violence, hate crimes, and hate speech more effectively.

The general perception is that proper and timely recognition and registration of hate crimes by police officials and judicial authorities is still unsatisfactory. The MoI reported to the OSCE/ODIHR 22 cases with bias motivation that happened in 2021.⁹ However, the Ministry's annual report for 2022 notes progress in the fight against hate speech and hate crime in general, so in 2022 a total of 54 crimes with 'elements of hate' were registered. After the measures and activities taken, 50 crimes were solved, for which 48 criminal charges were filed against 51 perpetrators.¹⁰

Hence, we hope that this report will serve as a guideline for the further action of decision makers because it precisely determines whose rights suffered the most in the past critical period and where urgent and effective intervention should be made so further damages can be prevented.

3.1. Number of incidents

In 2022, MHC registered a total of 160 hate crimes/incidents, immediately after they were reported by the media or the Ministry of Interior in their daily bulletins. 26 out of the total registered incidents had clear bias indicators,¹¹ while the rest are potential incidents with unclear bias indicators and the Helsinki Committee was not able to confirm the bias motivation in those. The potential incidents are registered due to the occurrence of bias indicators, including:

- victim/witness perception;
- comments made on the spot;

5 European Commission's Progress report for the country in 2019, 29 May 2019, p.20, 24, 30, 31.

6 European Commission's Progress report for the country in 2020, 6 October 2020, p.32.

7 European Commission's Progress report for the country in 2021, 19 October 2021, p.32.

8 European Commission's Progress report for the country in 2022, 12 October 2022, p.32-35.

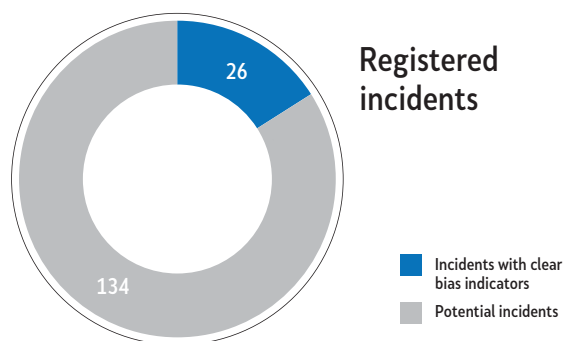
9 See more at: <http://hatecrime.osce.org/north-macedonia>.

10 Ministry of Interior's Annual Report 2022, p.45-46. Available at: https://mvr.gov.mk/Upload/Editor_Upload/Godisen%20izvestaj/%D0%93%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%88%D0%B5%D0%BD%20%D0%B8%D0%B7%D0%B2%D0%B5%D1%88%D1%82%D0%B0%D1%98_2022_%D0%9C%D0%92%D0%A0.pdf.

11 Incidents with clear bias indicators are published on the website www.zlostorstvaodomraza.com.

- the difference between the victim and the perpetrator on ethnic grounds;
- pattern/frequency of previous incidents;
- nature of the violence;
- absence of other motives; and
- location and timing.

The potential incidents are included in this report due to information received with regards to the scene of the incident (e.g., ethnically mixed neighborhoods and schools, bus routes used by members of different ethnic communities, places where hate crime has already occurred in the past, etc.), the type of incident (e.g., a larger group of juveniles attacking one or more victims without being provoked, group fights, assault on a bus or at a bus station, etc.), the time of the incident (after a previous fight as a form of revenge, after school hours, during or after a sporting event, etc.) and property damaged during the incident (e.g., places of religious rites).

Incidents occurring on grounds of ethnicity (134 incidents) are yet the most represented with 83.75% of the overall number of registered incidents in 2022. Furthermore, 7 hate crimes were targeted at migrants or refugees because of their status, 6 incidents were motivated by political affiliation and political belief; 2 incidents occurred due to religious beliefs, 2 incidents were motivated by sexual orientation, and 9 incidents occurred due to other protected characteristics.

The victims and the perpetrators are most often young people and members of different ethnicities, members of fan clubs of sports teams, or supporters of political parties. Often a single incident fulfills the criteria of two or more alleged crimes; hence, there is a higher number of crimes than incidents.

The majority of alleged criminal offenses include: Violence (116), Bodily and severe bodily harm (20), Damaging other's property (14), Robbery (5), Serious threat (2), Causing national, racial or religious hate, discord or intolerance (6), Causing public danger (2) and Threatening the safety (2). The details of the incidents, such as a short description, date, time, location, source of information, involved victim/s, perpetrator/s, the status of the case, response by the authorities, the impact on the victim/witness and the community can be found in the Annex to this report named "Hate Crime Incidents in 2022". In the same Annex, there is a field for 'bias indicators' that is incorporated in each separate incident. It includes data on the perception of the victim/witness, the comments made on the spot, the difference between the victim and the perpetrator on the grounds of ethnicity, the

pattern/frequency of previous incidents, the nature of violence, the absence of other motives, and the location and time.

In June 2022, the MHC sent its Annual Hate Crime Report for 2021 to the OSCE/ODIHR.¹² The Helsinki Committee remains the only non-governmental organization that systematically informs the OSCE/ODIHR about the hate crime situation in the country.

With only 6 registered incidents due to political affiliation and belief, it may be said that the number of incidents with political bias motivation has decreased after several years, due to the resolution of numerous long-lasting internal and external political issues, compared to the previous year when incidents were on the rise before and during the elections.¹³

The second noticeable trend relates to the number of incidents based on the Macedonian or Albanian ethnic background of the perpetrator/victim. In 2013, these incidents amounted to 84% of all incidents (98 out of 116), while in 2014 the percentage was 61% (53 out of 87). During the course of 2015, only 36% of the incidents (16 out of 44) occurred between Macedonians and Albanians, in 2016 – 49% of the incidents (34 out of 70), and in 2017 – 29 incidents (41%). In 2018, the number of registered hate crime incidents based on ethnic background increased again to 64% (79 out of 123) of all registered incidents. In 2019, 85% of all registered incidents (135 out of 159) occurred due to the ethnicity of victims/perpetrators, in 2020 – 73% (76 out of 104) and in 2021 – 36% (29 out of 80)¹⁴. These incidents are the most common and worrying topic in 2022 as well, considering that most of the victims and perpetrators involved in these incidents are juveniles. 134 or 83,75% of the overall number of registered incidents in 2022 happened due to the different ethnic background between the perpetrator and the victim.

In 2022, LGBTI+ people were largely encouraged to contact civil society organizations offering free legal aid and to ask for protection from the relevant institutions. We registered 2 incidents motivated by the sexual orientation and/or gender identity of the victim. In both cases, legal aid and support were provided to the victims, and one of those cases had a positive outcome. Namely, the court decided to sentence a perpetrator for hate crime on the grounds of sexual orientation.

3.2. Types of crimes

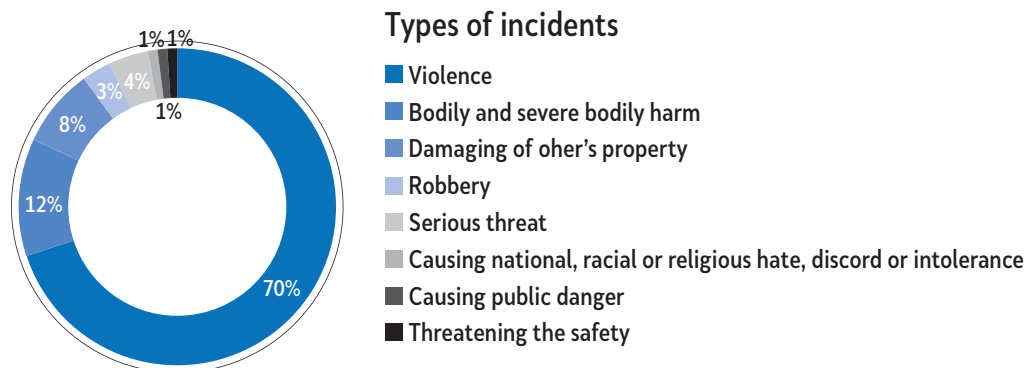
The majority of incidents were committed by young people and there are also a large number of unknown perpetrators. Victims and perpetrators are usually members of different ethnic communities, whilst the reported incidents were related to some of the criminal acts laid down in the Criminal Code. Most of the alleged crimes include: Violence (116), Bodily and severe bodily

¹² See at: <http://hatecrime.osce.org/north-macedonia>.

¹³ All incidents on the grounds of political affiliation and political belief were registered in October 2021 during the election processes. Most of the incidents occurring as a result of political affiliation or political conviction do not involve people as victims but instead legal entities appear as victims. This is due to the fact that the majority of these incidents refer to damage of property and inflicting material damage. See more at <https://mhc.org.mk/reports/godishen-izveshtaj-za-sostojbata-so-chovekovite-prava-vo-2021-godina/>.

¹⁴ During 2021, a total of 80 incidents were registered, which is 20% less compared to 2020. The reason for the reduced number of registered incidents is that in 2020 the MHC had a more restricted approach, and due to a lack of feedback from the Ministry of Interior regarding potential hate motivated incidents, we only registered those incidents for which there were clear indicators that they were hate crimes, while for those for which there were not enough indicators, it was decided not to publish them until the feedback was received from the Ministry of the Interior. See more at <https://mhc.org.mk/reports/godishen-izveshtaj-za-sostojbata-so-chovekovite-prava-vo-2021-godina/>.

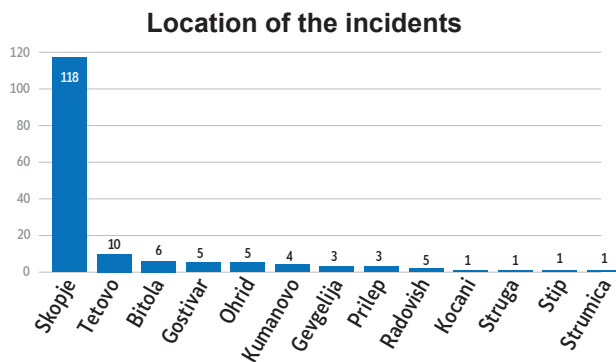
harm (20), Damaging other’s property (14), Robbery (5), Serious threat (2), Causing national, racial or religious hate, discord or intolerance (6), Causing public danger (2) and Threatening the safety (2). It often happens that one incident meets the criteria for two or more alleged crimes and that is why there might be a greater number of crimes than incidents present in the data.¹⁵

3.3. Incidents by location

The majority of incidents – 118 occurred in Skopje and its surrounding municipalities. There were 10 incidents in Tetovo, 6 in Bitola, 5 in Gostivar and Ohrid, 4 incidents in Kumanovo, 3 in Gevgelija, and Prilep, 2 in Radoviš, and 1 incident in Kočani, Struga, Štip, and Strumica. Similar to previous years, the increased number and percentage of incidents in the capital city persist.

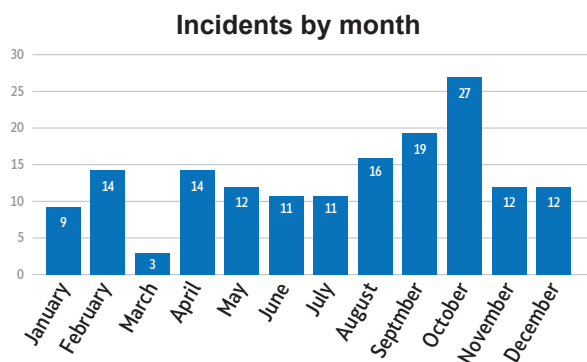
Most of the cities are located in regions in which there are significant minorities of ethnic Albanians (Skopje, Kumanovo, Kičevo, and Struga), ethnic Macedonians (Tetovo and Gostivar), ethnic Vlachs (Kruševo) or several minorities that together constitute a significant part of the population (Bitola, Ohrid, Strumica, and Kočani). Debar is one of the rare towns where Macedonians and Albanians live together that registered no hate crimes in 2022.

¹⁵ Hate crimes are determined by the Criminal Code, while incidents comprehend a broader range of cases that are inclusive of offences such as hate graffiti, nationalistic chants, and so on.

3.4. Incidents by month

The highest number of incidents occurred in October (27) and September (19). These were the months during which MHC registered increased violence between young people from ethnically mixed neighborhoods and schools, assaults on bus routes, bus stations, and buses used by members of different ethnic communities. There were 16 incidents in August, 14 in February and April, 12 in May, November and December, 11 in July and June, 9 in January, and 3 in March (the lowest).

3.5. Incidents by bias motivation

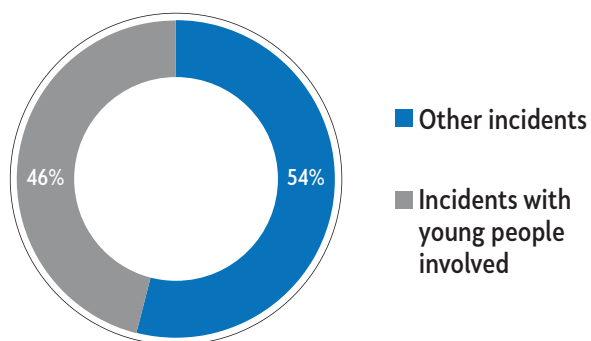
Incidents occurring on grounds of ethnicity (134 incidents) are yet the most represented with 83,75% of the overall number of registered incidents in 2022. Furthermore, 7 hate crimes were targeted at migrants or refugees because of their status, 6 incidents were motivated by political affiliation and political belief, 2 incidents occurred due to religious beliefs, 2 incidents were motivated by sexual orientation, and 9 incidents occurred due to other protected characteristics.

	Incidents due to ethnic belonging, citizenship, or language	134
	Incidents due to political affiliation or political belief	6
	Incidents due to migrant/refugee status	7
	Incidents due to religious belief	2
	Sexual orientation	2
	Other	9

3.6. Victims and perpetrators

Victims and perpetrators are usually young people and members of different ethnic backgrounds (Macedonian and Albanian), members of sports fan groups or supporters of political parties, and persons with a refugee or migrant status. MHC registers that almost half of the incidents (46%) involved minors, either as victims (73 cases) or as perpetrators (70 cases). In over 60% of the total number of cases, more than one perpetrator was involved. The precise number of perpetrators cannot be accounted for due to a lack of information by the authorities published to the general public, where several perpetrators were involved.

Involvement of minors in the incidents

4. ACTIVITIES OF THE PROJECT TEAM

The activities are designed to provide indicators of the scope, nature, and frequency of hate crimes perpetrated in the country. Through this approach, we aim to work on the prevention of hate crimes and hate speech through improved legislation, increased public awareness, and by building the capacities of criminal justice agencies and registering biased incidents.

4.1. Providing free legal aid to victims of hate crimes and monitoring trials of selected hate crime cases

In 2022, MHC provided free legal aid in four cases – three of the incidents happened due to sexual orientation and/or gender identity. The free legal aid included legal counseling and providing information about the legal mechanisms for victims' protection; communication with the competent authorities and accompanying the victims in front of the relevant institutions; drafting and submitting criminal charges to the public prosecutors' office and monitoring the court proceedings in cases of hate crimes. One of those cases concerned an attack that happened on 8 August 2022 in the center of Strumica, when an LGBTI+ activist was physically attacked while holding a public event with several volunteers for the promotion of their organization. An older male started to verbally threaten him and insult him, after which, he physically attacked him causing him bodily injuries. The volunteers left the place due to fear that they too will be assaulted. The Helsinki Committee contacted the victim and provided him with free legal aid, after which MHC requested the SIA Strumica to properly investigate and sanction the perpetrator, as well as to undertake all adequate measures considering the police treatment of the victim. Shortly after, the SIA Strumica filed criminal charges, and the indictment was initiated by the Public Prosecutor's office in Strumica. With a judgment based on confession, on 28 November 2022, the Basic Court in Strumica declared the defendant guilty of a hate crime for the violence he committed against the victim. The Court concluded that by physically attacking and imposing bodily harm on the LGBTI+ activist in the city center biased by the victim's sexual orientation, the perpetrator committed the criminal offense "Bodily Injury" according to Article 130 para (3) of the Criminal Code in relation to paragraphs (1) and (2) of the same Article. Thus, the Court properly qualified the committed criminal offense as a hate crime under the criminal law of North Macedonia, and the biased motive was taken into account in the sentencing. The perpetrator was sentenced to six months' prison sentence.

In another case, free legal aid was offered in May 2022 to a gay man who identifies as queer. He informed us that on 26 June 2021, immediately after the Skopje Pride 2021, on Miroslav Krleža Street in Skopje, he was physically attacked by three minors. He reported the incident to the nearest police station, and there is an appropriate medical report for the suffered bodily injuries. Almost a year later, on 5 May 2022, he was summoned to the Primary Public Prosecutor's Office in Skopje to give a statement as a victim of the event that occurred on 26 June 2021. A

representative from the Helsinki Committee accompanied him to the Public Prosecutor's Office, but due to the private character of the investigation, the public prosecutor did not allow the presence of the Helsinki Committee. A representative from the Helsinki Committee monitored the court proceeding on 21 June 2022 in the Basic Criminal Court of Skopje, where the victim was supposed to appear as an injured party, but the judge informed us that because the perpetrators are minors, he excludes the public from the trial. The representative of the Helsinki Committee pointed out Article 92 paragraph 3 of the Law on Justice for Children, which stipulates that the court can allow the presence in the trial of other persons involved in the protection and upbringing of children, persons for protection of children's rights at the Ombudsman, persons close to the child, representatives of organizations for the protection of children's rights, as well as scientific workers. The judge proposed postponing the hearing to July 2022, in order for the Helsinki Committee to submit a written explanation on the issue to the court. However, due to the fact that it was in the best interest of the victim that the procedure be completed on the same day, the representative of the Committee left the courtroom. Due to the fact that the victim still has no information about the crime that the perpetrators are accused of, and also due to the fact that he will be out of the country applying for asylum, the Helsinki Committee contacted a lawyer willing to work pro-bono with a special power of attorney, who will request the minutes of the hearing held on 21 June directly from the Basic Criminal Court. To date the lawyer tried to obtain the minutes on several occasions, however, the Court still has not provided the minutes for the proceedings in order to inform the party if he is granted the victim status. The lawyer will continue to follow up with the Court on this matter.

In May 2022, two perpetrators physically assaulted and harassed an LGBTI+ activist in Tetovo in front of his mother, and according to the victim, the incident happened because of his sexual orientation. In this incident the bias motive is sexual orientation, with the bias indicators being sexual orientation – the victim belonged to a different sexual orientation and pattern of previous incidents – previous incidents towards individuals from the LGBTI+ community, specifically previous assaults towards the victim on the grounds of his sexual orientation. MHC reached out to the victims offering them free legal aid and shelter protection, but it was declined.

The Helsinki Committee followed up on a hate crime in Bitola on the basis of a disability reported to our legal team in 2020. A parent of a child with autism reported to MHC that the whole family are victims of harassment and serious threats by two neighbors in the apartment building where they live. The neighbors repeatedly knocked on the family's door, shouting that they would kill them and their nine-year-old autistic child, to whom they referred to as "mentally retarded". The background of these attacks is the noise allegedly caused by the child. The family reported the case to the police station, but it all ended with a police report, after which no follow-up action was taken by the authorities for the harassment the family and the child with intellectual disability suffer, caused by the neighbors. In 2018, the police filed criminal charges for 'Endangering security' under Article 144 of the Criminal Code, which was rejected by the Public Prosecutor's Office because the specific event did not meet the elements of a crime prosecuted ex officio. The criminal offense of endangering the safety of a child, on the ground of his intellectual disability, which is motivated by the already existing intolerance and prejudice against members of this vulnerable group, can be qualified as hate crime. The Public Prosecutor's Office incorrectly rejected the criminal charges by wrongly qualifying

the crime. Having this in mind, MHC filed criminal charges against the perpetrators for the crime of endangering security, as a hate crime, that under the Criminal Code is prosecuted ex officio. The victim informed us that the Basic Court in Bitola issued a judgment imposing an alternative measure against the perpetrator - a suspended sentence of an effective prison sentence of 3 months, which will not be carried out if the defendant does not commit a new crime for a period of 1 year. The Court did not identify the crime as hate-motivated and did not take into account the biased motivation in the sentencing. Instead, the perpetrator was found guilty of the criminal act of Endangering the security of multiple persons (Article 144, para.3 of the Criminal Code).

The victim informed us that the perpetrator continued with the harassment and the threats against her child and the whole family; therefore MHC offered free legal aid in order to inform the Public Prosecutor's Office of the circumstances of the case and request that the suspended sentence be effectuated into a prison sentence, according to the judgment. MHC will continue to monitor this case.

Short description of the cases and the provided legal aid, as well as their respective publications of the incidents, are linked on the website www.zlostorstvaodomraza.com.

4.2. Maintaining an interactive website for hate crime reporting

The web portal – www.zlostorstvaodomraza.com, available since 2013, is an interactive tool that informs citizens about hate crimes and allows users to report incidents. It contains an interactive map showing the exact or approximate location of the incidents. The home page lists the categories of hate crimes and bias motivations, provides information as to the ways in which citizens can report incidents, via e-applications, e-mail, and online forms, and displays statistical graphics. There are also tabs for FAQ, Resources, and Glossary on the web portal, under which information regarding the project, the meaning and scope of hate crimes, and publications on hate crimes are regularly published. Throughout 2022, the project team updated all of the functionalities and the design of the website. All of the materials are available in Macedonian, Albanian, and English.

4.3. Media monitoring of hate incidents

The Helsinki Committee in 2022 continued to monitor a number of daily newspapers with different ideological leanings and political affiliation. Monitoring of electronic media of hate incidents (with special attention to political, sports, peer, and violence with bias motivation among young people) was done on a daily basis, through the two most popular internet news generators (www.time.mk and www.grid.mk), as well as by using the advanced search options under the 'News' section at www.google.com. The main objective of media monitoring is to identify potential occurrences of hate incidents and to contact alleged victims for an interview, and offer them possible legal aid or trial monitoring in their case.

4.4. Monthly bulletins on the hate crime situation in the country

During the reporting period, the Helsinki Committee produced 9 monthly bulletins for each month and published them on the website www.zlostorstvaodomraza.com. The data segregation by month is available on the following links:

1. April bulletin, published on 10 May 2022¹⁶
2. May bulletin, published on 10 June 2022¹⁷
3. June bulletin, published on 10 July 2022¹⁸
4. July bulletin, published on 10 August 2022¹⁹
5. August bulletin, published on 10 September 2022²⁰
6. September bulletin, published on 10 October 2022²¹
7. October bulletin, published on 10 November 2022²²
8. November bulletin, published on 10 December 2022²³
9. December bulletin, published on 31 December 2022²⁴

MHC established cooperation in this area with two national networks where the Committee is an active member – the Network for Protection against Discrimination and the National Network against Homophobia and Transphobia (NNHT). This cooperation broadened the scope of the monitoring, as well as access to potential victims of hate crimes and incidents from specific target groups.

So far, several of the victims that received free legal aid as described in this report were approached by MHC through information gathered by the National Network against Homophobia and Transphobia, and MHC together with the Network coordinated their adequate response. MHC and the NNHT drafted and published joint reactions for the hate-motivated incidents due to the sexual orientation and gender identity of the victims.²⁵

16 <https://zlostorstvaodomraza.com/wp-content/uploads/2022/11/Месечник-април-2022.pdf>

17 <https://zlostorstvaodomraza.com/wp-content/uploads/2022/12/Месечник-мај-2022.pdf>

18 <https://zlostorstvaodomraza.com/wp-content/uploads/2022/12/Месечник-јуни-2022.pdf>

19 <https://zlostorstvaodomraza.com/wp-content/uploads/2022/12/Месечник-јули-2022.pdf>

20 <https://zlostorstvaodomraza.com/wp-content/uploads/2022/12/Месечник-август-2022.pdf>

21 <https://zlostorstvaodomraza.com/wp-content/uploads/2022/12/Месечник-септември-2022.pdf>

22 <https://zlostorstvaodomraza.com/wp-content/uploads/2022/12/Месечник-октомври-2022.pdf>

23 <https://zlostorstvaodomraza.com/wp-content/uploads/2022/12/Месечник-ноември-2022.pdf>

24 <https://zlostorstvaodomraza.com/wp-content/uploads/2023/01/Месечник-декември-2022.pdf>

25 NNAHT: Asani's attackers to be urgently found, institutions should not ignore hate crimes (9 May 2022): <https://mhc.org.mk/news/nmht-itno-da-se-pronajdat-napagachite-na-asani-instituciite-da-ne-gi-ignoriraat-delata-od-omraza/>; We request urgent and proper action for the attacker of Bekim Asani! (9 August 2022): <https://www.facebook.com/MacedonianHelsinkiCommittee/posts/pfbid02fvVSBFg1XyUiXCCXTwD2W8Kd6HzpwjUcJDeodZhW3txZs6CtBkMBEEHHI96TTkwl/>; The National Network against Homophobia and Transphobia requests urgent intervention from SIA Strumica upon the information for two new attacks against members of the LGBTI+ community in Strumica! (10 August 2022): <https://www.facebook.com/MacedonianHelsinkiCommittee/posts/pfbid022PAmCFXGdajbL1Zb3tAWUnEvfyYcSferRKunTPTqnpvyFVw7JuGZeIUqrTqg8Rsl>.

4.5. Final report on hate crimes issues in 2022

The annual report will be prepared, translated, and published on the website www.zlostorstvaodomraza.com in June 2023. The report will be distributed via e-mail to relevant actors and institutions, such as the MoI and the public prosecutors' offices.

4.5.1. Final report and infographic with summarized data on the situation with hate crimes

The data covering the situation on hate crimes (the registered cases, provided free legal aid, monitored court proceedings, etc.) for the implementing period and recommendations on what has to be improved will be summarized in an infographic.

4.5.2. Contributing to the ODIHR Annual Report on hate crimes and incidents in the OSCE Region for 2022

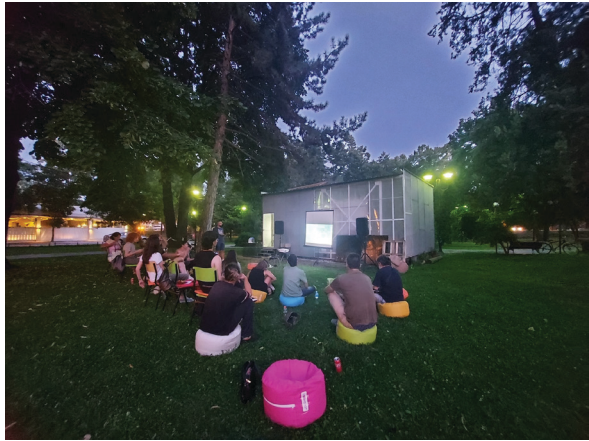
In June 2022, the MHC sent its Annual Hate Crime Report for 2021 to the OSCE/ODIHR. The Helsinki Committee remains the only non-governmental organization that systematically informs the OSCE/ODIHR about the hate crime situation in the country. MHC continuously reports on registered incidents and hate crimes and in May 2023 sent its contribution to the ODIHR Annual Report on hate crimes and incidents in the OSCE Region for 2022.

4.6. Marking the Day of Victims of Hate Crimes (22 July)

On 21 and 22 July, MHC organized a series of events under the motto “United in Diversities” in the Mobile Gallery located in the Francophonie Park in Skopje. The location was chosen in order to link the previous “Turlitava” events and this one, marking the European Day for Victims of Hate Crimes by tackling it from a cultural perspective.

The event included several activities. On 21 July, MHC screened the movie “22 July”, which demonstrates the experience of victims of hate crime marked the European Day for Victims of Hate Crime. On 22 July, there was a performance by a young actress showing what hate crimes are and how they can be spotted. Since the event was widely promoted on social media, especially on MHC's Facebook page, the audience numbered around 50 people altogether. Both events ended with debates and discussions, as well as sharing experiences and hope that will bring all of us closer to a society where everyone belongs. On 22 July, MHC prepared and published a statement for the public and the media for marking the European Day for Victims of Hate Crimes.

The series of events contributed to increasing awareness and understanding of diversities and their relation to hate crimes among the general public, and at the same time, provided space for free expression of artistic skills on a very sensitive, but most important topic.

5. CONCLUSIONS

North Macedonia still lags behind in the fight against hate crimes, particularly regarding the prevention and collection of data on hate crimes. Hate crimes are usually not reported, and even when they end up as formal complaints, they are not properly investigated by the authorities because they are not trained to identify and respond to hate crimes. All of this affects youth the most, especially the ones that belong to the LGBTI+ community, who are left on their own with no systemic protection of their identity characteristics.

This report has shown that hate crimes usually take place in public and that a large number of incidents occurred in buses, near bus stations, around schools, and close to train stations. Many hate crimes are committed out of revenge or as a consequence of a previous incident between ethnic Macedonian and ethnic Albanian youth. Having in mind that very little effort has been made on preventive measures, human rights education, and raising public awareness, it is expected that these negative trends will continue to emerge as the institutions ignore the issue. The conclusions of this report can be summarized in the following points:

- The number of registered potential hate crimes and hate-motivated incidents in 2022 increased by 34% compared to 2020, and 49% compared to 2021;
- Incidents occurring on grounds of ethnicity are the most represented with 83,75 % of the overall number of registered incidents;
- Young people are still the most involved in hate-motivated incidents, both as perpetrators and victims, representing 46% of the overall number of registered incidents;
- Besides the fact that some steps towards increasing the protection of the rights of the LGBTI+ community have been taken, they are still at more risk of hate-motivated harm, particularly during and after the annual Pride parade. However, a shift in society is noticeable, considering that LGBTI+ people are largely encouraged to contact civil society organizations that offer free legal aid and to ask for protection from the relevant institutions. The court decision to sentence a perpetrator for a hate crime on the grounds of sexual orientation is a significant starting point for change;
- Bias-motivated crimes are still not properly registered or investigated by the police and prosecutor's offices;
- The competent authorities do not have an adequate database on the registered and investigated bias-motivated crimes. Although, the Ministry of Interior compiles and publishes some statistical data in its annual reports, it seems that no clear distinction is made between hate speech and hate crime. In addition, there is lack of information regarding the actions taken after submitting the criminal charges by the Ministry of the Interior to the Public Prosecutor's Office.
- Very few efforts have been made to introduce preventive measures, including education about human rights and raising public awareness, especially among high school students and young people, bearing in mind that the majority of victims and a significant number of perpetrators are juveniles or young adult people;

- Instead of being communicated by the police to the prosecution and later to the courts, the bias motive, as a key element in hate crime cases, is often "lost" throughout the process;
- Given the fact that the problem of hate crime is not treated as a distinct issue, the state lacks comprehensive protection and support services for victims. However, a significant improvement was made with the adoption of the new Law on the Payment of Monetary Compensation to Victims of Violent Crimes, in November 2022.

6. RECOMMENDATIONS

Public engagement strengthens confidence in the institutions. Prosecutors do not have to wait for a notable and highly-publicized hate crime case to start building contacts with the community. Regular communication and consultation with community groups can yield positive results by improving the willingness of victims and witnesses to cooperate with law enforcement and increase their understanding of what is happening in the community. These contacts can also ensure that in the face of growing intercommunity tensions, the police can better calm the situation and know when to increase police presence to address community concerns. The recommendations that we have in this regard are the following:

- Ensure prompt and effective investigation and prosecution of hate crimes by ensuring that bias motives are taken into consideration throughout criminal proceedings;
- Take appropriate measures to facilitate the reporting of hate crimes by victims, including measures to build trust in the police and other state institutions;
- Collect and publish comprehensive and comparable data on hate crimes, as far as possible including the number of such incidents reported by the public and registered by law enforcement authorities; the number of convictions; the bias motives behind these crimes; and the sentences handed down;
- Establish and maintain cooperation between public authorities and civil society organizations on various aspects of hate crime work, such as training, victim support, and increasing reporting;
- This cooperation should be based on exchanging data and information; working together to uncover the dark figure of hate crime; cooperating on the development of instructions, guidance, or training on recording hate crime, including exchanging expertise to develop, refine and revise bias indicators;
- Ensure that victims of hate crime are supported and protected;
- Improve communication and coordination across public authorities and institutions on hate crime issues;
- Carry out national crime surveys that include measures on hate crime as a key source of information about the prevalence of hate crime in the country;
- Promote training for relevant practitioners coming into contact with victims of hate crime, thereby enabling them to efficiently assist these victims; and
- Enhance preventative measures, *inter alia* by reflecting remembrance in human rights education, history curricula, and relevant training, taking steps to educate the public especially minors and young people on the values of cultural diversity and inclusion, and aiming for all sectors of society to have a role in combating such intolerance.

ANNEX – REGISTERED HATE CRIME INCIDENTS IN 2022

1. Elections process interrupted in Dolno Srpci

Incidents due to political affiliation or political belief

What happened: The chairman of the Commission for elections in the local community in the village of Dolno Srpci reported to SIA-Bitola that on 22.04.2022 at 11:00 p.m., in a building where the election process for councilors in the local community took place, a group of over 50 people stopped the election process, and at the same time they threatened and insulted him and the other members of the election commission. The public prosecutor was informed about the event.

Brief description of the incident with bias indicators: In this incident, the bias motive is political affiliation, with the bias indicators being:

The pattern of previous incidents – often during times of elections incidents of similar nature were registered.

Impact on the victims and the community: These types of incidents call into question the general safety and the political situation in the country.

Number of victims - 5

Number of perpetrators - 15

Status of the case - no information

Type of incident - physical attack (assault)

Incident location - public location

2. Refugees assaulted and robbed in the village of Vaksince, Kumanovo

Incidents due to a refugee or migrant status

What happened: On 08.05.2022 in the village of Vaksince, Kumanovo, it was reported that S.M. (21) from the Republic of Syria, who holds a refugee status, and the group he was transiting with were assaulted by four persons and robbed of their money and cellphones, while trying to cross the state border to the Republic of Serbia, together with the group he was traveling. The incident was reported in SIA Kumanovo, the police officers reported that they took measures to solve the case, and with direction from a public prosecutor, S.M. was transported to the transit center in the village of Sopot in Kumanovo.

Brief description of the incident with bias indicators: In this incident, the bias motive is the refugee or migrant status, with the bias indicators being:

Refugee or migrant status – the victims are with a refugee status

Location – the incident took place on the migrant and refugee route transiting through the country

Impact on the victims and the community: These types of incidents call into question the general safety in the country and the cohabitation among the different ethnic groups in society, particularly the safety of refugees and migrants transiting the territory of RNM.

Number of victims - 1

Number of perpetrators - 4

Status of the case - no information

Type of incident - physical attack (assault), violence

Have there been similar incidents/crimes in the same location? Yes

3. 24-year-old migrant from Afghanistan found with deadly wounds near Gevgelija

Incidents due to a refugee or migrant status

Incidents due to ethnic belonging

What happened: On 15.05.2022 at 10:15 P.M., at PS Gevgelija, it was reported that near the railway bridge in Gevgelija a deceased male individual was found with a stab wound from a sharp object on the body. Upon inspection, personal identification documents were found on the individual which determined that the person was a 24-year-old migrant from Afghanistan. The inspection of the place was carried out by the Public Prosecutor from the Basic Public Prosecutor's Office Gevgelija and a team of the DIA Gevgelija.

Brief description of the incident with bias indicators: In this incident, the bias motive is the migrant status, with the bias indicators being:

Refugee or migrant status – the victim is a male with a migrant status

Ethnicity – the perpetrators and victims belonged to a different ethnicity

Location – the incident took place on the migrant route transiting through the country

Impact on the victims and the community: These types of incidents call into question the general safety in the country and the cohabitation among the different ethnic groups in society, particularly the safety of refugees and migrants transiting the territory of RNM.

Number of victims - 1

Number of perpetrators - /

Status of the case - no information

Type of incident - bodily injury, physical attack (assault), violence

Have there been similar incidents/crimes in the same location? Yes

4. Confrontation between minors after a public meeting organized by a political party

Incidents due to political affiliation or political belief

Incidents due to ethnical belonging, citizenship, or language

What happened: On 03.06.2022 at the PS Bit Pazar three minors (two from Aračinovo, aged 15 and 16, and one from Skopje aged 17) were detained because they disrupted the public order in

a physical assault between two groups using sharp objects. The incident took place in the square “Skenderbeg” in Skopje during a public meeting organized by a political party. Due to bodily injuries from a sharp object, three individuals were taken to the hospital – a 15-year-old boy from Aračinovo, G.S. (20) from Tanuševci, and A.N. (20) from Brest. Two knives were taken from the detained minors.

Brief description of the incident with bias indicators: In this incident, the bias motive is the assumed ethnic origin and the assumed political affiliation, considering the assault took place after a public meeting organized by a political party, with the bias indicators being:

Political affiliation – the individuals involved have different political beliefs

Ethnicity – the individuals involved belonged to different ethnicities.

Impact on the victims and the community: These types of incidents call into question the general safety in the country and the cohabitation among the different ethnic and linguistic groups in society. Additionally, these types of incidents impact political polarization which in turn contributes to increasing the number of hate crimes due to different political affiliation.

Number of victims - 3

Number of perpetrators - 3

Status of the case - perpetrators identified

Type of incident - bodily injury, physical attack (assault), violence

Have there been similar incidents/crimes in the same location? Yes

5. The entrance of the association Ivan Mihailov in Bitola was set on fire

Causing national, racial, or religious hate, discord, or intolerance

What happened: On June 4, 2022, the club of the cultural center "Ivan Mihailov" in Bitola was set on fire and the front door was set on fire. According to information in the media, no damage was caused in the interior. The Government, the Ministry of Foreign Affairs and the President of North Macedonia have condemned the act as a provocation that sets back friendly relations with the Republic of Bulgaria.

Brief description of the incident with bias indicators: In this incident the supposed bias motive is the ethnic background, with the bias indicators being:

Time of the incident: The same day (04.06.2022) was scheduled a meeting of the Macedonian and Bulgarian ministers for foreign affairs

Location: the club of the cultural center "Ivan Mihailov" in Bitola

Impact on the victims and the community: These types of incidents call into question the general safety in the country and the cohabitation among different religious and linguistic groups in the society, as well as, between domestic and foreign citizens.

Number of victims - /

Number of perpetrators – 1

Status of the case – court decision

Type of incident – destruction of property, causing public danger

6. Deceased individual with migrant or refugee status at the border crossing point Bogorodica

Incidents due to a refugee or migrant status

What happened: On 09.06.2022 an individual with no signs of life was found in the interspace of the roadway at the Bogorodica Border Crossing. A doctor from the Emergency Medical Service confirmed the death of the victim, and the public prosecutor and a team from PS Gevgelija conducted an inspection of the place. By an order of the public prosecutor, the body of the deceased was handed over for an autopsy.

Brief description of the incident with bias indicators: In this incident, the bias motive is the migrant or refugee status assuming that the death was a result of an injury caused by another person, with the bias indicators being:

Migrant or refugee status – the victim is a male with migrant or refugee status

Location – the incident took place on the migrant and refugee route transiting through the country.

Impact on the victims and the community: These types of incidents call into question the general safety in the country and the cohabitation among the different ethnic groups in society, particularly the safety of refugees and migrants transiting the territory of RNM.

Number of victims - 1

Number of perpetrators - /

Status of the case - no information

Type of incident - bodily injury

Have there been similar incidents/crimes in the same location? Yes

7. Physical assault on the grounds of different citizenship

Incidents due to religious affiliation or religious belief

Causing national, racial, or religious hate, discord, or intolerance

What happened: The minor son of J.H.G.H.A.T. (43) from Qatar, who was training football on a playground in Skopje, was pushed by the coach M.K. on 29.06.2022. A complaint was filed against the coach in accordance with the Law on Misdemeanors. After the football training, at the playground exit, the president of the club reported that he was physically attacked by J.H.G.H.A.T. from Qatar. An investigation was carried out by the Violent Crime Unit at the SIA Skopje, and the Public Prosecutor was also notified.

Brief description of the incident with bias indicators: In this incident, the assumed bias motive is the different citizenship since the involved parties in the assault spoke different languages, with the bias indicators being:

Citizenship – the involved in the assault have different citizenships

Language – the involved in the assault spoke different languages

Religious affiliation or religious belief – the involved have different religious affiliation and/or religious belief

Impact on the victims and the community: These types of incidents call into question the general safety in the country and the cohabitation among different religious and linguistic groups in the society, as well as, between domestic and foreign citizens.

Number of victims - 2

Number of perpetrators - 2

Status of the case - /

Type of incident - physical attack (assault)

8. The flag of the Russian Federation in the Russian Consulate in Bitola was taken down

Causing national, racial, or religious hate, discord, or intolerance

What happened: On 14.06.2022 at 4:50 P.M. SIA Bitola received a report from an employee in the Russian Consulate in Bitola that the Russian flag that was raised on the Consulate's building on Marshal Tito Street in Bitola was taken down.

Brief description of the incident with bias indicators: In this incident, the bias motive is the nationality considering that the flag was taken down by an unknown individual in time of the conflict between Russia and Ukraine, with the bias indicators being:

Time of the incident – the incident happened during the time of the conflict between Russia and Ukraine

Nationality – taking down the flag of another country

Targeted location – the incident took place in the Russian Consulate in Bitola

Impact on the victims and the community: These types of incidents call into question the general safety in the country and the cohabitation among different nationalities, ethnic and linguistic groups in the society.

Address - Marshal Tito Street in Bitola – the Russian Consulate in Bitola

Location name - Russian Consulate in Bitola

Number of victims - /

Number of perpetrators - /

Status of the case - no information

Type of incident - destruction of property

9. An activist was physically assaulted because of his sexual orientation

Incidents due to sexual orientation or gender identity

What happened: In May 2022 in Tetovo, several people physically assaulted and harassed an LGBTI+ activist in front of his mother, and according to the victim, the incident happened because of his sexual orientation.

Brief description of the event with bias indicators: In this incident, the bias motive is sexual orientation, with the bias indicators being:

Sexual orientation – the victim belonged to a different sexual orientation

The pattern of previous incidents – previous incidents towards individuals from the LGBTI+ community, specifically previous assaults towards the victim on the grounds of his sexual orientation.

Impact on the victims and the community: These types of incidents call into question the general safety in the country, cohesion among different groups in the society, and especially the safety and security of the LGBTI+ community.

Number of victims - 2

Number of perpetrators - /

Type of incident - physical attack (assault)

Interlink with another incident - <https://zlostorstvaodomraza.com/нападнат-лгбт-активист-после-парадат/>

Status of the case - no information

Type of incident - physical assault (attack)

10. Hate crime on the basis of sexual orientation and gender identity

Incidents due to sexual orientation or gender identity

What happened: In May 2022, a gay man who identifies as queer requested free legal aid from the Helsinki Committee for Human Rights. He informed us that on 26.06.2021, immediately after the Skopje Pride 2021, on Miroslav Krleža Street in Skopje, he was physically attacked by three minors. He immediately reported the incident to the nearest police station, and there is an appropriate medical report for the suffered bodily injuries.

Almost a year later, on 05.05.2022, he was summoned to the Primary Public Prosecutor's Office in Skopje to give a statement as a victim of the event that occurred on 26.06.2021. A representative from the Helsinki Committee accompanied him to the Public Prosecutor's Office, but due to the private character of the investigation, the public prosecutor did not allow the presence of the Helsinki Committee.

A representative from the Helsinki Committee monitored the court proceeding on 21.06.2022 in the Basic Criminal Court of Skopje, where the victim was supposed to appear as an injured party, but the judge informed us that due to the perpetrators being minors, the public is excluded from the trial. The representative of the MHC pointed out Article 92 paragraph 3 of the Law on Justice for Children, which stipulates that the court can allow the presence in the trial of other persons involved in the protection and upbringing of children, persons for protection of children's rights at the Ombudsman, persons close to the child, representatives of organizations for the protection of children's rights, as well as scientific workers. The judge proposed postponing the hearing to July 2022, in order for the Helsinki Committee to submit a written explanation on the issue to the court. However, due to the fact that it was in the best interest of the victim that the procedure be completed on the same day, the representative of the MHC left the courtroom.

Due to the fact that the victim still has no information about the crime that the perpetrators are accused of, and also due to the fact that he will be out of the country, the Helsinki Committee hired

a lawyer with a special power of attorney, who will request the minutes of the hearing held on 21 June directly from the Basic Criminal Court.

Brief description of the event with bias indicators: In this incident, the bias motive is the sexual orientation and the gender identity of the victim, with the bias indicators being:

Sexual orientation and gender identity – the victim belonged to a different sexual orientation and gender identity

Time of the incident – immediately after Skopje Pride.

Impact on the victims and the community: These types of incidents call into question the general safety in the country, cohesion among different groups in the society, and especially the safety and security of the LGBTI+ community. Additionally, the lengthy investigative procedures in the public prosecutor's offices for the prosecution of such acts and the failure to properly qualify them as hate crimes discourage victims from reporting these acts and reduce the victims' legal certainty.

Number of victims - 1

Number of perpetrators - 3

Status of the case - Trial

Type of incident - bodily injury, violence

Were there drawings, signs, symbols, or graffiti left at the scene? Yes. According to the victim, the minors that attacked him wore t-shirts with nationalist symbols – the ethnic Macedonian flag with the star of Vergina.

11. Physical attack against LGBTI+ activist in the center of Strumica

Incidents due to sexual orientation or gender identity

What happened: On 08.08.2022, in the center of Strumica, an LGBTI+ activist was physically attacked while holding a public event with several volunteers for the promotion of their organization. An older male started to verbally threaten and insult him, after which, he physically attacked him causing him bodily injuries. The volunteers left the place due to fear that they too will be assaulted. Additionally, the victim notified the Helsinki Committee that the police did not act immediately upon the report, even though they were timely informed and the victim requested their action. Later, at the police station, he was a victim of discrimination by the police officers.

The Helsinki Committee contacted the victim and provided him with free legal aid, after which MHC requested the SIA Strumica to properly investigate and sanction the perpetrator, as well as to undertake all adequate measures considering the police treatment of the victim. Shortly after, the SIA Strumica filed criminal charges, and the indictment was initiated by the Public Prosecutor's office in Strumica. With a judgment based on confession, on 28 November 2022, the Basic Court in Strumica declared the defendant guilty of hate crime for the violence he committed against the victim earlier this year in Strumica. The Court concluded that by physically attacking and imposing bodily harm on the LGBTI+ activist in the city center biased by the victim's sexual orientation, the perpetrator committed the criminal offense "Bodily Injury" according to Article 130 para (3) of the Criminal Code in relation to the paragraphs (2) and (1) of the same Article. Thus, the Court properly qualified the committed criminal offense as a hate crime under Macedonian criminal law, and the

biased motive was taken into account in the sentencing. The perpetrator was sentenced to six months' prison sentence.

Brief description of the event with bias indicators: In this incident, the bias motive is the sexual orientation of the victim, with the bias indicators being:

Sexual orientation – the victim belonged to a different sexual orientation

The pattern of previous incidents – previous incidents towards individuals from the LGBTI+ community, specifically previous assaults towards the victim on the grounds of his sexual orientation.

Impact on the victims and the community: These types of incidents call into question the general safety in the country, cohesion among different groups in the society, and especially the safety and security of the LGBTI+ community. The discrimination and victimization suffered by the victims of the LGBTI+ community from the police officers discourages victims from reporting these acts.

Number of victims - 1

Number of perpetrators - 1

Status of the case - no information

Type of incident - bodily injury, physical attack (assault)

12. Two LGBTI+ individuals were physically and verbally assaulted because of their sexual orientation

Incidents due to sexual orientation or gender identity

What happened: On 09.08.2022, in Strumica, one person physically and verbally assaulted two LGBTI+ individuals in front of their local office. After the information of two more attacks on the LGBTI+ community in Strumica, an immediate response was requested by SIA Strumica.

Brief description of the event with bias indicators: In this incident, the bias motive is the sexual orientation of the victims, with the bias indicators being:

Sexual orientation – the victims belonged to a different sexual orientation

The pattern of previous incidents – previous incidents towards individuals from the LGBTI+ community, specifically previous assaults towards the victim on the grounds of his sexual orientation

Impact on the victims and the community: These types of incidents call into question the general safety in the country, cohesion among different groups in the society, and especially the safety and security of the LGBTI+ community.

Number of victims - 2

Number of perpetrators - 1

Interlink with another incident - <https://zlostorstvaodomraza.com/incident-mk/физички-нападнат-лгбти-активист-во-ст/>

Status of the case - no information

Type of incident - physical attack (assault), violence

13. Football fans of FC Shkupi assaulted Swedish citizens

Incident at a sport match

What happened: A group of fans of FC Shkupi physically assaulted eight Swedish citizens that came to Skopje for the football match between FC Shkendija and FC AIK on 11 August. Police officers from the Intervention Police Unit intervened and undertook measures for solving the case.

Brief description of the incident with bias indicators: In this incident that happened right before a football match, the bias motive is the different ethnic background, citizenship, or language, with the bias indicators being:

The pattern of previous incidents – assaults between football fans

Time – the incident happened before the football match between FC Shkendija and FC AIK

Impact on the victims and the community: These types of incidents call into question the general safety in the country and the cohabitation among the different groups in the society, as well as the safety of the people who attend sports matches or are found in the near vicinity.

Number of victims – 8

Number of perpetrators – /

Type of incident - physical attack (assault), violence

14. Damage to a church cross in the village Presil

Incidents due to religious affiliation or religious belief

Causing national, racial, or religious hate, discord, or intolerance

What happened: On the night of 15.08.2022, a cross in the church “St. Gjorgjija” in the village of Presil was damaged. The damage was reported immediately in SIA Bitola, and police officers carried out an investigation and took measures to solve the case.

Brief description of the incident with bias indicators: In this incident, the bias motive is religion and religious affiliation, with the bias indicators being:

Target location – Religious object

The pattern of previous incidents

Impact on the victims and the community: These types of incidents call into question the general safety in the country

Name of the location – Church “St.Gjorgjija” in the village of Presil, Bitola

Number of victims – /

Number of perpetrators – 1

Type of incident – damaging of property, destruction of symbols

Location – religious site

15. Hate-motivated incident near the Railway Station

Incidents due to ethnical belonging, citizenship, or language

What happened: On 18.08.2022, it was reported that L.G.(20) from Kosovo was brought to the hospital Acibadem Sistina with bodily injuries. The injuries were a result of a physical assault by several persons that used harsh objects, and the attack happened near the Railway Station.

Brief description of the incident with bias indicators: In this incident, the bias motive is ethnic background, with the bias indicators being:

The supposed difference in the ethnic background – the victim is a citizen of Kosovo

Impact on the victims and the community: These types of incidents call into question the general safety in the country and the cohabitation among the different ethnic groups in the society.

Name of the location – Railway station

Number of victims – 1

Number of perpetrators – /

Status of the case – no information

Type of incident – bodily injury, physical assault

16. Endangering the safety of an LGBTI+ activist

Incidents due to sexual orientation and/or gender identity

What happened: In September, we were contacted by an activist from the LGBTI+ community who stated that he feared for his safety and security and was seeking protection after being physically attacked during a protest in August because of his sexual orientation. The attack was adequately reported, and on 21 September, he was called to confront and identify the perpetrator in the presence of several investigators and a prosecutor. After identifying the perpetrator, the activist stated that he is very upset and fears for his safety and security because of the information he has about the attacker. He informed us that the perpetrator is a person who publicly promotes anti-LGBTI+ and anti-feminist views and is a follower of religious extremist groups. The activist fears that his identifying of the perpetrator entails great danger for him.

Hence, the Helsinki Committee for Human Rights requested protection by the police for the activist who has been the target of several attacks because he is part of the LGBTI+ community, and at the same time, because the attacker is a person who is publicly against the LGBTI+ community.

Impact on the victims and the community: In this incident, the bias motive is sexual orientation, with the bias indicators being:

Sexual orientation – the victim belonged to a different sexual orientation

The pattern of previous incidents – previous incidents towards individuals from the LGBTI+ community, specifically previous assaults towards the victim on the grounds of his sexual orientation.

Impact on the victims and the community: These types of incidents call into question the general safety in the country, cohesion among different groups in the society, and especially the safety and security of the LGBTI+ community.

Number of victims - 1

Number of perpetrators - 1

Status of the case - identified perpetrators

Type of incident - serious threat

17. Physical assault on a minor on a bus in v.Singelić

Incidents due to ethnical belonging, citizenship, or language

What happened: On 15.09.2022, a 49-year-old parent reported that two men physically assaulted his underage son on a bus at a bus stop in Singelić. Measures are being taken for solving the case.

Brief description of the incident with bias indicators: In this incident, the bias motive is the supposed different ethnic origin, with the bias indicators being:

Ethnicity – the perpetrators and the victim belonged to different ethnic communities

Impact on the victims and the community: These types of incidents call into question the general safety in the country and the cohabitation among the different ethnic and linguistic groups in society.

Address - Alija Avdović st., Skopje

Name of the location - Bus stop in v. Singelić

Number of victims - 1

Number of perpetrators - 2

Status of the case - no information

Type of incident - physical assault

18. Incidents between fans of FC Gostivar and FC Voska Sport Ohrid

Incident at a sport match

What happened: On 17.09.2022, in the village of Golema Rečica in Tetovo, during the football match in the Second Macedonian League between the home team FC Gostivar from Gostivar and the guest team FC Voska Sport from Ohrid, there had been public disorder on two occasions, with improper and aggressive behavior by fans of both teams. According to the sports director of the guest team, he was physically assaulted by a fan from the opposite team.

Brief description of the incident with bias indicators: In this incident, the bias motive is the ethnic origin, with the bias indicators being:

Ethnicity – the perpetrator and the victim belonged to different ethnic communities

Location – the event took place at a location where similar incidents have happened before

Impact on the victims and the community: These types of incidents call into question the general safety in the country and the cohabitation among the different ethnic groups in society.

Name of the location - v. Golema Rečica, Tetovo

Number of victims - 1

Number of perpetrators - 1
Status of the case – no information
Type of incident – physical assault

19. A minor was attacked in a bus with a sharp object

Incidents due to ethnical belonging, citizenship, or language

What happened: On 28.09.2022, a 17-year-old boy from v. Aračinovo reported that he had been physically assaulted by another underage boy on a bus in Singelić, who tried to attack him with a sharp object.

Brief description of the incident with bias indicators: In this incident, the bias motive is the ethnic origin, with the bias indicators being:

Ethnicity – the perpetrators and the victim belonged to different ethnic communities

The pattern of previous incidents – previous assaults between minors on a bus

Impact on the victims and the community: These types of incidents call into question the general safety in the country and the cohabitation among the different ethnic and linguistic groups in society.

Number of victims - 1
Number of perpetrators - 1
Status of the case - under investigation
Type of incident - physical assault

20. A citizen of Croatia was attacked with a sharp object

Incidents due to ethnical belonging, citizenship, or language

What happened: The external office for criminal affairs in Gostivar filed a criminal charge against A.S. (17) from the village of Čegrane, due to the reasonable suspicion for committing the crime of "threatening with a dangerous weapon during a fight". On 4 October, he was involved in a fight with S.R. (18) from the Republic of Croatia, residing in the village of Dobridol, in the yard of a secondary school. During the fight, A.S. tried to injure S.R. with a sharp object, but he was prevented from his intention.

Brief description of the incident with bias indicators: In this incident, the bias motive is the different ethnic origin and the fact that the involved spoke different languages, with the bias indicators being:

Ethnicity - the perpetrator and the victim belonged to different ethnic communities

Citizenship – the involved in the assault have different citizenship

Language – the involved in the assault spoke different languages

Impact on victims and the community: These types of incidents call into question the general safety in the country and the cohabitation among different ethnic and linguistic groups in the society, as well as, between domestic and foreign citizens.

Number of victims - 1

Number of perpetrators - 1

Status of the case – perpetrators identified

Type of incident - physical assault

21. Greek football fans attacked two people

Incident at a sport match

What happened: On 15 October, police officers arrested T.V. (30), K.S.K. (33), K.S.K. (33), M.E. (22), and T.R. (25) from Greece. The Greek citizens as part of a football fan group attacked N.K. (41) and A.V. (42) from Skopje, on "Macedonia" St. After taking appropriate measures, it was determined that some of the people from the fan group took items from a sales facility on the street. The attackers were detained at the police station and in coordination with the public prosecutor, an appropriate complaint will be filed against them.

Brief description of the incident with bias indicators: In this incident, the bias motive is the different citizenship since the involved in the assault spoke different languages, with the bias indicators being:

Citizenship – the involved in the assault have different citizenship

Language – the involved in the assault spoke different languages

Impact on the victims and the community: These types of incidents call into question the general safety in the country and the cohabitation among domestic and foreign citizens.

Address - "Macedonia" St., Skopje

Number of victims - 2

Number of perpetrators - 4

Status of the case –no information

Type of incident - physical assault

22. A minor was assaulted on a bus

Incidents due to ethnical belonging, citizenship, or language

What happened: On 28.10.2022, at the police station in Gazi Baba a parent reported that her underage son was physically assaulted by another minor on a bus at a bus stop in Gazi Baba.

Brief description of the incident with bias indicators: In this incident, the bias motive is the supposed ethnic origin, with the bias indicators being:

Ethnicity – the perpetrator and the victim belonged to different ethnic communities

Impact on the victims and the community: These types of incidents call into question the general safety in the country and the cohabitation among the different ethnic and linguistic groups in society.

Number of victims - 1

Number of perpetrators - 1

Status of the case – no information

Type of incident - physical assault

23. A minor was physically assaulted on the bus no.65 in Singelić

Incidents due to ethnical belonging, citizenship, or language

What happened: On 04.11.2022, a parent reported that his underage son was physically assaulted by another person on bus no.65 in v. Singelić. Measures are being taken for solving the case.

Brief description of the incident with bias indicators: In this incident, the bias motive is the supposed ethnic origin, with the bias indicators being:

Ethnicity – the perpetrator and the victim belonged to different ethnic communities

The pattern of previous incidents – previous assaults between minors on a bus

Impact on the victims and the community: These types of incidents call into question the general safety in the country and the cohabitation among the different ethnic and linguistic groups in society.

Number of victims - 1

Number of perpetrators - 1

Status of the case – no information

Type of incident – physical assault

24. Four minors were attacked at a bus stop in Čair

Incidents due to ethnical belonging, citizenship, or language

What happened: On 13.11.2022, police officers from the Intervention Police Unit at SIA Skopje arrested L.B. (18), B.M. (19), V.H. (19), and two other minors, because they physically assaulted four other minors in the bus no.57 at a bus stop in Čair.

Brief description of the incident with bias indicators: In this incident, the bias motive is the supposed ethnic origin, with the bias indicators being:

Ethnicity – the perpetrators and the victims belonged to different ethnic communities

Impact on the victims and the community: These types of incidents call into question the general safety in the country and the cohabitation among the different ethnic and linguistic groups in society.

Number of victims - 4

Number of perpetrators - 5

Status of the case – no information

Type of incident - physical assault, violence

25. Damaged window of a Bulgarian association in Ohrid

Causing national, racial, or religious hate, discord, or intolerance

What happened: On 21.11.2022 at 02.05 a.m., a window of the Bulgarian Association "Tsar Boris III" located on the boulevard "Macedonski Prosveiteli" in Ohrid was reportedly damaged. The media published information that the crime was committed by a 47-year-old man from Ohrid who reported himself to the police.

Brief description of the incident with bias indicators: In this incident the supposed bias motive is the ethnic background, with the bias indicators being:

Time of the incident: ambivalent relations between North Macedonia and Bulgaria

Location: Bulgarian Association "Tsar Boris III"

The pattern of previous incidents: Few days after the opening of the Bulgarian cultural club "Tsar Boris III" in Ohrid, someone broke the board on which the name of the association was written.

Impact on the victims and the community: These types of incidents call into question the general safety in the country and the cohabitation among different religious and linguistic groups in the society, as well as, between domestic and foreign citizens.

Number of victims - /

Number of perpetrators – 1

Status of the case – no information

Type of incident – destruction of property

26. The exterior door and window of the office of the Bulgarian club "Tsar Boris III" in Ohrid were damaged by firearms

Causing national, racial, or religious hate, discord, or intolerance

What happened: On 23.11.2022 at 19.12 at SVR Ohrid was reported that there was a damage in the office of the association "Tsar Boris III" located in a shopping center on "Makedonski Prosveteiteli" Blvd. in Ohrid. SVR Ohrid went to the scene and determined that the exterior door and the window of the office had been damaged by firearms.

Brief description of the incident with bias indicators: In this incident the supposed bias motive is the ethnic background, with the bias indicators being:

Time of the incident: ambivalent relations between North Macedonia and Bulgaria

Location: Bulgarian Association "Tsar Boris III"

The pattern of previous incidents: Few days after the opening of the Bulgarian cultural club "Tsar Boris III" in Ohrid, someone broke the board on which the name of the association was written. The second attack took place on 21.11.2022, when the club's window was damaged by a stone.

Impact on the victims and the community: These types of incidents call into question the general safety in the country and the cohabitation among different religious and linguistic groups in the society, as well as, between domestic and foreign citizens.

Number of victims - /

Number of perpetrators – 1

Status of the case – no information

Type of incident – destruction of property, causing public danger